

Paspoort gegevens:

1000 just received 23/8
23/8 can be taken with you at once
conception

foto

gemaakt in:

Signalment:

Gehuwd op met

Kinderen: .

Allassen:

Familierelaties:

Genoten opleiding:

Beroep:

Adres waar beroep wordt uitgeoefend:

Bijzonderheden: (tel., bankrelaties, postbus, auto)

Paspoortgegevens:

Contacten:

PD

t.n.v.:

Overzicht van hetgeen nopens betroukkene bekend is:

Vers: KA/KA

Aank: Hoofd C

Onderwerp: Aanleggen, bijhouden en versenden van formulieren ter signalering van personen in een Central Black List

De C.B.L. valt uiteen in 2 groepen, t.w.: 1

1. Een gedeelte voor personen voor wie het nu reeds van belang is, hen internationaal te signaleren, teneinde in de diverse landen (Nageland, Frankrijk, België en Luxemburg) hun bewegingen vast te stellen, enz.;
2. Een gedeelte voor personen, voor wie het eerst in geval van bijzondere omstandigheden (b.v. conflict Oost/West) van belang wordt, dat zij bij een dan te vormen centraal punt worden geregistreerd en geïdentificeerd.

Onder de eerste groep dienen te worden gerangschikt:

- a. Zij, die in partij, vak- of muntelorganisatie een zodanige plaats innemen, dat zij ook internationaal naar voren treden. Voor Nederland zal deze groep betrekkelijk klein van omvang zijn;
- b. Zij voor wie het uit hoofde van hun vroegere en/of huidige werkzaamheid in spionage, sabotage, dergelijke verband, gewent is, dat zij internationaal een voortdurend toezicht zijn onderworpen.

De formulieren van personen voor deze (1e) groep dienen onmiddellijk wanneer zij voor plaatsing daartoe in aanmerking komen, aan KA/KA te worden doorgegeven. Indien voorstellen voor signalering in aanmerking komen komen voor opname in deze verzameling, kan zulks, wanneer het oordeelen van de uit te gaande landen betreft, slechts geschieden met toestemming en goedkeuring van de betrokken dienst.

Onder de tweede groep vallen:

- a. voornamelijk bestuurders van partijen, vak- en muntelorganisaties.
- b. personen, van wie verwacht kan worden, dat zij in dergelijke omstandigheden een bijzondere rol zullen gaan vervullen, of een speciale taak opgedragen krijgen.
- c. personen, wier signalering en bepaalde redenen als wettelijk dient te worden beschouwd.

De formulieren voor deze (2de) groep dienen wel geheel klaar gemaakt te worden. Inzending aan KA/KA vindt nog niet plaats. Hiertoe zal eerst worden overgegaan, wanneer daartoe door H.B.V.D. opdracht wordt gegeven. Tot dat tijdstip blijven de formulieren onder berusting van het betreffende hoofd, dat tevens verantwoordelijk is voor het regelmatig

7

A - (normen) lijst.

Voor opname komen in aanmerking:

A. voor de C.P.N.:

1. alle leden van het Partijbestuur.
2. alle leidinggevende personen van de diverse "bureaux" ter beschikking van het partijbestuur, zoals het organisatiebureau, secretariaat voor pers en propaganda enz.
3. alle afgevaardigden in:
 - a. Eerste Kamer
 - b. Tweede Kamer
 - c. Provinciale Staten
 - d. Raadsleden in gemeenten boven 20.000 inwoners.
4. alle leden van de districtsbesturen.
5. bestuursleden, vennoten e.d. en leiding gevende personen van:
 - a. C.V. Uitgeverij Persorganen.
 - b. Stichting Bepenak.
 - c. C.V. Drukkerij Dijkman & Co.
 - d. C.V. Heiermann & Co.
 - e. Stichting Uilenspiegel.
 - f. Stichting Uitgeverij en Boekhandel Pegasus.
 - g. Stichting Felix Meritis.
6. de redactieleden van "De Waarheid", "Politiek en Cultuur", Uilenspiegel".

B. voor het Algemeen Nederlands Jeugd Verbond:

1. alle leden van het Hoofdbestuur.
2. alle leidinggevende personen van de redactie van het orgaan "Jeugd".

C. voor de Organisatie van Progressieve Studerende Jeugd:

1. alle leden van de Organisatieraad.
2. alle leidinggevende personen van de redactie van het orgaan "Spectakel".

D. voor de Federatie van Vooruitstrevende Studentenverenigingen:

1. alle leden van het Dagelijks Bestuur van de Democratische Studentenorganisatie "Pericles".

E. voor de Nederlandse Vrouwenbeweging:

1. alle leden van het Hoofdbestuur.
2. alle secretarissen van de Gewestelijke Commissies.
3. alle leidinggevende personen van de redactie van het orgaan "Vrouwen voor Vrede en Opbouw".

- F. voor de Bond van Socialistische Zang- en Muziekverenigingen in Nederland:
alle leden van het Hoofdbestuur.
- G. voor de Vereniging "Nederland - U.S.S.R.":
1. alle leden van het Hoofdbestuur.
2. alle leidinggevende personen van de redactie van het orgaan "NU."
- H. voor de Vereniging "Nederland - Polen":
de voornaamste leden van het Hoofdbestuur.
- I. voor de vereniging "Verenigd Verzet 1940-1945":
1. alle leden van het Hoofdbestuur.
2. alle redactieleden van het orgaan "De Stem van het Verzet".
- J. voor de Nederlandse Vredesbeweging:
1. alle leden van de Nederlandse Vredesraad.
2. alle leidinggevende personen van de redactie van het orgaan "Vrede".
- K. voor de Eenheidsvakcentrale:
1. alle leden van het Verbondsbestuur.
2. alle hoofdbestuursleden van de aangesloten bedrijfsbonden.
3. alle leidinggevende personen werkzaam bij aan het Verbondsbestuur of de aangesloten bedrijfsbonden verbonden bureaux.
- Z. vooraanstaande leden van de bovengenoemde organisaties, ook al bekleden zij geen functies, ten aanzien van wie over recente gegevens wordt beschikt op grond waarvan de gemotiveerde verwachting bestaat, dat zij onder moeilijke omstandigheden bij die organisaties sleutelposities zullen innemen of leiding zullen geven aan tegen het wettig gezag gekeerde activiteiten.

27 Juli 1956.

TOELICHTING behorende bij de A-(normen)lijst van 27-7-'56.

1. Voor plaatsing op de A-lijst komen in aanmerking diegenen, wier namen op bijgaande lijst zijn vermeld en wier antecedenten vallen onder de normen, gesteld in de bijgevoegde A-(normen)lijst van 27-7-'56.
2. De verbinding wordt verzocht de lijst te controleren met de eigen administratie op
 - a. naam.
 - b. geboortenplaats- en datum.
 - c. adres.
 - d. vermelde antecedenten.
3. Bij accoord-bevinding zendt de verbinding per persoon een der hierbij gevoegde blauwe informatiekaarten, waarop gesteld alle mutaties op grond waarvan de plaatsing geschiedt.
4. Wanneer, naar het oordeel van de verbinding, bepaalde namen van de voordracht dienen te worden afgevoerd, dan wel daaraan alsnog dienen te worden bijgevoegd, een en ander op grond van de gestelde normen, zal nader overleg tussen de verbinding en de dienst plaatsvinden. Na bereikte beslissing zal de verbinding eventueel voor de toezending van verder benodigde kaarten zorgdragen.
5. Het duplicaat van de blauwe informatiekaarten kan ten behoeve van de eigen administratie door de verbinding behouden worden.
6. Op de blauwe informatiekaarten worden gehuwde vrouwen opgenomen onder de meisjesnaam met aantekening "echtgenote van" (naam + voorletters man). Op naam van de echtgenoot wordt een verwijskaart gemaakt.
7. Achter de woorden "Volledige Informatiekaart" dient te worden ingevuld de (plaats)naam van de politieverbinding, alsmede de datum van verzending.
Aantekeningen in welke vorm ook, waaruit blijkt, dat de betrokkene op de A-lijst is geplaatst, dienen achterwege te blijven.
8. De verzending der blauwe informatiekaarten kan zonder begeleidend schrijven geschieden op de gebruikelijke wijze (dubbele enveloppe).
Op de binnenvelpe dient, behalve het woord "Vertrouwelijk" bovendien vermeld te worden: "Persoonlijk in handen van de Commissaris van Politie

9. Indien niettemin een begeleidend schrijven aan de blauwe informatiekaarten is toegevoegd, dan wel afzonderlijke correspondentie over de onderwerpelijke aangelegenheid wordt gevoerd, dient de rubricering "Zeer geheim" te zijn. De adressering van laatstbedoelde correspondentie dient overigens conform sub 8 te geschieden.
10. Eenmaal per jaar (15 Mei) beoordeelt de dienst of wijziging in de normen aangebracht moet worden. Voor zover nodig wordt alsdan een nieuwe A-(normen)lijst aan de verbindingen uitgereikt, dan wel wordt een opgave verstrekt van wijzigingen welke in de bestaande A-(normen)lijst dienen te worden aangebracht.
11. Eenmaal per jaar (15 September) controleert de dienst de nominatieve opgave. Het aanbrengen van de nodige wijzigingen geschiedt in overleg met de betrokken verbinding.
12. Indien zich tussentijds ten aanzien van een betrokkene een zodanige wijziging heeft voorgedaan, dat plaatsing op de A-lijst geen zin meer heeft (b.v. door overlijden, plaatsing in een krankzinnigengesticht, ongeneeslijk verklaarde zeer ernstige stoornis in de normale levensfuncties of dergelijke) dient de dienst, behalve op de normale wijze, tevens door middel van de blauwe informatiekaarten, ten spoedigste in kennis te worden gesteld. In plaats van de gebruikelijke mutaties kunnen de redenen van de afvloeiing worden vermeld (b.v. "overleden op.....").
13. Indien een op de A-lijst genoemde persoon zich metterwoon heeft gevestigd of feitelijk verblijf is gaan houden in een andere gemeente, geeft de verbinding hiervan ten spoedigste aan de dienst kennis, eveneens door middel van de blauwe informatiekaarten.
De dienst treedt vervolgens in overleg met de verbinding in de plaats van vestiging, teneinde te kunnen beoordelen of plaatsing van de betrokkene op de A-lijst in de nieuwe gemeente, aan de hand van de gestelde normen, nog zin heeft. Overigens blijft de zgn. verhuisregeling onverminderd van kracht.
14. Voor zover nodig wordt dringend verzocht alle stukken op dit onderwerp betrekking hebbend met grote omzichtigheid te behandelen en op een veilige plaats te bewaren.
15. Correspondentie over deze aangelegenheid dient te worden gevoerd onder de aanduiding "Operatie Diepvries".-

's-Gravenhage, 12 November 1956.

1. Nagegaan dient te worden op welke vreemdelingen, afkomstig uit IJzeren Gordijnlanden, dan wel vreemdelingen, niet afkomstig uit IJzeren Gordijnlanden - niet behorende tot de categorie arrestabele personen - controle en veiligheidsmaatregelen moeten worden toegepast.

2. Het verdient aanbeveling:

a. aan dergelijke vreemdelingen in Nederland woonachtig meldingsplicht op te leggen;

b. aan dergelijke vreemdelingen niet in Nederland woonachtig een verscherpte meldingsplicht - beperkte bewegingsvrijheid - op te leggen.

Het aantal geregistreerde vreemdelingen, afkomstig uit landen achter het IJzeren Gordijn en geregistreerd bij de Rijksvreemdelingendienst bedroeg op 1 juli 1956:

		nationa len	-	staatloos
Russen	:	215		196
Esten	:	80		-
Letten	:	107		-
Lithauers	:	31		-
Polen	:	3529		139
Hongaren	:	900		101
Tsjechen	:	586		43
Roemenen	:	81		6
Bulgaren	:	21		2
Chinezen	:	1750		2
Joegoslaven	:	414		3
Totaal		6714		492

Het aantal personen van origine afkomstig van achter het IJzeren Gordijn en h.t.l. verblijvende is echter aanzienlijk groter, daar hier ook onder begrepen zijn de tot Nederlanders genaturaliseerde vreemdeling en de uit genoemde landen afkomstige vrouwen, gehuwd met Nederlanders, die volgens de Nederlandse wet, de Nederlandse nationaliteit hebben verkregen, maar volgens b.v. de Russische wet hun Russische nationaliteit hebben behouden.

Dese personen zijn niet in de administratie van de Rijksvreemdelingendienst verwerkt.

Een schatting geeft het volgende beeld:

Russen	ongeveer 1800
Polen	" 5500
Hongaren	" 1500
Tsjechen	" 1000
Roemenen	" 150
Bulgaren	" 50
Chinezen	" 1800
Joegoslaven	" 800
Totaal	12600.

Teneinde tot een hanteerbaar geheel te komen, verdient het aanbeveling de volgende groepen van personen te maken, waarop controle en veiligheidsmaatregelen moeten worden toegepast:

- 1). Nationalen in bezit van nationaal paspoort van een land gelegen achter het IJzeren Gordijn. Reeds werd een aanvang gemaakt met de controle op de bij de Rijksvreemdelingendienst als nationaal van een IJzeren Gordijnland geregistreerde personen. Hierbij bleek bij controle van de Russen, dat van de 215 als Rus geregistreerde vreemdelingen er slechts voerzover bekend 5 in het bezit waren van een Russisch paspoort.

Er zal door de controle een aanzienlijke verschuiving plaats vinden van de categorie "Nationalen" naar staatloos.

- 2). Staatlieden van achter het IJzeren Gordijn en georiënteerd op het heersende regime in hun land, e.q. contact onderhouden met hun diplomatieke vertegenwoordigingen h.t.l. Het merendeel van deze gegevens zal door de I.D.'s in samenwerking met de plaatselijke V.D.'s geleverd moeten worden voorzover deze gegevens niet reeds aanwezig zijn in de administratie van de B.V.D.
- 3). Staatlieden van achter het IJzeren Gordijn, die hier te lande verblijven en bezoek ontvangen van hun familie achter het IJzeren Gordijn, e.q. uit anderen hoofde blijkt, dat zij met hun familie in die landen nog nauwe contacten onderhouden.
De gegevens hieromtrent kunnen worden verkregen door samenwerking tussen R.V.D. (visadienst) en B.V.D. (grenspassages Kon. Mar.).
- 4). Persenen van oorsprong van achter het IJzeren Gordijn, gehuwd met Nederlanders, e.q. tot Nederlander genaturaliseerd, die in contact staat met de hier te lande aanwezige officiële vertegenwoordigingen van de IJzeren Gordijnlanden, b.v. in verband met repatriëring, overkomst familiënsgrepen.
Deze gegevens zullen hoofdsakelijk verkregen kunnen worden met hulp van de plaatselijke I.D.'s, aangesien de Rijksvreemdelingendienst en de plaatselijke vreemdelingendienst van de Politie niet over deze gegevens beschikken.
- 5). Vreemdelingen niet afkomstig uit achter het IJzeren Gordijn gelegen landen, die een veiligheidsrisico opleveren in verband met hun politieke oriëntering, hun antecedenaten, hun relatie met de IJzeren Gordijn vertegenwoordigingen hier te lande of in het land, waar betrokken vreemdelingen vandaan komen e.q. contact onderhouden met personen, georiënteerd op het regime van achter het IJzeren Gordijn.

Het totaal aantal vreemdelingen hier te lande gevestigd bedroeg op 1 juli 1956 107.971, inclusief 2694 personen, behorende tot de diplomatieke missies.

Bovendien bevinden zich 16.867 Ambonesen in de diverse daarvoor aangewezen woonoorden.

Het is moeilijk een schatting te geven van het aantal personen, dat onder de hier bevangende groeperingen zal vallen.

Wel is te zeggen, dat het aantal personen wat valt onder groep 1) "Vreemdelingen van achter het IJzeren Gordijn in bezit van een nationaal paspoort" niet groot zal zijn en mogelijk op zijn hoogst een 300 à 400 personen zal bedragen.

Voor wat de groeperingen genoemd onder 2), 3), 4) en 5) betreft, zullen deze aantallen aanmerkelijk groter zijn en mogelijk zeer variabel, dit in verband met een eventuele uitbreiding van coëxistentie gedachte, die het aantal personen dat welwillend staat tegenover het Regime achter het IJzeren Gordijn zal doen toenemen, terwijl toename van onrust (Pogman affaire) een vermindering zal laten zien.

Een schatting is echter moeilijk te geven en berust zuiver op speculatie.

Het aantal kan 2500 bedragen, maar ook 1500.

Opgemerkt dient te worden, dat ieder geval in bovenstaande groeperingen op zich zelf beoordeeld moet worden, terwijl het tevens aanbeveling verdient een leeftijdsgrens te stellen, t.w. beneden de 16 jaar en boven de 60 jaar geen maatregelen.

Wat betreft de te nemen maatregelen zal rekening moeten worden gehouden met de eventuele wensen van militaire zijde (b.v. verwijdering van personen van achter het IJzeren Gordijn uit strategisch belangrijke gebieden, zoals gebied vallende onder het project op "Heep van Zegen".

Ten aanzien van bovengenoemde groeperingen kunnen de maatregelen bestaan uit

- a. frequente meldingsplicht
- b. huisarrest
- c. beperkte bewegingsvrijheid (plaatselijk - provinciaal)
- d. ontzegging bepaalde gebieden.

Dit naar gelang van de belangrijkheid als veiligheidsrisico van genoemde groeperingen en personen uit deze groeperingen.

23 juli 1956.

BIJLAGE:

Enige aantallen van hier te lande verblijvende vreemdelingen niet van achter het IJzeren Gordijn.

	<u>Nationalen</u>	<u>Staatloos</u>
Fransen	: 1772	3
Belgen	: 20589	15
Engelsen	: 4602	7
Duitsers	: 26930	1219
Italianen	: 4792	5
Zwitsers	: 1688	2
Denen	: 365	14
Noren	: 409	5
Zweden	: 353	6
Amerikanen	: 3042	30
Spanjaarden	: 168	5
Indonesiërs	: 5633	2

N O T I T I E - P.HC

No. :35/1962

dd. :29.6.1962

Betr.: A-lijst
O-lijst

Naar aanleiding van een desbetreffende vraag
van CS deel ik U het volgende mede:

1. Onze Dienst is o.m. belast met de taak ten behoeve van de Minister van Binnenlandse Zaken een lijst samen te stellen van personen, die in de Burgerlijke Uitzonderingstoestand ex art.24, lid 1 van de wet buitengewone bevoegdheden burgerlijk gezag (S.361:1952) dienen te worden geïnterneerd. (A-lijst)
2. Dit artikellid luidt als volgt:
"Indien de omstandigheden, die tot de vaststelling van de burgerlijke uitzonderingstoestand hebben geleid, naar het oordeel van Onze Minister-President een bedreiging voor het volksbestaan inhouden, zijn Onze Minister van Binnenlandse Zaken, en, indien onverwijld ingrijpen noodzakelijk is, Onze Commissaris in de provincie bevoegd iedere persoon ten aanzien van wie gegrond vermoeden bestaat, dat hij de openbare orde, rust en veiligheid in gevaar zal brengen, te doen interneren".
3. Het - enige - criterium voor iemands plaatsing op de A-lijst is derhalve het gegronde vermoeden dat hij de openbare orde, rust en veiligheid in gevaar zal brengen. Uit de tussen Regering en Parlement gevoegde gedachtenwisseling terzake blijkt verder dat dit vermoeden gegrond moet zijn op de antecedenten van betrokkene.
4. Leden van de C.P.N. of een harer neven- of mantelorganisaties, die een leidende functie vervullen op het gebied van organisatie of propaganda of die op die gebieden een leidende rol zouden kunnen gaan spelen in bijzondere omstandigheden, worden door de Minister geacht te voldoen aan het criterium voor internering neergelegd in art. 24(1) B.B.B.C. (B-figuren).

5. De C-figuren moeten stuk voor stuk op hun eigen - kwalijke - merites worden beschouwd. Verfijning van het wettelijk criterium is niet mogelijk. De beschouwing geschiedt door CSO aan de hand van bijdragen van de secties. Van elk dezer figuren moet een antecedenten-staat worden opge- maakt, waarmee eveneens CSO is belast.
6. De z.g. O-lijst zou men gekscherend de wachtlijst voor de A-lijst kunnen noemen. In feite dient zij de namen te bevatten van alle personen, in behandeling of in behandeling geweest zijnde bij de Afdeling C, van wie gemeend wordt, dat zij periodiek opnieuw op hun virulentie bekeken moeten worden. Deze lijst wordt aan de hand van bijdragen van de secties samengesteld door CSO.

P.HC, 29.6.1962

5 exemplaren:

ex. 1: CA
2: CR
3: CRES
4: CS
5: P.HC

BV na dien / kenpen
h.

AAN: H.EVD.

VAN: P.H.E.

in afschrift aan - H.ECP

aan - H.D., mede t.k. KA 2

aan - HB/HV

aan - P.HC } (alleen punt 3 Diepvries).

Betreft: Bespreking met DG. OO.en V. in diens werkkamer op
15-7-1963.

Aanwezig: Mr. , Mr.
H.EVD, H.ECP, HB, P.H.E.

3. Diepvries.

a. Vreemdelingen.

Naar aanleiding van besprekingen in de Commissie Inwendige Veiligheid werpt de DG. de vraag op of de EVD op de Diepvries-lijst ook vreemdelingen voertbrengt.

H.EVD meent dat dit in zeer beperkte mate het geval is.

(Opm. P.H.E: Bij informatie bij de Afd. C bleek, dat de thans geldende richtlijn is: beperkt vreemdelingen op de lijst plaatsen. Op de C-lijst figureren zij thans niet, met uitzondering van 2 bij de R.A. werkzame staantlozen).

Gezien het feit, dat Justitie het niet mogelijk acht in buitengewone omstandigheden integraal tegen vijandelijke vreemdelingen op te treden, beveelt de DG. aan na te gaan, welke vreemdelingen op grond van de EVD-kennis onder de werking van art. 84 ERMG. kunnen worden gebracht.

Op grond van het in de Commissie Inwendige Veiligheid bespreken, zouden voor I.G.-vreemdelingen ruimere criteria dan voor Nederlanders denkbaar zijn.

H.EVD zegt toe e.o.a. nader te zullen bedenken.

De DG. wil t.a.v. deze kwestie nog overleg plegen met de DG. van Politie.

H.EVD wijst erop, dat bij het overwegen van maatregelen t.a.v. vreemdelingen in buitengewone omstandigheden niet mogen worden vergeten de agn. "floating"-categorie (meer tijdelijk hier verblijvende of pas kort in Nederland aanwezige vreemdelingen) en de "transitgroep" (sich in afwachting van verder vervoer op Schiphol zeer kort te

Uittreksel bespreking Dienstleiding - afd. B op 7-9-'65**5. Diepvries**

ddgbr
HEVD bepaalt dat de nieuwe normen alleen zullen worden uitgereikt aan de verbindingen uit wier gebied personen op de A-lijst zullen worden opgenomen.

De oude normen, aanwezig bij verbindingen die geen A-lijst-figuren leveren, zullen door de zorg van BOP worden ingenomen. Deze inname zal op zeer tactische wijze moeten geschieden, waarbij inname kan worden gegeven van de nieuwe normen en onder toezegging dat, onder gewijzigde omstandigheden (levering van in aanmerking komende figuren) weer inschakeling op oude voet zal plaatsvinden.

BVO 9/9 - K HC
11/9 K - S F t k
retour BVO

GO 792054

d.d. 6.10.65

Geachte

Bestendige mijn betrouwen en begrip
 Het is mij zeer aangenaam te vernemen
 dat u een goede indruk heeft van de
 aan uw kant als een zeer betrouwen, het is
 afgaan van uw goede voorbeeld en zo
 wil ik met een dubbele voorbeeld.

12/1/66

(~~_____~~)

AFSCHRIFTMINISTERIE VAN DEFENSIEDIRECTIE JURIDISCHE ZAKEN

afdeling wetgeving en publiekrecht.

onderwerp: Uitvoering art. 57 van de Oorlogswet voor
Nederland

uw kenmerk	uw brief van	ons nummer
Directie O.O. en V.	26 aug. 1965	37 D/Z.G.
afd. Politie		
nr. 56724 Kab.		

Aan

de Heer Minister van Binnenlandse
Zaken,
Binnenhof 19,
's-Gravenhage.

's-Gravenhage, 6 oktober 1965.-

Met verwijzing naar uw bovenvermelde brief bericht
ik u, dat ik voor het overleg over de uitwerking
van de onderhavige materie aanwijs

de Heer

van de sectie G 2 van het hoofdkwartier van de
generale staf.

Tenslotte bericht ik u, dat ik geheel instem met
uw opmerking in de slotalinea van uw brief. In dit
verband deel ik u mede, dat bij een interne rege-
ling de uitoefening van de bevoegdheid van art. 57
van de Oorlogswet voor Nederland is voorbehouden
aan de Bevelhebber der Landstrijdkrachten.
De beduchtheid, dat lagere militaire gezagsauto-
riteiten door hun optreden bestaande afspraken
zullen frustreren, behoeft dan ook niet te bestaan.

DE MINISTER VAN DEFENSIE,
voor de minister,
DE SECRETARIS - GENERAAL,

CD 796054

MINISTERIE VAN BINNENLANDSE ZAKEN

exempl.nr. 12

*Staat in de brief
dat de in de*

het Ministerie van

de Binnelandse Zaken

aan de Heer Minister van Defensie

aan de Heer Minister van Defensie

aan de Heer Minister van Defensie

aan de Heer Minister van Defensie

Bijlagen:

Staat in de brief

ACD 796054

Dupl.

DAT. 30 AUG. 1965

AAN:

de Heer Minister van Defensie,
Plein 4,
te 's-GRAVENHAGE.

Uw brief van: 4 juni 1965 —
nummer: 37 A ZG.

Directie O.O.en V. Hoofdafd.

Afd. Politie, Nr. 56724 Kab.

Onderwerp: Uitvoering art. 57
van de Oorlogswet voor Nederland.

's-Gravenhage, 26 augustus 1965.

*De Heer Minister van Defensie heeft de kennis
van de Oorlogswet voor Nederland en de
Oorlogswet voor Nederland.*

In antwoord op Uw bovenaangehaald schrijven bericht ik U, dat ik er met voldoening van kennis heb genomen dat ook U uitgaat van de veronderstelling dat het militair gezag tijdens de staat van beleg dezelfde personen als veiligheidsverdachten zal willen arresteren als die welke bij de eventuele afkondiging van de burgerlijke uitzonderingstoestand in aanmerking komen voor internering op grond van artikel 24 van de Wet buitengewone bevoegdheden burgerlijk gezag.

Ik acht het met U wenselijk dat de bevelhebber van de landstrijdkrachten, voor het geval van de op mijn ministerie tot in details voorbereide arrestatieregeling gebruik zou worden gemaakt, weet welke personen dan zullen worden geïnterneerd, terwijl Uw politieke verantwoordelijkheid voor de handelingen van het militair gezag tijdens de staat van beleg vereist, dat ook U weet over welke personen het dan gaat.

Blijkbaar heeft bij de bespreking van mijn vertegenwoordigers te Uwen departemente Uw vertegenwoordiger uit de dezerzijds geuite bezwaren tegen inspraak van de bevelhebber der landstrijdkrachten bij de jaarlijkse vaststelling van de lijst van te interneren personen afgeleid, dat elke vorm van inspraak Uwerzijds vantevoren door mij werd afgewezen.

- Ik -

Geadresseerde: AAN de Heer
Minister van Defensie.

Directie O.O.en V.

Afd. Politie,

Nr. 56724 Kabinet

Blad nr. 2

Ik heb er echter geen enkel bezwaar tegen dat U en de bevelhebber der landstrijdkrachten kennis nemen van de normen welke dezerzijds worden aangelegd bij het plaatsen van personen op de lijst van z.g. veiligheidsverdachten.

Bovendien acht ik het alleszins redelijk dat U beiden bij de afkondiging van de staat van beleg ook kennis neemt van de nominatieve lijst van de bijtoepassing van artikel 57 van de Oorlogswet voor Nederland te interneren personen.

Gezien de grote kwetsbaarheid van de voorbereidingen ter uitvoering van de operatie ex art. 24 B.B.B.G. is het echter noodzakelijk de kring van personen, die hiervan kennis draagt, zo klein mogelijk te houden.

Zoals U bekend is, worden in het kader van de samenwerking tussen de MID en de BVD door laatstgenoemde dienst gegevens ter beschikking gesteld omtrent de sterkte en de belangrijke personen in de organisatie van de tegenstander. Zulks geschiedt ten dienste van het opstellen van appreciaties voor de territoriale verdediging.

Ik stel U daarom voor een hoofdamtenaar - zo mogelijk uit de sector van de hierbovenvermelde samenwerking - aan te wijzen met wie deze materie nader kan worden uitgewerkt. Aan hem zullen ter informatie van U en de bevelhebber der landstrijdkrachten de normen worden medegedeeld. Voorts kan met hem worden overlegd op welke wijze en op welk tijdstip U en de bevelhebber zullen kennisnemen van de nominatieve lijst van tijdens de staat van beleg te interneren personen. Bovendien zou kunnen worden besproken hoe op de eenvoudigste wijze - bijvoorbeeld door alleen een ander codewoord aan de betrokken burgemeesters uit te geven - de reeds voor de burgerlijke uitzonderingstoestand bestaande regeling mede bruikbaar gemaakt zou kunnen worden voor de staat van beleg.

Het lijkt mij tenslotte van belang, dat wanneer deze materie eenmaal is geregeld, de lagere militaire autoriteiten Uwerzijds worden geïnformeerd dat de arrestatie van veiligheidsverdachten tijdens de staat van beleg een aangelegenheid is welke centraal is voorbereid en in principe op last van de bevelhebber der landstrijdkrachten door de zorg van de civiele autoriteiten zal worden uitgevoerd.

DE MINISTER VAN BINNENLANDSE ZAKEN,

(get.)

Aan: KBVD

Van: KB

Zoals overeengekomen op de jongste bespreking met Mr. is door afdeling B vastgesteld de prioriteit van de gebouwen t.a. waarvan, bij bijzondere omstandigheden, maatregelen dienen te worden genomen.

Allereerst is een groepsindeling (I; II, III) gemaakt. De gebouwen van groep I zullen onder geen beding gemist mogen worden, groep II is iets minder en groep III minder belangrijk.

Daarnaast is een meer algemene prioriteit opgesteld, aangegeven met cijfers 1 t/m 9.

Voor de gebouwen buiten Amsterdam (als regel 1 gebouw per gemeente) zijn geen opmerkingen te maken.

2-8-63

W

5319

Notitie BVO

Bij het uitkiezen van een deponee
lijst 1467/68 bij de 3e Div. H. laen.
wordt door my nog aangekocht
de caus nummer 1467 met de daarbij
behorende toelichting.
Deze zijn door my ingezonden aan
verantwoord.

BVO: 16 10 67
f

F pol. lachheid
exp. leiding i gen

Dit rapport bestaat uit 3 blz.

Ex. nr. 3

Aan : HB, BVO, BFA, BCP
t.k. BO en BPO
Van : BV
Betr. : Normen "Diepvries".

Speciaal nieuw normen
ben 8 nullen in de
punct 2 van hun clarificatie
tot verschillende interpretatie
tussen deze onderhandelingen
mussel... leiden.

Uitgangspunt:

Art. 24 Wet BBBG regelende de bevoegdheid (van Minister Biza c.q. CdK tijdens BUT) tot internering van iedere persoon ten aanzien waarvan gegrond vermoeden bestaat, dat hij de openbare orde, rust en veiligheid in gevaar zal brengen.

- N.B.: 1. Daarnaast hebben Min. Biza, CdK en burgemeester (zowel tijdens Toestand Verhoogde Waakzaamheid als BJT) de bevoegdheid personen ten aanzien waarvan ernstig vermoeden bestaat, dat zij de openbare orde, rust en veiligheid in gevaar zullen brengen, te externeren (art. 13 sub b Wet BBBG).
2. Het gebruik van het woord "ernstig" in art. 13 en het woord "gegrond" in art. 24 suggereert een verschil. Naar mijn mening is dit verschil er niet. In het oorspronkelijke Ontwerp van Wet werd ook in art. 24 het woord "ernstig" gebruikt. Dit art. is later, op grond van een amendement van de heren en , gewijzigd, doch daarbij ging het uitsluitend om de aanhef van het artikel. Voor de wijziging van "ernstig" in "gegrond" is geen enkele motivering gegeven.
3. De conclusie ligt derhalve voor de hand dat het in beide artikelen in wezen om dezelfde personen gaat, doch dat het in de bedoeling van de wetgever heeft gelegen de internering (ook t.o.v. de externering) beperkt te houden

Motivering:

Beperking in de eerste plaats te zoeken in de motivering van de activiteiten, waardoor gevaar voor openbare orde etc. ontstaat. Beperken tot activiteiten bedreven:

- a. met het oogmerk van hulpverlening aan het Oostblok;
- b. uit anti-Westerse (anti Amerika, Duitsland, NAVO etc.) motieven.

Categorieën

Ordeversturende en subversieve activiteiten kunnen verwacht worden van:

- a. links-extremistische organisaties; ook pro-chin org. dier
- b. pro-Russische groeperingen;
- c. extremistische en staatsgevaarlijke figuren.

Links-extremistische organisaties

die geven
inbrengen van
de verhoor
van de openb. orde
niet e veiligheid.

- hulp
1. CPN + ~~front~~ frontorganisaties

Op grond van in de bijlage genoemde overwegingen moet rekening gehouden worden met van de partij uitgaande ordeversturende activiteiten. Of de ~~front~~ frontorganisaties zelfstandig - anders dan op instigatie van de partij - tot dergelijke activiteiten zullen overgaan, staat nog te bezien.

Ter voorkoming van dergelijke activiteiten zouden n.h.v. de volgende personen (in volgorde van belangrijkheid) geïnterneerd dienen te worden:

- a. de leden van het DB;
- b. de ~~actieve~~ leden van het PB; *archief in tijds. inst.*
- c. andere functionarissen/leden van de partij en de ~~front~~ frontorganisaties van wie - mede op grond van hun mentaliteit - activiteiten op eigen initiatief kunnen worden verwacht.

2 Dissident-comm front-organisaties.
Vernieuwde - VCU *met andere figuren personen*
niet alleen ordeverst. elem. doch ook subvers. element

3. Pro-Chinese groeperingen

Het lijkt niet ondenkbaar dat deze groeperingen in een conflict Oost/West de zijde van het Oosten kiezen en waarschijnlijk is in elk geval dat zij zich anti-Westers zullen opstellen.

Maatregelen te nemen tegen:

- voornaamste ~~leiders; personen~~
- ~~anderen van wie activiteiten uit eigen beweging mogen worden verwacht.~~

4. Trotskistische groeperingen

Hetzelfde te verwachten als van ~~MLON/Rode Vlag~~. *pro-chin. groepering*

Maatregelen tegen:

- voornaamste leiders; ~~personen~~
- ~~anderen (als boven).~~

5. Anarchistische groeperingen

Vooralsnog ~~P.M.~~ *Voornaamste personen*

Van die zijde vallen zeker activiteiten te verwachten; mede gezien hun betrekkelijk geringe invloed echter minder op het gebied van de openbare orde en rust dan op het breder terrein van de "inwendige veiligheid". Maatregelen daarom te nemen tegen die personen, waarvan op grond van hun antecedenten en mentaliteit, subversieve activiteiten kunnen worden verwacht.

P. Russische groeperingen

Extremistische en staatsgevaarlijke figuren

*verwijzen de
genb. ord. rust
in veiligheid*

Als zodanig zijn te beschouwen:

- ~~figuren~~ (al of niet lid van een bepaalde organisatie) van wie op grond van hun mentaliteit en in vredetijd gepleegde activiteiten, ordeverstorende activiteiten kunnen worden verwacht;
- personen t.a.v. wie ernstige verdenking bestaat dat zij in vredetijd subversieve activiteiten plegen.

N.B.: Bij a. er vooralsnog van uitgaande dat de SJ geen extremistische organisatie is.

Normen

Samenvattende zouden de volgende normen gehanteerd kunnen worden:

- Leden van het DB van de CPN.
- Actieve leden van het PB/CPN. *leiders: personen, waaraan ook*
- Voornaamste leiders ~~MLON~~. *pro-chin.* *leiders kunnen vallen*
- Voornaamste leiders ~~Rode Vlaggroep~~.
- Voornaamste leiders trotskistische groeperingen. *Personen, Rijk, Gede*
- Functionarissen/leden van onder 1-4 genoemde organisaties en de communistische frontorganisaties, van wie, op grond van hun mentaliteit, ordeverstorende activiteiten uit eigen beweging kunnen worden verwacht.
- Dissidente (pro-Russische) communisten, van wie op grond van hun antecedenten en mentaliteit, subversieve activiteiten kunnen worden verwacht. *niet bekend met groep*
- Personen - geen lid van een der vorengenoemde organisaties of groep, van wie op grond van hun mentaliteit en in vredetijd gepleegde activiteiten, ordeverstorende activiteiten kunnen worden verwacht
- Personen t.a.v. wie ernstige verdenking bestaat dat zij in vredetijd subversieve activiteiten plegen. *(C + Brandtmeier)*

partijgebonden

Comm. Spanje als groep bij C of bij B op Lijst?

een boerij Lijst

Verdeling in
groepen

Te overwegen zou zijn niet alle onder bovenstaande normen vallende personen zonder meer te internen, maar hen te verdelen in 2 groepen t.w.:

- groep I - personen die in elk geval geïnterneerd dienen te worden (bijv. de normen 1, 3, 4, 5, 7, 8, 9);
groep II - personen die slechts geïnterneerd worden indien de omstandigheden dit noodzakelijk maken (normen 2 en 6).

*mogelijk van recht
afleiden in :
- tijden van
binnenlandse oorlogen
b. oorlog of oorlogsgewoone*

11 september 1968

BV

8 exemplaren

- ex. 1: HB
2: BVO
3: BFA
4: BCP
5: BO
6: BPO
7: BV
8: BV

OPERATIE DIEPVRIES

1969/1970

GEBOUWEN IN GEBRUIK BIJ DE CPN EN HAAR HULPORGANISATIES
TE AMSTERDAM

Groep I

Keizersgracht 324

Gebouw Felix Meritis, waarin o.m. ge-
vestigd:
CPN-Partijbestuur
CPN-Partijbureau
Stichting Bepenak
Redactie en administratie
"De Waarheid"
Cultureel Zalen Centrum "Felix
Meritis".

Prinsengracht 471-473

Drukkerij Dijkman & Co.

Elandsstraat 147, 169-173

Drukkerij Heiermann & Co.

Lijnbaanstraat 6 A

Personeelsingang Drukkerij Heiermann
& Co.

le van der Helststraat 21

CPN-districtsbestuur.
CPN-districtskantoor.

le van der Helststraat 25

CPN-adviesbureau + Waarheid-winkel.

Groep II

Nieuwe Keizersgracht 61

Bureau "Centrum van propaganda voor
eenheid en klassenstrijd".
Bureau Rechtsbijstand voor alle arbeiders.
ABWB.
Hoofdbestuur en districtsbestuur ANJV.

Leidsestraat 25 }
Leidsestraat 25 A }

Boekhandel en Uitgeverij "Pegasus".

Pieter Langendijkstraat 17

Handelsonderneming "De Tjalk".

Groep III

Prinsengracht 840

Stichting OPEWE.
Nederlandse Vredesraad.
Instituut voor Politiek en Sociaal
Onderzoek.

Keizersgracht 427

Hoofdbestuur NVB.

Blankenstraat 14

Opslagplaats "Pegasus".
Waarheid-agentschap.

Niet Boschlust.
wel doorgaan.
besproken

23/3 E/

ex.no.: 1

25/3

AAN : HBVD
VAN : BV

24/3 E/

Betr: Operatie PORSELEIN. (v.m.DIEPVRIES)

Met verwijzing naar bijgaande nota van BVO en mede naar aanleiding van de, namens de heer aan U gestelde vragen (1e moet deze kwestie met alle D.C.-en en R.P. besproken worden en 2e kan dit in "Boschlust"), moge ik het volgende opmerken:

1. Niet alle D.C.-en zijn direct bij de arrestatie van veiligheidsverdachten betrokken. Wel is het - als gevolg van de jaarlijkse herziening van de lijst - zo, dat in de loop van enkele jaren vrijwel allen bij de problematiek betrokken worden.
2. Of de niet bij de arrestatie betrokken D.C.-en wel bij de afvoer en de legering etc. betrokken zijn, kan dzz. niet worden overzien.
3. De BVD-bijdrage aan de voorgestelde bijeenkomst kan slechts uitermat gering zijn. Normen en namen kunnen so wie so niet ter sprake worden gebracht. De feitelijke BVD-bijdrage blijft beperkt tot het noemen van het aantal veiligheidsverdachten (uiteraard van belang wanneer men afvoer en legering wil regelen) en zou verder kunnen bestaan uit een uiteenzetting van het verschil tussen art.24 Wet BBBG en art.57 Oorlogswet. Dit laatste heeft BVO t.o.v. de kolonel gedaan, maar kan in feite evengoed door O.O.&V. gebeuren. Bovendien: de bij de arrestatie betrokken D.C.-en zijn daarvan op de hoogte.

Uit strikt BVD-oogpunt bezien is een dergelijke bijeenkomst dan ook niet of nauwelijks noodzakelijk. De ervaring heeft echter geleerd dat de onderhavige kwestie bij Justitie bijzonder gauw in het slop raak en in feite er zelfs nooit uitgekomen is. Uit dat oogpunt bezien zou een bespreking met D.C.-en nuttig kunnen zijn. Ik zou U daarom willen adviseren om t.a.v. dit punt de heer als volgt te antwoorden:

- dat, wanneer een dergelijke bespreking zou kunnen bijdragen tot oplossing van het (Justitie-)probleem, daartegen Uwerzijds geen bezwaren bestaan;
- dat de BVD-bijdrage daarin echter slechts uiterst summier kan zijn;
- dat U bereid bent een BVD-functionaris aan de bespreking te laten deelnemen. (Dit is met name noodzakelijk om te voorkomen dat er BVD-geheimen - waarvan ook O.O. & V. op de hoogte is - ter tafel komen. BVO zal dan uiteraard van de nodige instructies moeten worden voorzien t.a.v. wat hij wel en wat hij niet kan zeggen.)

T.a.v. "Boschlust" zou ik het volgende willen opmerken. We kunnen niet zeggen dat een hotel a priori ongeschikt is om een bijeenkomst te houden waar geheimen op tafel komen. Dan lopen we de kans meteen Heelsu en Hoog Soeren voor de voeten gegooid te krijgen. Wel zou U kunnen stellen dat een hotel in principe niet de meest geschikte plaats is en alle bruikbaar wanneer van tevoren de betrouwbaarheid van eigenaar en personeel is vastgesteld en ook overigens de nodige beveiligingsmaatregelen zijn genomen, conform Heelsu en Hoog Soeren. Als dat (nog) niet gebeurd is lijkt me de tijd om dat alsnog te doen te kort en zou ik "Boschlust" als plaats van samenkomst willen afwijzen.

2 exemplaren
ex.1: HBVD
2: BV

BV, 20 maart 1970

Aan : HBVD
Via : HB/BV
Van : BVO
No : 636

Betr. : Voorbereiding en uitvoering operatie PORSELEIN
in bijzondere omstandigheden.

Reeds enige malen werden bij mij door of namens Districtscommandanten van de RP klachten gedeponereerd, dat voorbereiding en uitvoering van operatie PORSELEIN bepaald niet gesynchroniseerd was. Lang geleden bezocht een inmiddels gepensioneerde Lt.Kol. de diverse Districtscommandanten om de overname, het transport en de legering van de aangehouden veiligheidsverdachten te regelen. Sinds diens vertrek heeft de RP op districtsniveau geen enkele instructie meer ontvangen. Deze klachten werden door mij overgebracht aan de H.I.P. van O.O. & V., die op zijn beurt recentelijk zijn Directeur-Generaal informeerde.

Mr. heeft daarna e.e.a. besproken met het Ministerie van Justitie. Het gevolg is nu, dat de voormalig Territoriaal Inspecteur der Rijkspolitie Kol.Mr. belast is met de regeling voor de uitvoering van transport enz. van de geïnterneerden zowel voor art. 24 Wet BBGG als voor art. 57 Oorlogswet Nederland.

Op uitnodiging van de heer en de Kol. vond op 17 maart 1970 bij Algemene Inspectie Rijkspolitie een bespreking plaats, waar ik op verzoek van de heer een beknopte uiteenzetting gegeven heb van de taak van de BVD in het kader van de voorbereiding van operatie PORSELEIN. Ook de heer gaf een uiteenzetting van de gereorganiseerde uitvoeringsmaatregelen bij O.O. & V.

Kol. stelde daarna van mening te zijn, dat zijn aandeel in deze zaak eveneens op sluitende wijze geregeld diende te zijn. Zonder de hulp van de Districtscommandanten kon hij het evenwel niet stellen. Op 8 april a.s. is er toevallig een bijeenkomst van alle Districtscommandanten in Hotel Boslust te Zeist. Hij zou het zeer op prijs stellen, indien door mij heel kort iets over het BVD aandeel en vervolgens door de HIP de uitvoering van PORSELEIN en het aandeel hierin van de Districtscommandanten besproken zou worden.

Toen ik hem vroeg of deze delicate materie daar zonder veiligheidsbezwaren konden worden besproken, werd door hem hierop bevestigend geantwoord.

Zowel de heer als ik hebben ons positief uitgesproken over samenspraak en gezamenlijke verdere uitwerking van PORSELEIN eveneens m.b.t. een beknopte informatie van alléén Districts-commandanten. Een officiële uitnodiging via de Algemene Inspectie der Rijkspolitie aan de Directeur-Generaal van O.O. & V. voor de heer en aan U voor mijn aanwezigheid zal U binnenkort bereiken.

17-3-1970.

4

Ex. 2. BVO vernietigd.

9/16/

Oopl. -

DATUM 29 MEI 1970

27/5 11

Ter persoonlijke kennisneming van de Minister en
van de Secretaris-Generaal.

26/5

Gesprek met Minister Mr. en Secretaris-Generaal
Dr. en H.BVD en HK op dinsdag 12 mei 1970.

.....

2. Lijsten te interneren personen.

H.BVD deelt mede, dat deze zaak door de heer in de vergadering van de Kamer op 21 april was aangesneden naar aanleiding van een gesprek hierover in het Partijbestuur van de P.v.d.A., waarvan door Dr. was melding gemaakt in de fractie-vergadering van de P.v.d.A. op 21 april des morgens. De Minister veronderstelt dat dit het gevolg kan zijn van een mededeling van een of andere burgemeester.

Dr. heeft door bemiddeling van de secretaresse van H.BVD deze laten weten dat hij hem uitnodigde voor een gesprek met het Partijbestuur over enige zaken waaromtrent hij noch Drs. opheldering konden geven.

H.BVD neemt aan dat dit over de lijsten-kwestie zal zijn. De Minister stemt in met de gedachte van H.BVD dat het het best is even af te wachten of Dr. op zijn verzoek H.BVD te spreken terugkomt.

Volgens HB wordt
deze kwestie in de
P.v.d.A. fractie
opnieuw besproken

Wie wordt spionagechef?

door THEO DE JONG

— Wie wordt de hoogste chef van de Nederlandse spionnen in het buitenland, de minister-president of de minister van Defensie?

Woensdag zal de Tweede Kamer hierover beslissen. Dan wordt gestemd over de motie-Goudsmit, waarin het reorganisatieplan van de regering wordt bestreden. Het kabinet wil de Buitenlandse Inlichtingendienst B.I.D. opheffen en zijn werkzaamheden overgedragen aan een afdeling die rechtstreeks onder verantwoordelijkheid van de minister van Defensie valt. Daarbij bestaat de kans dat het werk van de nieuwe afdeling aan de verantwoordelijkheid van de minister-president wordt onttrokken, zelfs al zou er een speciale commissie van toezicht uit ministerraad worden ingesteld.

Wat is de taak van de Buitenlandse Inlichtingendienst naast die van de Binnenlandse Veiligheidsdienst en andere Nederlandse diensten op het terrein van spionage en contra-spionage?

Drs J. den Uyl, fractievoorzitter van de Partij van de Arbeid in de Tweede Kamer, en lid van de vaste commissie voor de inlichtingen- en veiligheidsdiensten: „De taken van de inlichtingen- en veiligheidsdiensten dienen scherp onderscheiden te worden. De Binnenlandse Veiligheidsdienst (BVD) is voor het beveiligen van voor de staat belangrijke, vertrouwelijke gegevens, dus in hoofdzaak voor het verweren tegen spionage. Daarnaast is de BVD ook voor het waarnemen, opsporen en signaleren van voornemens of pogingen die zijn gericht op het omverwerpen van de bestaande rechtsorde met gebruikmaking van illegale middelen. In het kader van de beveiliging houdt de BVD zich bezig met het zogenaamde antecedenten-onderzoek: het inwinnen van gegevens van mensen die solliciteren naar een vertrouwensfunctie — ineenstal bij Buitenlandse Zaken of Defensie. Deze gegevens worden door de BVD verzameld en ter hand gesteld van het bevoegd gezag.

vertrouwelijke gegevens van politieke, militaire, economische en technisch-wetenschappelijke aard. Onze inlichtingendiensten zijn klein — het ligt voor de hand dat wij voor het inwinnen van gegevens betreffende militaire kracht en voornemens overwegend profiteren van de inlichtingen die grote landen weten te verwerven. Wij hebben dus kleine militaire inlichtingendiensten van de Luchtmacht, Landmacht en Marine, die mijns inziens best zouden kunnen worden samengevoegd.

De buitenlandse inlichtingendienst (BID) staat los van de militaire inlichtingendiensten (MID). De regering heeft nu aangekondigd de buitenlandse inlichtingendienst te willen opheffen, en het werk te laten verrichten onder verantwoordelijkheid van de minister van Defensie.

Sinds het afgelopen najaar, toen deze plannen bekend werden, heb ik me daartegen gekeerd, omdat het inwinnen van niet-militaire gegevens niet onder de verantwoordelijkheid van de minister van Defensie behoort te gebeuren. Militairen zijn niet de aangewezen mensen om ons te informeren over economische, technisch-wetenschappelijke of politieke zaken.

Staf

Omgekeerd vind ik dat er onder rechtstreekse verantwoordelijkheid van de minister-president een staf zou moeten zijn die in staat is gegevens — ook op militair gebied, en langs vertrouwelijke weg verzameld — te toetsen, af te checken en te evalueren. Het is noodzakelijk om het militaire apparaat tegenwicht te geven. Niet omdat het militaire apparaat bij voorbaat verdacht is, maar in een democratie moet iedereen nu eenmaal gecontroleerd worden — zeker als het gaat om dergelijke belangrijke zaken.

De voorgeselde „commissie van toezicht” — onder voorzitterschap van de minister-president met als leden de ministers van Buitenlandse

Zaken, Binnenlandse Zaken en Defensie vindt Den Uyl ontoereikend.

Over het al dan niet aanleggen van lijsten van „verdachte personen” in Nederland — om bij eventuele politieke troebelen onmiddellijk beschikbaar te hebben en te gebruiken — zegt de heer Den Uyl: „Wanneer er een crisis-situatie zou zijn, is een dergelijke gedachte niet onmiddellijk te verwerpen. Als een staatsgreep zou dreigen, van links of rechts, dan kan ik me voorstellen dat de overheid tot het opstellen van dergelijke lijsten zou over gaan.

Maar op het ogenblik ziet het er in geen enkel opzicht naar uit dat het tot een staatsgreep in Nederland komt. Als men dan nu toch zulke lijsten zou aanleggen vind ik dat overbodig en niet ongevaarlijk. Men gaat dan mensen verdenken, zonder dat zij iets gedaan hebben”.

BVD *

DEN HAAG — Minister Beernink weigert te zeggen of de BVD lijsten opmaakt van mensen, die zullen worden gearresteerd als het in Nederland gaat spannen. Dit „om redenen van staatsbelang”, legde de minister uit aan de Tweede Kamer. Daar hebben de regeringspartijen zich gisteren ook, licht protesterend, neergelegd bij het voorstel de Buitenlandse Inlichtingendienst (BID) over te hevelen in militaire handen.

Het socialistische kamerlid Franssen vindt het niet-willenzeggen van Beernink een 'onbegrijpelijk en veelzeggend antwoord'. 'Ik maak er uit op, dat die arrestatielijsten er al zijn. Anders had de minister toch duidelijk 'nee' kunnen zeggen.'

KVP-fractieleider Schmelzer steunde de conclusie van Franssen met zijn uitspraak: 'Ik vind het begrijpelijk dat de minister het weigert te zeggen, maar ik zou het vreemd vinden als zulke lijsten niet zouden worden opgesteld.'

Het kamerlid Franssen vindt dat wel vreemd: 'Op het moment dat er niets aan de hand is, worden de lijsten aangelegd van gevaarlijke personen. Niemand weet er iets van, niemand kan er zich tegen verdedigen, niemand weet of hij er op staat of niet.'

Goedhart verklaarde mede namens het nieuwe PvdA-kamerlid Schuitemaker (beiden zijn lid van Democratisch Appèl), dat de BVDlijsten geen aanslag op de democratie betekenen. 'Zij zijn een natuurlijke zaak om staatsgrepen van uiterst links of rechts te voorkomen,' zo vond hij. Voor die woorden kreeg hij van de VVD'er Wiegel het compliment: 'Uitermate verstandig.'

104 2.27
Directie O.O.V.

Hoofdafdeling Politie
Afdeling Openbare Orde

Exemplaar nr. 1

C.d.K. v. 23/9/71

Nr. 5537

Bijlage: 1 nota S.G. (zeer geheim)

Ex. nr. 1: Heer Minister

Ex. nr. 2: Chef Openbare Orde

Onderwerp: Voorbereidingsprocedure
internering/bewaring.

Aan de Heer Minister.

Bijgaande nota confronteert mij met Uw voornemen om een detail van de voorbereidingsprocedure, waarvoor overigens de D.G. van O.O. en V. de verantwoordelijkheid draagt, aan de orde te stellen op de Cn.d.K.-vergadering van 23 september a.s.

Met de voorgestelde beperking van de spreiding der interneringsstukken ben ik het in beginsel wel eens. Het betreft hier evenwel een klein (veiligheids)aspect van een veel meer omvattende en ingewikkelde procedure, welke primair de goede feitelijke uitvoering van het project zelf moet waarborgen. Beperking van de spreiding der bescheiden alléén echter zal, naar mijn oordeel, die waarborg zeker niet kunnen bieden.

Overigens wordt bij mijn hoofdafdeling een nota voorbereid m.b.t. onder meer de doelmatigheid van de gehele procedure; deze kan echter ~~nog~~ niet worden afgerond en U worden voorgelegd vóór de eerstvolgende Cn.d.K.-vergadering.

In verband met vorenstaande zou ik U willen ontraden om het punt van de "spreidingsbeperking" afzonderlijk en in dit stadium ter sprake te brengen op de eerstvolgende vergadering.

De Chef van de Hoofdafdeling Politie,

20 september 1971.

o) Ik kan me moeilijk voorstellen dat dit een zelfstandige verantwoordelijkheid is. Ook hier zal de Minister de verantwoordelijkheid hebben te dragen.

Politie ↓

Het punt staat niet op de agenda. De Zou de nota van Politie, waaraan ook overig met BVD zal moeten worden afgeleid, kunnen afgevoerd.

Stake 9/22/9
22/9

21/9

AAN: het Hoofd van de Hoofdafdeling Politie.

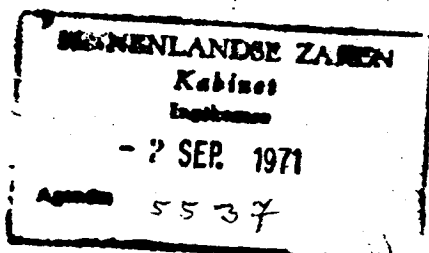
Betreft Operatie Porselein.

Bij een bespreking, die de Minister en de Secretaris-Generaal op 24 augustus jl. hadden met de leiding van de BVD, heeft Drs. er de aandacht op gevestigd, dat de beveiliging van de operatie Porselein de voorkeur er naar doet uitgaan de stukken niet te zeer te spreiden en deze daarom niet langer bij de burgemeesters te deponeren.

Het neerleggen van de stukken bij de Commissarissen der Koningin lijkt voldoende zekerheid te bieden voor een promptte actie wanneer deze onverhoopt nodig zou zijn. De Minister zal deze aangelegenheid in de eerstkomende vergadering met de CndK ter sprake brengen, waarna de Directie O. O. en V. de uitvoering van de genomen beslissing ter hand kan nemen.

De Heer Secretaris-Generaal verzocht mij U te vragen over deze kwestie een nota voor de Minister gereed te maken t.b.v. de CdK-vergadering op 23 september a.s.

Aangezien mij bekend was, dat de Heer bezig is aan een nota over deze materie, heb ik hem onderhands reeds in kennis gesteld met de vraag van de Heer

. 2-9-'71.

nr. 1.059.305

ex.nr.: 3

Wittrekul

GEHEIM

Bespreking met Minister Mr. en S.G. Dr.
van H.BVD en HK op dinsdag 24 augustus 1971.

3. Porselein

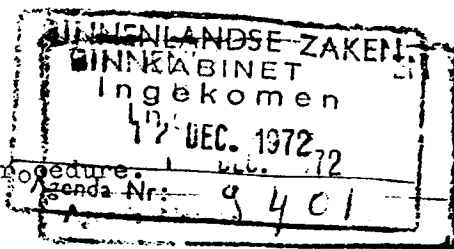
H.BVD vestigt er de aandacht op dat de beveiliging van deze actie de voorkeur er naar doet uitgaan de stukken niet te zeer te spreiden en deze daarom niet langer bij de burgemeesters te deponeren.

Het nederleggen van de stukken bij de Commissarissen der Koningin lijkt voldoende zekerheid te bieden voor een prompte actie wanneer deze onverhoopt nodig zou zijn. De Minister zal de aangelegenheid in de eerstkomende vergadering met de Commissarissen der Koningin ter sprake brengen, waarna de Directie O.O. & V. de uitvoering van de genomen beslissing ter hand kan nemen.

*Wit Politi
reken om de de
in hte van de
kand te maken t.b.v. de
2k-vef. op 23 sept 6.3.*

*W. van
in P. van
W. 7.7.*

5403
Dir. Gen. O.O.V.
Directie Politie
Afd. Openbare Orde

Enig exemplaar

Onderwerp: Interneringsprocedure.

Aan de Heer Minister

Bij Uw aan de voet op pag. 2 van mijn nota vermelde opmerking zou ik de volgende kanttekening willen plaatsen.

De b.u.t. kan (voor het rijk of een gedeelte daarvan) slechts worden ingesteld door de Kroon, zulks op voordracht van de M.P. op grond van de regering reeds (eerder) bekende omstandigheden (art. 1 BBBG).

De C.d.K. kan van zijn bevoegdheid tot internering ex art. 24 BBBG pas dan en uitsluitend gebruik maken, nadat de b.u.t. is ingesteld en nadat bovendien:

- a. de M.P. heeft geoordeeld, dat de omstandigheden, welke tot instelling van de b.u.t. aanleiding gaven, tevens een bedreiging voor het volksbestaan inhouden en
- b. de noodzakelijkheid is gebleken van een onverwijld ingrijpen door de C.d.K. (omdat de Minister daartoe niet in staat is).

De algemene, niet aan wijziging onderhevige voorbereidingsbescheiden blijven ook in de nieuwe procedure onder berusting van de Cn.d.K. *Hi heeft eigenlijk alleen de minister niet*
Aangezien, zoals in de aanhef is weergegeven, de regering de mogelijkheid van de instelling van de b.u.t. steeds zal kunnen voorzien, zal ook de Minister van Binnenlandse Zaken een vóórwaarschuwing tot toepassing van art. 24 BBBG kunnen geven en zullen mitsdien de uitvoeringsbescheiden dozerwijds tijdig in handen van de Cn.d.K. en (alle bescheiden) in handen van de betrokken burgemeesters kunnen worden gesteld.

In verband met bovenstaande moge ik U voorstellen alsnog Uw fiat te verlenen aan de U voorgestelde, wederom bijgevoegde nieuwe procedure.

8 december 1972.

De Directeur-Generaal voor
Openbare Orde en Veiligheid,

*2. Zieh d.m. doch wel
een risico in op het
laatste moment kwijven
met deze stukken op
pad L. Huren.
Opstel bij de Ak's kan
de procedure althans iets
veeliger maken.*

12/12

*8/12/72
C/12/12*

Nr. U 7889. Kabinet.

Ex. nr. 1

Directie O.O.V.

Hoofdafdeling Politie
Afdeling Openbare Orde

Ex. nr. 1: Heer Minister
Ex. nr. 2: Hoofd B.V.D.
Ex. nr. 3: Chef Openbare Orde
Ex. nr. 4: Kabinet

Medeparaaf: Hoofd B.V.D.:

Aan de Heer Minister.

Het Hoofd van de B.V.D. heeft enige tijd geleden de gegevens met betrekking tot de voorbereiding van de eventuele uitvoering van het interneringsproject in het jaar 1972 bij mij gedeponiseerd; dezerzijds zou dan moeten worden zorggedragen, dat de (jaarlijkse) omwisseling van alle betreffende bescheiden wordt gerealiseerd.

Een landelijk overzicht van de in 1972 bij het project betrokken gemeenten en van de aantallen en soorten "veiligheidsverdachten" per provincie is te Uwer kennisneming hierbij gevoegd (bijl. 3).

Nu U voor de eerste maal als Minister met deze materie wordt geconfronteerd zou ik in overleg met het Hoofd van de B.V.D. Uw aandacht willen vragen voor enige organisatorische aspecten van deze zaak.

Met betrekking tot de in de artt. 24 Wet B.B.B.G. en 57 O.W.N. neergelegde bevoegdheid tot internering resp. bewaring (vide bijl. 1), wordt al sedert vele jaren de eventuele uitvoering van het project in de praktijk zorgvuldig voorbereid en jaarlijks aangepast.

Er is geen reden om over de noodzaak daartoe thans anders te denken. Wel zijn er twijfels gerezen omtrent de veiligheid en de doelmatigheid van de gevolgde procedure.

De situatie op dit moment is, dat de interneringsbescheiden 1971 (inclusief de namen en adressen der "veiligheidsverdachten") berusten bij alle Cn.d.K. en bij de in 1971 feitelijk bij het project betrokken burgemeesters (en politiechefs).

Jaarlijks moeten deze bescheiden worden aangepast aan de nieuwe gegevens, hetgeen o.m. met zich brengt, dat de stukken bij alle betrokken burgemeesters moeten worden ingenomen en dat eventueel andere burgemeesters voor het eerst moeten worden ingeschakeld. Een samenvatting van de tot dusver gevolgde voorbereidingsprocedure zult U willen aantreffen in bijlage 2.

Het is inmiddels duidelijk geworden, dat dit systeem te kwetsbaar en arbeidsintensief is.

In overleg met het Hoofd van de B.V.D. heb ik thans nagegaan, op welke wijze aan deze bezwaren tegemoet kan worden gekomen.

Wij menen, dat dit zou kunnen geschieden door de namen van de te interneren personen voortaan uitsluitend centraal te administreren en niet verder het land in te zenden en de distributie van de voorbereidings- en uitvoeringsbescheiden dezerzijds zoveel en zo lang mogelijk op te schorten. De bij het project betrokken burgemeesters zouden voortaan mitsdien pas kort, zij het tijdig vóór de feitelijke opdracht tot internering schriftelijk terzake moeten worden ingelicht.

Alsdan zouden tevens de betreffende uitvoeringsbescheiden door de zorg van de chef afdeling Openbare Orde via koeriers van de B.V.D. zowel aan die burgemeesters als aan de Commissarissen der Koningin ter hand kunnen worden gesteld.

De feitelijke opdracht tot internering tenslotte zou daarna d.m.v. een codewoord, hetzij via regeringstelegram, hetzij via de politietelex (voor de zekerheid worden twee verzendmogelijkheden opengelaten) kunnen worden gegeven.

Een meer uitgewerkt voorstel voor deze nieuwe, vereenvoudigde regeling is als bijlage 4 bijgevoegd.

Indien U zich met de procedure-wijziging zou kunnen verenigen, dient dezerzijds eerst nog overleg te worden gepleegd met Justitie en met Defensie, die eveneens accoord moeten gaan met de nieuwe opzet; daarna ware een en ander Uwerzijds op de vergadering van de Cn.d.K. aan de orde te stellen.

Vervolgens kunnen dan dezerzijds, in overleg met de B. V.D., de verdere voor 1973 nodige voorzieningen worden getroffen.

De Directeur-Generaal voor
Openbare Orde en Veiligheid,

6/14/72

Ua ga er mee akkoord, dat schakelen met
op de weg worden voorgescreed. In
die echter niet in, welke betekenis
de opdracht van de C. d. K. is. Het is een
augustus 1972. Dit art. gaat er niet van uit, dat
iederem de juiste voorwaarden aan worden
door de autoriteiten van de C. d. K. dat het
de sluis niet meer kan spreken.
Het is dus schakelen met de C. d. K.
de C. d. K. gaarne de C. d. K.

W/3/72

N O T A

Aan : BV - HB
Van : BVO
No. : 1009
Betr. : Porselein 1972/1973.

Tijdens een bezoek aan de Commissaris van Politie van Openbare Orde en Veiligheid op 6 december 1972 bleek dat de afhandeling van de Porseleinlijst wederom vertraging ondervindt.

De minister heeft zijn goedkeuring aan de voorgestelde procedure niet willen geven, omdat hij van mening is dat de Commissarissen der Koningin niet de bevoegdheid kan worden ontzegd betrokken te blijven bij voorbereidingen tot internering van personen in hun eigen ambtsgebied.

De leiding van de directie O.O. en V. i.c. de heer verzet zich tegen dit standpunt en wil ook van de jaarlijkse omwisseling bij de CdK's af.

De lijst ligt thans al weer enkele weken bij de heer . Gewacht wordt op een geschikt moment om deze zaak nogmaals intern bij O.O. en V. te bespreken.

De heer hoopte dat bespreking voor 1 januari 1973 haar beslag zou krijgen. Daarna zou eerst met de uitvoering van de procedure kunnen worden begonnen.

7-12-1972.

2 Exemplaren

Ex. 1 : BV - HB
Ex. 2 : Archief ACD/PA

MINISTERIE VAN BINNENLANDSE ZAKEN

POSTADRES: BINNENHOF 19 - 'S-GRAVENHAGE

ACD 1102214

Dupl. -

DATUM - 5 SEP. 1972

Bijl. 1+4 - retour (kopie in CO)

Aan het Hoofd van de Binnenlandse
Veiligheidsdienst,
President Kennedylaan 25,
's-GRAVENHAGE.

Bijlagen:

Uw brief van:

Departementsonderdeel:

Directie O.O.V.,
Hoofdafd. Politie Nr. U 7889 Kabinet
Afd. Openbare Orde.

Onderwerp: Herziening procedure
internering/bewaring.

's-Gravenhage, 1 september 1972.

Hierbij doe ik U toekomen de mede aan de hand van
Uw brief nr. 1.082.011 van 5 mei 1972 gewijzigde nota
(met 4 bijlagen), met betrekking tot bovenvermeld onder-
werp.

11/9 Gaarne verzoek ik U, wanneer U zich thans met de in-
houd van de nota (met bijlagen) zult kunnen verenigen, die
van Uw medeparaaf te voorzien en mij zo spoedig mogelijk
weer te doen toekomen.

DE DIRECTEUR-GENERAAL VOOR
OPENBARE ORDE EN VEILIGHEID,

VERZOEKE BIJ BRANTWOORDING DATUM, NUMMER EN ONDERWERP TE VERMELDEN

Deze nota bestaat uit 2 pagina's

Nr. U 7889. Kabinet.

Ex. nr. 1

Directie O.O.V.

Hoofdafdeling Politie
Afdeling Openbare Orde

Ex. nr. 1: Heer Minister
Ex. nr. 2: Hoofd B.V.D.
Ex. nr. 3: Chef Openbare Orde
Ex. nr. 4: Kabinet

Medeparaaf: Hoofd B.V.D.:

Aan de Heer Minister.

Het Hoofd van de B.V.D. heeft enige tijd geleden de gegevens met betrekking tot de voorbereiding van de eventuele uitvoering van het interneringsproject in het jaar 1972 bij mij gedeponneerd; dezerzijds zou dan moeten worden zorggedragen, dat de (jaarlijkse) omwisseling van alle betreffende bescheiden wordt gerealiseerd.

Een landelijk overzicht van de in 1972 bij het project betrokken gemeenten en van de aantallen en soorten "veiligheidsverdachten" per provincie is te Uwer kennisneming hierbij gevoegd (bijl. 3).

Nu U voor de eerste maal als Minister met deze materie wordt geconfronteerd zou ik in overleg met het Hoofd van de B.V.D. Uw aandacht willen vragen voor enige organisatorische aspecten van deze zaak.

Met betrekking tot de in de artt. 24 Wet B.B.B.G. en 57 O.W.N. neergelegde bevoegdheid tot internering resp. bewaring (vide bijl. 1), wordt al sedert vele jaren de eventuele uitvoering van het project in de praktijk zorgvuldig voorbereid en jaarlijks aangepast.

Er is geen reden om over de noodzaak daartoe thans anders te denken. Wel zijn er twijfels gerezen omtrent de veiligheid en de doelmatigheid van de gevolgde procedure.

De situatie op dit moment is, dat de interneringsbescheiden 1971 (inclusief de namen en adressen der "veiligheidsverdachten") berusten bij alle Cn.d.K. en bij de in 1971 feitelijk bij het project betrokken burgemeesters (en politiechefs).

Jaarlijks moeten deze bescheiden worden aangepast aan de nieuwe gegevens, hetgeen o.m. met zich brengt, dat de stukken bij alle betrokken burgemeesters moeten worden ingenomen en dat eventueel andere burgemeesters voor het eerst moeten worden ingeschakeld. Een samenvatting van de tot dusver gevolgde voorbereidingsprocedure zult U willen aantreffen in bijlage 2.

Het is inmiddels duidelijk geworden, dat dit systeem te kwetsbaar en arbeidsintensief is.

In overleg met het Hoofd van de B.V.D. heb ik thans nagegaan, op welke wijze aan deze bezwaren tegemoet kan worden gekomen.

Wij menen, dat dit zou kunnen geschieden door de namen van de te interneren personen voortaan uitsluitend centraal te administreren en niet verder het land in te zenden en de distributie van de voorbereidings- en uitvoeringsbescheiden dezerzijds zoveel en zo lang mogelijk op te schorten. De bij het project betrokken burgemeesters zouden voortaan mitsdien pas kort, zij het tijdig vòòr de feitelijke opdracht tot internering schriftelijk terzake moeten worden ingelicht.

- Alsdan zouden tevens de betreffende uitvoeringsbescheiden door de zorg van de chef afdeling Openbare Orde via koeriers van de B.V.D. zowel aan die burgemeesters als aan de Commissarissen der Koningin ter hand kunnen worden gesteld.

De feitelijke opdracht tot internering tenslotte zou daarna d.m.v. een codewoord, hetzij via regeringstelegram, hetzij via de politietelex (voor de zekerheid worden twee verzendmogelijkheden opengelaten) kunnen worden gegeven.

Een meer uitgewerkt voorstel voor deze nieuwe, vereenvoudigde regeling is als bijlage 4 bijgevoegd.

Indien U zich met de procedure-wijziging zoudt kunnen verenigen, dient dezerzijds eerst nog overleg te worden gepleegd met Justitie en met Defensie, die eveneens accoord moeten gaan met de nieuwe opzet; daarna ware een en ander Uwerzijds op de vergadering van de Cn.d.K. aan de orde te stellen.

Vervolgens kunnen dan dezerzijds, in overleg met de B. V.D., de verdere voor 1973 nodige voorzieningen worden getroffen.

De Directeur-Generaal voor
Openbare Orde en Veiligheid,

augustus 1972.

Bijlage 1

Ex. nr. 1

Dit stuk bestaat uit 1 pagina

Nr. U 7889 Kabinet

Artikel 24 Wet B.B.B.G. (1e lid)

"Indien de omstandigheden, die tot de vaststelling van de burgerlijke uitzonderingstoestand hebben geleid, naar het oordeel van Onze Minister-President een bedreiging voor het volksbestaan inhouden, zijn Onze Minister van Binnenlandse Zaken en, indien onverwijld ingrijpen noodzakelijk is, Onze Commissaris in de provincie bevoegd iedere persoon ten aanzien van wie gegrond vermoeden bestaat, dat hij de openbare orde in gevaar zal brengen, te doen interneren."

Artikel 57 O.W.N. (1e lid)

"Het militair gezag is bevoegd iedere persoon, ten aanzien van wie gegrond vermoeden bestaat, dat hij de uit- of inwendige veiligheid in gevaar zal brengen, in de bewaring van Onze Minister van Justitie of, indien en zolang dit niet mogelijk is, in militaire bewaring te stellen."

juni 1972

Dit stuk bestaat uit 2 pagina's

Nr. U 7889 Kabinet

Huidige aanpak en procedure

1. Algemeen.

a. De te interneren c.q. in bewaring te stellen personen worden door de B.V.D. geselecteerd op basis van de door het Hoofd van die Dienst in overeenstemming met de Directie O.O. en V. aan de Minister van Binnenlandse Zaken voorgestelde en door deze -indien nodig jaarlijks opnieuw- vastgestelde interneringsnormen.

Deze jaarlijks plaats vindende selectie (van uitsluitend politiek-extremistische figuren) geschiedt mede na informatie bij de betrokken politiechefs en hun (eventuele) chefs inlichtingendiensten.

Overigens kan de Directeur-Generaal O.O. en V. zelf nog voorstellen (andere personen op te voeren, voor zover die niet onder de B.V.D.-normen vallen (z.g. "overige rellenkokers").

b. De feitelijke behandeling van de interneringsmaterie, i.c. de administratieve voorbereiding, de operationele coördinatie en de bewaking van het project is, onder de Directeur-Generaal O.O. en V., opgedragen aan de Chef Afdeling Openbare Orde van de Hoofdafdeling Politie. Deze wordt daarbij, wat de administratief-technische aspecten betreft, terzijde gestaan door de beveiligingsambtenaar en de kabinetsregistratuur.

c. Omdat het gaat om de regeling van één project, waarvan de uitvoering steunt op de bevoegdheden van onder meer de Ministers van Binnenlandse Zaken en van Defensie, hebben deze in 1965 besloten de nodige maatregelen te bundelen, zulks ter verzekering van een goede uitvoering van deze zowel administratief als operationeel kwetsbare zaak.

De behandeling van de gehele materie, dus ook de voorbereiding en het feitelijk in gang zetten van de operatie t.b.v. het militair gezag, werd opgedragen aan een functionaris van Binnenlandse Zaken, i.c. (thans) de Chef Afdeling Openbare Orde.

2. Voorbereidingsprocedure.

a. Het Hoofd van de B.V.D. dient jaarlijks omstreeks oktober, na verzameling van de benodigde gegevens, een voorstel in bij de Minister ter vaststelling van de daarbij gevoegde interneringsnormen (indien gewijzigd) en met bijvoeging van lijsten met namen van te "interneren" personen en van een overzicht van een aantal in Amsterdam gelegen, alsdan te "bekijken" gebouwen (o.m. ter inbeslagneming van materiaal en ter verzegeling van persen van bepaalde drukkerijen, e.d.). Aan deze (primair in handen van de Chef Afdeling Openbare Orde te stellen) bescheiden zal eerst nog de Directeur-Generaal O.O. en V. z'n advies aan de Minister toevoegen (met eventueel nieuwe namen). Gaat de Minister akkoord, dan ontvangt Hoofd B.V.D. daarvan een schriftelijke bevestiging en begint de Chef Afdeling Openbare Orde de "departementale uitvoering" te regelen.

b. De Chef Afdeling Openbare Orde verwerkt de goedgekeurde gegevens een aan de Commissarissen der Koningin en -via deze- aan de betrokken burgemeesters en politiechefs gerichte brieven, bij welke worden gevoegd -waar nodig in verzegelde, pas op uur U te openen enveloppen- de arrestatiebevelen, inhoudende de namen der "verdachten" en hun plaatsen van internering, modellen lastgeving huiszoeking enz. alsmede een instructie voor de burgemeesters en één voor de met de aanhoudingen te belasten politieambtenaren.

Deze brieven met bijlagen worden de Minister ter goedkeuring en ondertekening voorgelegd.

Voorts worden de op uur U, zowel ten behoeve van de Minister van Binnenlandse Zaken als ten behoeve van de Minister van Defensie, te verzenden regeringstelegrammen gereed gemaakt; deze blijven onder berusting van de Chef Afdeling Openbare Orde. De verzending van deze telegrammen geschiedt overeenkomstig bepaalde met de P.T.T. gemaakte afspraken.

De eventuele feitelijke uitvoering in de korpsen wordt in gang gezet na ontvangst van één van de beide in de regeringstelegrammen vermeld codewoorden (burgerlijke uitzonderingstoestand: "prieel" en bij staat van beleg: "oester").

c. Na het fiat van de Minister worden de onder b. bedoelde brieven vóór 31 december van het lopende jaar per "exclusieve" koerier(s) -dit zijn thans de Chef Afdeling Openbare Orde of diens vervanger en/of de beveiligingsambtenaar- naar de verschillende provincies gebracht en persoonlijk in handen gesteld van de kabinetschefs van de Commissarissen der Koningin; deze spelen de voor de burgemeesters en politiechefs bestemde stukken naar hen door en nemen de oude bescheiden in ten behoeve van de kabinetsregistratuur van het departement.

Jaarlijks vindt mitsdien een algehele omwisseling van bescheiden plaats en een nauwkeurige controle door de kabinetsregistratuur ten departemente van alle ingeleverde bescheiden.

De Minister stelt voorts, tegen inlevering van de oude bescheiden, een complete nieuwe set bescheiden (zonder namen!) ter beschikking van zijn Ambtgenoten van Justitie en van Defensie en van het Hoofd van de B.V.D.

Met daartoe aangewezen functionarissen van genoemde departementen onderhoudt de Chef Afdeling Openbare Orde het nodige contact, met die van Justitie speciaal ook, met betrekking tot het door de rijks politie te verzorgen transport der aangehouden en naar en hun onderbrenging in de interneringsinrichtingen.

d. De voorbereidingen ten aanzien van de politieke uitvoering vormen het sluitstuk van de algehele voorbereiding.

De Chef Afdeling Openbare Orde onderhoudt, zulks met het oog op de technische uitvoeringsaspecten, de nodige contacten met de in de korpsen met deze werkzaamheden belaste politiefunctionarissen.

juni 1972

Nr. U7889 Kabinet

Interneringsgemeenten en -verdachten

<u>Provincie</u>	<u>Aantal gemeenten</u>			<u>Aantal verdachten</u>			<u>Soorten</u>		
	<u>G.P.</u>	<u>+ R.P.</u>	<u>Tot.*</u>	<u>G.P.</u>	<u>+ R.P.</u>	<u>Tot.</u>	<u>Art. 24</u>	<u>Art. 57</u>	<u>Tot.</u>
=====									
Groningen	2	2	4	7	3	10	6	4	10
Friesland	3	-	3	3	-	3	3	-	3
Drenthe	2	-	2	3	-	3	3	-	3
Overijssel	2	-	2	5	-	5	4	1	5
Gelderland	4	1	5	4	1	5	4	1	5
Utrecht	2	-	2	7	-	7	5	2	7
Noord-Holland	11	11	22	106	13	119	89	30	119
Zuid-Holland	5	3	8	32	3	35	29	6	35
Zeeland	1	-	1	2	-	2	2	-	2
Noord-Brabant	5	-	5	13	-	13	13	-	13
Limburg	3	-	3	8	-	8	4	4	8
=====									
<u>Totalen:</u>	40	17	57	190	20	210	162	48	210
=====									

- Opmerkingen:
1. De 210 verdachten zijn er in feite slechts 196; voor 14 van hen moest namelijk een dubbele woonplaats worden opgegeven.
 2. Onder de verdachten zijn 8 vrouwen voor art. 24 Wet B.B.B.G. en 8 voor art. 57 O.W.N.
 3. De maximale bezetting van de interneringsinrichtingen in 1972 is

a. mannen uit 3 zuidelijke provincies naar Middelburg:	22 mannen
b. mannen uit de overige provincies naar Hoorn	: 172 mannen
c. vrouwen uit het hele land naar Rotterdam	: 16 vrouwen

juni 1972

Nr. U 7889 Kabinet

Voorstel Procedure-wijziging "internering".

1. Het Hoofd van de B.V.D. doet een overzicht (naamlijsten) samenstellen van alle in principe voor internering/bewaring in aanmerking komende personen, zulks op basis van de daartoe door de Minister van Binnenlandse Zaken vastgestelde normen.
Daarbij wordt tevens aangegeven, welke bijzondere objecten t.z.t. in dit verband tevens "behandeling" behoeven.
Het Hoofd van de B.V.D. stelt zonodig tussentijds voor om wijzigingen in het overzicht aan te brengen.
Het overzicht, alsmede - voor zoveel nodig - de tussentijds nodig geachte wijzigingen worden, via de Directeur-Generaal O.O. en V. aan de Minister ter goedkeuring voorgelegd.
Gaat de Minister met de voorstellen akkoord, dan ontvangt Hoofd B.V.D. daarvan een schriftelijke bevestiging.
De naamlijsten en bijbehorende bescheiden worden door de Minister overgedragen aan de Directeur-Generaal O.O. en V., die de Chef Afdeling Openbare Orde de behandeling en verdere voorbereiding van een en ander laat verzorgen.
2. De Commissarissen der Koningin zijn door de Minister in het bezit gesteld van een samenvatting van de interneringsprocedure.
De betrokken burgemeesters ontvangen van de Minister pas kort, zij het tijdig vóór een feitelijke interneringsopdracht de nodige informatie terzake; zij worden mitsdien niet eerder in deze materie gekend.
3. De door de Chef Afdeling Openbare Orde voorbereide feitelijke operationele bescheiden (incl. de naamlijsten) blijven onder diens beheer en zullen eerst kort, doch tijdig vóór de afkondiging van de bijzondere rechtstoestand door koeriers van de B.V.D. worden bezorgd bij de Commissarissen der Koningin en de betrokken burgemeesters.
4. De eigenlijke door de Minister c.q. - via ^{hij} deze - door de B.L.S. te verstrekken opdracht aan de burgemeesters tot internering c.q. inbewaringstelling geschiedt d.m.v. een per regeringstelegram of politietexbericht te verzenden codewoord.
De Chef Afdeling Openbare Orde houdt de door hem gereed gemaakte regeringstelegrammen en telex-codeberichten bij de andere operationele bescheiden onder zijn berusting en verzendt deze in opdracht van de Minister c.q. via deze van de B.L.S. eerst kort vóór de afkondiging van de bijzondere rechtstoestand.
Ook de Commissarissen der Koningin ontvangen het codebericht, doch met vermelding tevens aan welke burgemeesters in zijn provincie zodanig codebericht is toegezonden.
Het Hoofd van de B.V.D., alsmede de Minister van Justitie (Directie Politie) en, bij toepassing van art. 57 O.W.N., de Minister van Defensie (B.L.S.) ontvangen zo spoedig mogelijk een afschrift van de aan de Commissarissen der Koningin verzonden codeberichten.

5. De Chef Afdeling Openbare Orde pleegt het nodige overleg met het departement van Justitie, met name over het transport van de aantallen en de soort van aan te houden personen naar en hun onderbrenging in de aangewezen interneringsinrichtingen.
Voorts verleent hij de Commissarissen der Koningin en de burgemeesters op hun verzoek advies en pleegt hij tevoren (in elk geval) met de hoofdcommissaris van politie te Amsterdam overleg over de feitelijke uitvoering van een eventuele internering en van het "gebouwenproject" en de daarmee verband houdende voorbereidingen.

augustus 1972.

Aan de Hoogedelgestrengste Heer
nr
Directeur-Generaal voor Openbare
Orde en Veiligheid,
Ministerie van Binnenlandse Zaken,
Spui 47,
's-GR A V E N H A G E.

bij
orig. - div.

5 mei 1972.

**Hersiening procedure
internering/bewaring.**

In antwoord op Uw brief van 1 maart j.l. nr. 6207 Kabinet bericht ik U het volgende.

Hoewel de door U voorgestelde procedure ongetwijfeld een verbetering betekent ten opzichte van de tot dusver gevolgde, meen ik toch dat daaraan enige, niet onbelangrijke bezwaren kleven, t.w.:

1e. De procedure houdt in dat alle burgemeesters in het algemeen worden ingelicht over de maatregelen, welke van hen worden verwacht wanneer zij opdracht zouden krijgen om bepaalde personen te internen. De praktijk heeft echter uitgewezen dat slechts een gering aantal burgemeester met deze materie te maken heeft of mogelijk in de toekomst krijgt. Zelf wanneer ik rekening houd met de mutaties die zich in de loop van een reeks van jaren zullen voordoen, meen ik veilig te mogen stellen dat het aantal burgemeesters, dat ooit bij deze materie betrokken zal worden, hoogstens 10% van het totaal aantal zal bedragen. Dit impliceert dat 90% van het aantal burgemeesters wordt geconfronteerd met een kwestie waarmede zij nimmer iets te maken gehad hebben en ook in de toekomst niet zullen krijgen. Uit een oogpunt van veiligheid lijkt mij dat minder gewenst.

2e. Alle gegevens, zoals de opdracht tot internering, de namen van de betrokkenen - en naar ik aanneem ook de redenen van internering, die krachtens het bepaalde in het 2e lid van art. 24 Wet BBG in het op te maken proces-verbaal moeten worden vermeld - zullen t.s.t. in open taal per politietellex worden doorgegeven. Hiaraan kleven naar mijn oordeel enige veiligheidsrisico's. In de eerste plaats kan de tellex niet als

een absoluut veilig communicatiemiddel worden beschouwd, zodat de kans dat onbevoegden ongemerkt kennisnemen van de gegevens niet is uitgesloten. In de tweede plaats komen de gegevens niet rechtstreeks ter kennis van de geadresseerden (de korpsscheffs van gemeentepolitie, eq. de districtscommandanten der rijkspolitie), maar eerst ter kennis van een aantal functionarissen bij de politie, zoals telexisten en mogelijk ook anderen. Het aantal ingewijden en daarmee de kans op voortijdig uitlekken, wordt daardoor in elk geval vergroot.

Om genoemde risico's en de gevolgen daarvan zo klein mogelijk te houden, zou het noodzakelijk zijn de gegevens pas op het allerlaatste moment te verstrekken. De consequentie daarvan is echter weer dat de politie nauwelijks tijd heeft voor het treffen van voorbereidende maatregelen, zoals om het verkrijgen van de in art. 22-2e lid Wet BBG bedoelde algemene of bijzondere schriftelijke door de burgemeester te verstrekken last tot het betreden van woningen. Dit lijkt mij niet bevorderlijk voor het welslagen van de operatie.

Genoemde bezwaren werden door de heer van mijn Dienst besproken met de plv.chef van Uw Hoofdafdeling Politie, de heer Deze bespreking leidde tot de conclusie dat zowel deze als de aan de oude procedure klevende bezwaren ondervangen zouden kunnen worden wanneer de hierna in hoofdlijnen geschetste procedure zou worden gevolgd.

1. De BVD stelt op de gebruikelijke wijze, na overleg met de betrokken korpsscheffs van gemeentepolitie en districtscommandanten der rijkspolitie, lijsten samen van namen van te interneren personen en van "te bekijken" gebouwen en legt deze via de Chef Afdeling Openbare Orde ter goedkeuring voor aan de Minister.

2. Na goedkeuring door de Minister worden de gegevens door de Chef Afdeling Openbare Orde verwerkt in aan de betrokken autoriteiten gerichte brieven en verder in als bijlagen daarbij te voegen instructies, arrestatiebevelen, modellen lastgeving etc., die vervolgens ter goedkeuring en tekening aan de Minister worden voorgelegd. De brieven worden daarna echter niet verzonden, maar in portefeuille gehouden bij de Chef Afdeling Openbare Orde.

3. Indien de omstandigheden zodanig zijn dat rekening gehouden moet worden met de afkondiging van de burgerlijke uitzonderingstoestand dan wel de staat van beleg, worden de brieven per koerier naar de geadresseerden gebracht.

N.B. Ik herhaal hierbij gaarne mijn eerder gedane, mondelinge aanbod om daartoe zo nodig personeel en transportmiddelen ter beschikking te stellen.

4. De oedewoorden, die de operatie in gang zetten, worden hetzij per regeringstelegram, hetzij per politietelex overgebracht.

5. Slechts wanneer de gebeurtenissen zich zo snel ontwikkelen dat bevenstaande procedure niet kan worden gevolgd, wordt voor het overbrengen van de gegevens gebruik gemaakt van de politietelex.

Ik kan mij met de geschatte procedure, die naar mijn mening de beste waarborg biedt zowel voor de veiligheid als voor het wel-slagen van de operatie, geheel verenigen. In deze opzet is het niet nodig alle burgemeesters van de te volgen procedure op de hoogte te stellen. Wel lijkt het mij gewenst de tot dusver bij de operatie be-trokken gemeentelijke autoriteiten daarentrent mondeling te infor-me-ren wanneer de oude bescheiden worden ingenomen. Voorzover in de toe-komst andere gemeenten bij de operatie betrekken worden, zou dit mon-deling informeren - indien gewenst - kunnen geschieden door de ampte-naren van mijn dienst, die het in punt 1 bedoelde overleg plegen met de betrokken korpshoofden en districtsecommandanten der rijkspolitie.

Gaarne verneem ik of ook U zich met deze procedure kunt vereni-gen. In dat geval neem ik aan dat U voor verdere uitwerking van de geschatte hoofdlijnen zult willen doen zorgdragen.

De bij Uw in aanhef vermelde brief gevoegde bijlagen zend ik U hierbij retour.

HET HOOFD VAN DE DIENST

3 ex.

ex 1: versneden
2: CO
3: BVD

MINISTERIE VAN BINNENLANDSE ZAKEN

POSTADRES: BINNENHOF 19 - 'S-GRAVENHAGE

ACD	1082011
Dat.	-
DATUM - 6 MAART 1972 (17 min)	
1+4 (2x) < retour hierbij	

Aan

het Hoofd van de Binnenlandse
Veiligheidsdienst,
President Kennedylaan 25,
's-Gravenhage.

Bijlagen: Div.

Uw brief van:

Directie: O.O.V.

Hoofdafd. Politie

Afd. Openbare Orde

Nr. 6207 Kabinet

Onderwerp: Herziening procedure
internering/bewaring.

's-Gravenhage, 1 maart 1972.

Hierbij doe ik U toekomen een, mede aan de hand van het terzake met U op 23 november jl. gevoerde gesprek, gewijzigde nota (met bijlagen), met betrekking tot bovenvermeld onderwerp.

Gaarne verzoek ik U, wanneer U zich met de inhoud van de nota (met bijlagen) zult kunnen verenigen, deze van Uw medeparaaf te voorzien en mij zo spoedig mogelijk weer te doen toekomen.

DE DIRECTEUR-GENERAAL VOOR
OPENBARE ORDE EN VEILIGHEID,

VERZOEKE BIJ BEANTWOORDING DATUM, NUMMER EN ONDERWERP TE VERMELDEN

Deze nota bestaat uit 2 pagina's

Nr. 6207 Kabinet

Ex. nr. 1

Directie O.O.V.Hoofdafdeling Politie
Afdeling Openbare OrdeEx. nr. 1: Heer Minister
Ex. nr. 2: ~~Chef~~ Openbare Orde
Ex. nr. 3: ~~Hoofd~~ B.V.D.Onderwerp:

Medeparaaf: Hoofd B.V.D.:

Herziening procedure
internering/bewaring.Aan de Heer Minister.

61 8.5.72 not
- niet gekend!

Het Hoofd van de B.V.D. heeft, zoals ieder jaar gebruikelijk, de nieuwe gegevens met betrekking tot de voorbereiding van de eventuele uitvoering van het interneringsproject in het jaar 1972 bij mij gedeponneerd; dezerzijds zou nu moeten worden zorggedragen, dat de (jaarlijkse) omwisseling van alle bescheiden op kortere termijn wordt gerealiseerd.

Een landelijk overzicht van de in 1972 bij het project betrokken gemeenten en van de aantallen en soorten "veiligheidsverdachten" per provincie is te Uwer kennisneming hierbij gevoegd (bijl. 3).

Nu U voor de eerste maal als Minister met deze zaak wordt geconfronteerd, zou ik in overleg met het Hoofd van de B.V.D. Uw aandacht willen vragen voor enige organisatorische aspecten van deze zaak.

Met betrekking tot de in de artt. 24 Wet B.B.B.G. en 57 O.W.N. neergelegde bevoegdheid tot internering resp. bewaring (vide bijl. 1), wordt al sedert vele jaren de eventuele uitvoering van het project in de praktijk zorgvuldig voorbereid en jaarlijks aangepast.

Er is geen reden om over de noodzaak daartoe thans anders te denken. Wel zijn er echter twijfels gerezen omtrent de veiligheid en de doelmatigheid van de gevolgde procedure.

De situatie op dit moment is, dat de interneringsbescheiden 1971 (inclusief de namen en adressen der "veiligheidsverdachten") berusten bij alle Ch.d.K. en bij de in 1971 feitelijk bij het project betrokken burgemeesters en politiechefs.

Jaarlijks moeten deze bescheiden worden aangepast aan de nieuwe gegevens, hetgeen o.m. met zich brengt, dat de stukken bij alle burgemeesters moeten worden ingenomen en dat andere burgemeesters voor het eerst moeten worden ingeschakeld. Een samenvatting van de tot dusver gevolgde voorbereidingsprocedure zult U willen aantreffen in bijlage 2.

Het is duidelijk, dat dit systeem zeer kwetsbaar en arbeidsintensief is.

In overleg met het Hoofd van de B.V.D. heb ik nagegaan, op welke wijze aan deze bezwaren tegemoet kan worden gekomen. Wij menen, dat dit zou kunnen geschieden door de namen van de te interneren personen uitsluitend centraal te administreren en niet verder het land in te zenden.

Alle burgemeesters zouden daarnaast in het algemeen kunnen worden ingelicht over de maatregelen, welke van hen worden verwacht, wanneer zij opdracht zouden krijgen om bepaalde personen te interneren. Deze opdracht, tenslotte zou, wanneer het zover moet komen, via de politietelex kunnen worden gegeven, langs welke weg ook de namen van de betrokkenen zouden kunnen worden doorgegeven. X2

Een meer uitgewerkt voorstel voor deze nieuwe, vereenvoudigde regeling is als bijlage 4 bijgevoegd.

Indien U zich met deze procedure-wijziging zou kunnen verenigen, dient dezerzijds eerst nog overleg te worden gepleegd met Justitie en met Defensie, die eveneens accoord moeten gaan met de nieuwe opzet; daarna ware een en ander Uwerzijds op de vergadering van de Cn.d.K. aan de orde te stellen.

Vervolgens kunnen dan dezerzijds, in overleg met de B.V.D., de verdere voor 1972 te treffen voorzieningen worden getroffen.

De ~~in punt 2 bedoelde~~, gebruikelijke omwisseling van bescheiden ware in elk geval op te schorten, totdat een beslissing omtrent het nieuwe voorstel is genomen.

De Directeur-Generaal voor
Openbare Orde en Veiligheid,

CLB

- X2 ⁴ Solche telex net is volgens laatste A.P.B. over 5 jr. gereed.
b) ingevolge art. 1 van Besluit van 25-11-63 S 554 (regelen der uitvoering van art. 24 Wet 1953-9)
kunnen de Min. v. Bz en de C.d.K.
aan de B.V. opdracht geven bepaalde met name aangegeven personen te interneren.
het impliceert m.i. dat de Min. v. Bz over ons gebied ook de aanhoudingsbevelen
diene uit te geven. Dit zal niet via de Telex kunnen gebeuren.
c) het politiebureau is uit veiligheidsoverwegingen niet het geschikte
februari 1972.
medede ons deze opdrachten over te brengen.
d) aan juiste effectivering wordt hier sterk getwijfeld omdat in een
periode van (te verwachten) calamiteiten het telex net overlast zal zijn
en bovendien nog kans uitvallen.

Alternatieve oplossing:

- 1) Rijk beschermen voor de internering per gemeente centralisatie bij de
Directie O.D.K. en deze typisch door locaties (is met woon)recht
streekt deponeren bij de uitvoerende voerposten / O.D.K. commando
2) Alleen de B.V. van de betrokken gemeenten in algemene zin
inlichten over van hen te verwachten maatregelen, algemeen
in de R.O. en O.D.K.

X
origineel
(inmiddels 29. mfg.)
die in het veel
gemeenten v.o. moet
getuigen te zijn de
vrijheid met de
steunregels en
groten kans op
zoe kraken

Nr. 6207 Kabinet

Artikel 24 Wet B.B.B.G. (1e lid)

"Indien de omstandigheden, die tot de vaststelling van de burgerlijk uitzonderingstoestand hebben geleid, naar het oordeel van Onze Minister-President een bedreiging voor het volksbestaan inhouden, zijn Onze Minister van Binnenlandse Zaken en, indien onverwijld ingrijpen noodzakelijk is, Onze Commissaris in de provincie bevoegd iedere persoon ten aanzien van wie gegrond vermoeden bestaat, dat hij de openbare orde in gevaar zal brengen, te doen interneren."

Artikel 57 O.W.N. (1e lid)

"Het militair gezag is bevoegd iedere persoon, ten aanzien van wie gegrond vermoeden bestaat, dat hij de uit- of inwendige veiligheid in gevaar zal brengen, in de bewaring van Onze Minister van Justitie of, indien en zolang dit niet mogelijk is, in militaire bewaring te stellen."

W januari 1972

Huidige aanpak en procedure1. Algemeen.

a. De te interneren c.q. in bewaring te stellen personen worden door de B.V.D. geselecteerd op basis van de door het Hoofd van die Dienst in overeenstemming met de Directie O.O. en V. aan de Minister van Binnenlandse Zaken voorgestelde en door deze -indien nodig jaarlijks opnieuw- vastgestelde interneringsnormen.

Deze jaarlijks plaats vindende selectie (van uitsluitend politiek-extremistische figuren) geschiedt mede na informatie bij de betrokken politiechefs en hun (eventuele) chefs inlichtingendiensten. Overigens kan de Directeur-Generaal O.O. en V. zelf nog voorstellen om andere personen op te voeren, voor zover die niet onder de B.V.D.-normen vallen (z.g. "overige rellenkamers").

b. De feitelijke behandeling van de interneringsmaterie, i.c. de administratieve voorbereiding, de operationele coördinatie en de bewaking van het project is, onder de Directeur-Generaal O.O. en V., opgedragen aan de Chef Afdeling Openbare Orde van de Hoofdafdeling Politie. Deze wordt daarbij, wat de administratief-technische aspecten betreft, terzijde gestaan door de beveiligingsambtenaar en de kabinetsregistratuur.

c. Omdat het gaat om de regeling van één project, waarvan de uitvoering steunt op de bevoegdheden van onder meer de Ministers van Binnenlandse Zaken en van Defensie, hebben deze in 1965 besloten de nodige maatregelen te bundelen, zulks ter verzekering van een goede uitvoering van deze zowel administratief als operationeel kwetsbare zaak. De behandeling van de gehele materie, dus ook de voorbereiding en het feitelijk in gang zetten van de operatie t.b.v. het militair gezag, werd opgedragen aan een functionaris van Binnenlandse Zaken, i.c. (thans) de Chef Afdeling Openbare Orde.

2. Voorbereidingsprocedure.

a. Het Hoofd van de B.V.D. dient jaarlijks omstreeks oktober, na verzameling van de benodigde gegevens, een voorstel in bij de Minister ter vaststelling van de daarbij gevoegde interneringsnormen (indien gewijzigd) en met bijvoeging van lijsten met namen van te "interneren" personen en van een overzicht van een aantal in Amsterdam gelegen, alsdan te "bekijken" gebouwen (o.m. ter inbeslagneming van materiaal en ter verzegeling van personen van bepaalde drukkerijen, e.d. Aan deze (primair in handen van de Chef Afdeling Openbare Orde te stellen) bescheiden zal eerst nog de Directeur-Generaal O.O. en V. zijn advies aan de Minister toevoegen (met eventueel nieuwe namen). Gaat de Minister akkoord, dan ontvangt Hoofd B.V.D. daarvan een schriftelijke bevestiging en begint de Chef Afdeling Openbare Orde de "departementale uitvoering" te regelen.

b. De Chef Afdeling Openbare Orde verwerkt de goedgekeurde gegevens in een aan de Commissarissen der Koningin en -via deze- aan de betrokken burgemeesters en politiechefs gerichte brieven, bij welke o. worden gevoegd -waar nodig in verzegelde, pas op uur U te openen enveloppen- de arrestatiebevelen, inhoudende de namen der "verdachten" en hun plaatsen van internering, modellen lastgeving huiszoeking enz., alsmede een instructie voor de burgemeesters en één voor de met de aanhoudingen te belasten politieambtenaren.

Deze brieven met bijlagen worden de Minister ter goedkeuring en ondertekening voorgelegd.

Voorts worden de op uur U, zowel ten behoeve van de Minister van Binnenlandse Zaken als ten behoeve van de Minister van Defensie, te verzenden regeringstelegrammen gereed gemaakt; deze blijven onder berusting van de Chef Afdeling Openbare Orde. De verzending van deze telegrammen geschiedt overeenkomstig bepaalde met de P.T.T. gemaakte afspraken.

De eventuele feitelijke uitvoering in de korpsen wordt in gang gezet na ontvangst van één van de beide in de regeringstelegrammen vermeld codewoorden (burgerlijke uitzonderingstoestand: " " en bij staat van beleg: " ").

c. Na het fiat van de Minister worden de onder b. bedoelde brieven vóór 31 december van het lopende jaar per "exclusieve" koerier(s) -dit zijn thans de Chef Afdeling Openbare Orde of diens vervanger en/of de beveiligingsambtenaar- naar de verschillende provincies gebracht en persoonlijk in handen gesteld van de kabinetschefs van de Commissarissen der Koningin; deze spelen de voor de burgemeesters en politiechefs bestemde stukken naar hen door en nemen de oude bescheiden in ten behoeve van de kabinetsregistratuur van het departement.

Jaarlijks vindt mitsdien een algehele omwisseling van bescheiden plaats en een nauwkeurige controle door de kabinetsregistratuur ten departemente van alle ingeleverde bescheiden.

De Minister stelt voorts, tegen inlevering van de oude bescheiden, een complete nieuwe set bescheiden (zonder namen!) ter beschikking van zijn Ambtgenoten van Justitie en van Defensie en van het Hoofd van de B.V.D.

Met daartoe aangewezen functionarissen van genoemde departementen onderhoudt de Chef Afdeling Openbare Orde het nodige contact, met die van Justitie speciaal ook, met betrekking tot het door de rijks politie te verzorgen transport der aangehouden en naar en hun onderbrenging in de interneringsinrichtingen.

d. De voorbereidingen ten aanzien van de politieke uitvoering vormen het sluitstuk van de algehele voorbereiding.

De Chef Afdeling Openbare Orde onderhoudt, zulks met het oog op de technische uitvoeringsaspecten, de nodige contacten met de in de korpsen met deze werkzaamheden belaste politiefunctionarissen.

januari 1972

W

de aflevering van deze
interneringsinrichtingen
zoekt ook bij te dragen
bij een aangename
woning met een
aanwinst naar
K. dan gebracht
worden en
aan een
aanwinst naar
aanwinst.

Nr. 6207 Kabinet

Interneringsgemeenten en -verdachten

<u>Provincie</u>	<u>Aantal gemeenten</u>			<u>Aantal verdachten</u>			<u>Soorten</u>		
	<u>G.P. + R.P.</u>	<u>Tot.</u>		<u>G.P. + R.P.</u>	<u>Tot.</u>		<u>Art.24</u>	<u>Art.57</u>	<u>Tot.</u>
Groningen	2	2	4	7	3	10	6	4	10
Friesland	3	-	3	3	-	3	3	-	3
Drenthe	2	-	2	3	-	3	3	-	3
Overijssel	2	-	2	5	-	5	4	1	5
Gelderland	4	1	5	5	1	6	5	1	6
Utrecht	2	-	2	6	-	6	4	2	6
Noord-Holland	11	11	22	106	13	119	91	28	119
Zuid-Holland	5	3	8	31	3	34	27	7	34
Zeeland	1	-	1	2	-	2	2	-	2
Noord-Brabant	5	-	5	14	-	14	14	-	14
Limburg	3	-	3	8	-	8	4	4	8
<u>Totalen:</u>	40	17	57	190	20	210	163	47	210

- Opmerkingen:
1. De 210 verdachten zijn er in feite slechts 198; voor 12 van hen moest namelijk een dubbele woonplaats worden opgegeven.
 2. Onder de verdachten zijn 8 vrouwen voor art. 24 Wet B.B.B.G. en 8 voor art. 57 O.W.N.
 3. De maximale bezetting van de interneringsinrichtingen in 1972 is:
 - a. mannen uit 3 zuidelijke provincies naar Middelburg : 22 mannen
 - b. mannen uit de overige provincies naar Hoorn : 172 mannen
 - c. vrouwen uit het hele land naar Rotterdam : 16 vrouwen

januari 1972

W

Nr. 6207 Kabinet

Voorstel procedure-wijziging

1. Het Hoofd van de B.V.D. doet een overzicht samenstellen van alle in principe voor internering/bewaring in aanmerking komende personen, zulks op basis van de daartoe door de Minister vastgestelde normen. Daarbij wordt tevens aangegeven, welke bijzondere objecten t.z.t. in dit verband tevens "behandeling" behoeven.
Het Hoofd van de B.V.D. stelt zonodig tussentijds voor om wijzigingen in het overzicht aan te brengen.
Het overzicht, alsmede de tussentijds nodig geachte wijzigingen worden, via de Directeur-Generaal O.O. en V., aan de Minister ter goedkeuring voorgelegd.
Gaat de Minister met de voorstellen akkoord, dan ontvangt Hoofd B.V.D. daarvan een schriftelijke bevestiging.
De naamlijsten en bijbehorende bescheiden worden door de Minister overgedragen aan de Directeur-Generaal O.O. en V., die de Chef Afdeling Openbare Orde de verdere voorbereiding ten departemente laat verzorgen.
2. ~~Alle~~ Cn.d.K. en ~~alle~~ burgemeesters ontvangen bij brief de hoogst nodige informatie. Deze kan beperkt blijven tot het verschaffen van inzicht in wat van hen wordt verlangd, wanneer de Minister (of C.d.K.) dan wel het militair gezag van de "interneringsbevoegdheid" gebruik maakt. Deze informatie behoeft dus slechts eenmaal te worden gegeven.
De districtscommandanten der rijkspolitie ontvangen ter kennisneming een afschrift van de aan de burgemeesters gezonden brief (met bijlagen).
3. De door de Minister c.q. - via deze - door de B.L.S. te verstrekken opdracht aan de burgemeesters tot internering c.q. inbewaringstelling geschiedt (niet meer via regeringstelegrammen, doch) ~~d.m.v. politie-~~ ^{alle interneringsbescheiden per ges} ~~telexberichten, waarin tevens de namen en adressen der aan te houden personen staan vermeld.~~
De Chef Afdeling Openbare Orde maakt dan ook, nadat de lijst met namen door de Minister is goedgekeurd, de nodige telexberichten in concept gereed en bewaart deze (met de naamlijst) in zijn kluis. Hij brengt tussentijds in die lijst en in de concept-telexberichten de nodige door Hoofd B.V.D. voorgestelde, door de Minister gefiatteerde wijzigingen aan.
De concept-telexberichten worden kort voor de verzending, (eventueel nog na wijziging op advies van Hoofd B.V.D. en D.G. O.O. en V.) aan de Minister ter parafering voorgelegd.
De verzending der ~~telexberichten~~ ^{bescheiden} geschiedt pas kort voor de afkondiging van de bijzondere rechtstoestand.
De Cn.d.K. ontvangen, bij voorkeur ook via de politietelex, een afschrift van elk der aan de burgemeesters in hun provincie gezonden telexberichten.

Het Hoofd van de B.V.D., alsmede de Minister van Justitie (Directie Politie) en, bij toepassing van art. 57 O.W.N., de Minister van Defensie (B.L.S.) ontvangen zo spoedig mogelijk, doch per koerier, een afschrift van alle verzonden ~~telexberichten.~~ *in te dien verband op te stellen*

4. De Chef Afdeling Openbare Orde pleegt het nodige overleg met het departement van Justitie, met name over het transport van de aantallen en de soort aan te houden personen naar en hun onderbrenging in de aangewezen interneringsinrichtingen. Voorts verleent hij de Cn.d.K. en de burgemeesters op hun verzoek advies en pleegt hij (in elk geval) met de hoofdcommissaris van politie te Amsterdam overleg over de feitelijke uitvoering van een eventuele internering en van het "gebouwenproject" en de daarmee verband houdende voorbereidingen.

januari 1972.

Behoort bij circulaire van de Minister van Binnenlandse Zaken
nr. U 10.138 kabinet, d.d. 10 april 1973.

Bijlage

Ex. nr. 15

Procedurebeschrijving
interneringsvoorbereiding

1. De Minister van Binnenlandse Zaken verstrekt de Commissaris der Koningin de zowel voor deze als voor de betrokken burgemeesters (en politiechefs) in zijn provincie bestemde interneringsbescheiden: hij doet deze, wanneer zulks noodzakelijk is, vervangen door nieuwe
2. De Minister van Justitie regelt, aan de hand van de terzake door de Minister van Binnenlandse Zaken verstrekte gegevens, de (voorbereiding van de) transporten van de veiligheidsverdachten naar de interneringsinrichtingen.
3. De chef van de afdeling Openbare Orde van de Directie Politie van het Ministerie van Binnenlandse Zaken is belast met de (inter)departementale voorbereiding, coördinatie, begeleiding en uitvoering van het project.
Hij verstrekt daarbij, waar nodig en gewenst, adviezen aan de betrokken bestuurlijke, justitiële en militaire functionarissen en onderhoudt voorts, met name met het oog op de feitelijke uitvoering van het project de nodige contacten met daarvoor in aanmerking komend politiechefs.
4. De Commissaris der Koningin houdt de voor de betrokken burgemeesters en politiechefs in zijn provincie bestemde interneringsbescheiden onder zijn berusting.
Hij stelt deze op aanwijzing van de Minister van Binnenlandse Zaken dan wel - in spoedeisend geval - op eigen gezag terstond ter beschikking van de betrokken burgemeesters en politiechefs. Deze zullen niet eerder tot uitvoering van het project overgaan dan na ontvangst van de daartoe door de bevoegde autoriteit verstrekte opdracht, welke via een codewoord wordt gegeven.
5. Het (in de bescheiden vermelde) codewoord wordt, via de politie-telex en/of een regeringstelegram dan wel telefonisch, zo mogelijk kort voor de afkondiging van de bijzondere rechtstoestand ter kennis gebracht van de betrokken burgemeesters.
De Minister van Binnenlandse Zaken draagt er zorg voor, dat het te verzenden codewoord ook tijdig de Commissaris der Koningin, alsmede de Minister van Justitie bereikt.
6. De eigenlijke uitvoeringsprocedure is opgenomen in de interneringsbescheiden zelf.

10 april 1973.

MINISTERIE VAN BINNENLANDSE ZAKEN

POSTADRES: BINNENHOF 19 - 'S-GRAVENHAGE

PCD	1 1 3 2 4 6 1
16 MAART 1973	
Dopl.	-
Bijl. 1+2	- retour; - zie kopie

Aan het Hoofd van de Binnenlandse
Veiligheidsdienst,
President Kennedylaan 25,
's-Gravenhage.

Bijlagen: 1 minute met 2 bijlagen
(geheim)

Uw brief van —

Directie: O.O.V

Directie Politie
Hoofddel.

Afd. Openbare Orde

Nr. U 10.138 Kabinet

Onderwerp: Herziening procedure
internering/bewaring

's-Gravenhage, 15 maart 1973.

*x) ten overgenomen
21/3*

Hierbij doe ik U toekomen een minute met twee bijlagen, met betrekking tot bovenvermeld onderwerp, welke tevens de inleiding vormt tot de gebruikelijke omwisseling van de interneringsbescheiden.

Indien U zich met de inhoud van deze brieven en bijlagen kunt verenigen, verzoek ik U de minute van Uw medeparaaf te voorzien en deze met bijlagen zo spoedig mogelijk weer te mijner beschikking te stellen.

*De Directeur-Generaal voor
Openbare Orde en Veiligheid*

De Directeur-Generaal voor
Openbare Orde en Veiligheid,

VERZOEKE BIJ BEANTWOORDING DATUM, NUMMER EN ONDERWERP TE VERMELDEN

Medeparaaf	Getipt door	Medezenden:	Voorgaande agendanummers	Verzonden door	Afschriften aan:
Hoofd BVD <i>24/3</i>	Gecoll. door			Visie	hr. 1x
Weer voorleggen	Gesteld door nr.	Ex. nr.			
Aanwijzingen voor verzending: Luchtpost Expresse Koerier Aantekenen Publiceren		Aan de Commissarissen der Koningin			
Bijlagen: 1 ex. procedure 1					

Uw brief van:

Directie O.O.V.

Hoofdafd. Politie

Afd. Openbare Orde

Nr. U 10.138 Kabin

Onderwerp: Herziening procedure
internering/bewaking

's-Gravenhage.

Uiterste datum van verzending: 1 april 1973

Niet beschrijven

Zoals ik reeds eerder met U besprak, heeft de tot dusver gevolgde voorbereidingsprocedure, met betrekking tot de internering ingevolge artikel 24 van de Wet buitengewone bevoegdheden burgerlijk gezag en tot de inbewaringstelling ingevolge artikel 57 van de Oorlogswet voor Nederland, zowel uit veiligheidsoverwegingen als om redenen van praktische aard nadere herziening.

De terzake ontworpen nieuwe regeling, welke er in hoofdzaak op neerkomt, dat de voor de betrokken burgemeesters (en politiechefs) bestemde interneringsbescheiden voortaan zo lang mogelijk onder Uw berusting zullen blijven, moge U aantreffen in de hierbijgevoegde procedurebeschrijving.

In verband met de invoering van de nieuwe regeling verzocht ik U gaarne de thans in Uw provincie bij het project betrokken burgemeester(s) van de gemeente(n)

ad Groningen : Groningen, Hoogezand-Sappemeer, Beerta en Finsterwolde

ad Friesland : Leeuwarden, Sneek en Weststellingwerf

ad Drenthe : Emmen, Hogeveen en Zelde

ad Overijssel : Enschede en Deventer

ad Gelderland : Arnhem, Zutphen, Apeldoorn, Hattem en Nijmegen

ad Utrecht : Utrecht en Amersfoort

ad Noord-Holland: Heemskerk, Hoorn, Wormerveer, Zaandam, Amsterdam, Beverwijk, Haarlem, Hilversum, Laren, Alkmaar, Enkhuizen, Koog aan de Zaan, Langedijk, Purmerend, Weesp, Assendelft, Krommenie, Medemblik, Bergen, Castricum, Haarlemmermeer, Velsen en Wormer

T. Baren

Addenda: 2

ad Zuid-Holland : 's-Gravenhage, Leiden, Rotterdam, Rockanje,
Berkel en Rodenrijs, en Leiderdorp en Schiedam
ad Zeeland : Vlissingen
ad Noord-Brabant: Eindhoven, Tilburg, Helmond en Geldrop
ad Limburg : Maastricht, Heerlen, Brunssum en Nuth

persoonlijk mondeling met de nieuwe regeling in kennis te (doen)
stellen en voorts alle thans nog bij die burgemeester(s)
(en politiefchef(s)) aanwezige interneringsbescheiden vóór 1 mei a.s.
te doen innemen en deze voorlopig onder Uw berusting te houden.
De eventueel bij de districtscommandanten der rijkspolitie berusten
interneringsbescheiden dienen rechtstreeks bij U te worden ingeleve

Tenslotte stel ik mij voor om U spoedig na 1 mei a.s. de voor U
(en de eventueel te zijner tijd voor de betrokken burgemeester(s))
bestemde nieuwe bescheiden, zulks tegen ontvangst van alle dan in
Uw bezit zijnde bescheiden, in handen te doen stellen via de chef
van de afdeling Openbare Orde van de Directie Politie van mijn
departement.

De Minister,

Addendum I

Bijlagen: 1 afschr. hoofdmin. (met 1 bijl.) + add.II sub 1.
1 transportschema

Onderwerp: als hoofdmin.

Persoonlijk in handen
van Mr.

Aan de heer Minister van Justitie,
Raamweg 47,
's-Gravenhage.

✓ Hierbij doe ik U ter kennisneming toekomen een afschrift van elk de
door mij aan de Commissarissen der Koningin en aan onze ambtgenoot
van Defensie gezonden brieven (de eerste met 1 bijlage), met
betrekking tot bovenvermeld onderwerp.

✓ Tevens is hierbij gevoegd een tot nader bericht van kracht blijvend
schema ten behoeve van het transport van de te interneren personen
naar de interneringsinrichtingen te Hoorn, Middelburg en Rotterdam.

Voorts moge ik U nog eens in herinnering brengen, dat het Hoofd van
de Afdeling Militair Juridische Voorbereiding van het Hoofdkwartier
van de Generale Staf bij een bespreking terzake op 12 december 1969
de aandacht heeft gevraagd voor de regeling van de "militaire
bewaring" ex artikel 57 van de Oorlogswet voor Nederland, in welk
geval van militaire zijde (ook) andere interneringsplaatsen zouden
kunnen worden aangewezen. Daarbij is destijds ook gevraagd het punt
van de overdracht van de aangehouden personen door de districts-
commandanten der rijkspolitie aan de Koninklijke Marechaussee nader
te regelen.

Een en ander zou Uwerzijds verder met het Ministerie van Defensie
worden geregeld.

In verband met vorenstaande verzoek ik U gaarne te bevorderen, dat
de eerderbedoelde transporten op basis van bijgaand schema thans
worden voorbereid.

-Tenslotte-

Tenslotte zal ik het op prijs stellen, indien U de in Uw bezit zijnde set interneringsbescheiden, welke binnenkort door een nieuwe set zal worden vervangen, zult willen doen inleveren bij de beveiligingsambtenaar, de heer van mijn departement Binnenhof 19 te 's-Gravenhage.

De Minister,

Addendum II

Bijlagen: 1 afschrift hoofdmin (met 1 bijl.)
1 afschrift add.I (zonder bijl.).

Onderwerp: als hoofdmin.

Aan: 1 de heer Minister van Defensie,
t.a.v. Hoofd Sectie G 2, afd. B,
Jan van Nassaustraats 123,
's-Gravenhage.
(persoonlijk in handen van hr.)

2 het Hoofd van de Binnenlandse
Veiligheidsdienst,
President Kennedylaan 25,
's-Gravenhage.

Hierbij doe ik U ter kennisneming toekomen een afschrift van elk der door mij aan de Commissarissen der Koningin en aan de Minister van Justitie gezonden brieven (de eerste met 1 bijlage), met betrekking tot bovenvermeld onderwerp.

In verband met een wederom noodzakelijk geworden algehele omwisseling van de interneringsbescheiden verzoek ik U voorts gaarne de in Uw bezit zijnde set interneringsbescheiden te doen inleveren bij de beveiligingsambtenaar, de heer van mijn departement, Binnenhof 19 te 's-Gravenhage.

De Minister,

*het heeft geen zin, dat
in de brief aan de DVO op te nemen*

24/3 73

Behoort bij circulaire van de Minister van Binnenlandse Zaken
nr. Kabinet, d.d.

Bijlage

Ex. nr.

Procedurebeschrijving
interneringsvoorbereiding

1. De Minister van Binnenlandse Zaken verstrekt de Commissaris der Koningin de zowel voor deze als voor de betrokken burgemeesters (en politiechefs) in zijn provincie bestemde interneringsbescheiden; hij doet deze, wanneer zulks noodzakelijk is, vervangen door nieuwe.
2. De Minister van Justitie regelt, aan de hand van de terzake door de Minister van Binnenlandse Zaken verstrekte gegevens, de (voorbereiding van de) transporten van de veiligheidsverdachten naar de interneringsinrichtingen.
3. De chef van de afdeling Openbare Orde van de Directie Politie van het Ministerie van Binnenlandse Zaken is belast met de (inter)departementale voorbereiding, coördinatie, begeleiding en uitvoering van het project. Hij verstrekt daarbij, waar nodig en gewenst, adviezen aan de betrokken bestuurlijke, justitiële en militaire functionarissen en onderhoudt voorts, met name met het oog op de feitelijke uitvoering van het project, de nodige contacten met daarvoor in aanmerking komende politiechefs.
4. De Commissaris der Koningin houdt de voor de betrokken burgemeesters en politiechefs in zijn provincie bestemde interneringsbescheiden onder zijn berusting.
Hij stelt deze op aanwijzing van de Minister van Binnenlandse Zaken dan wel -in spoedeisend geval- op eigen gezag terstond ter beschikking van de betrokken burgemeesters en politiechefs. Deze zullen niet eerder tot uitvoering van het project overgaan dan na ontvangst van de daartoe door de bevoegde autoriteit verstrekte opdracht, welke via een codewoord wordt gegeven.
5. Het (in de bescheiden vermelde) codewoord wordt, via de politietelex en/of een regeringstelegram dan wel telefonisch, zo mogelijk kort voor de afkondiging van de bijzondere rechtstoestand ter kennis gebracht van de betrokken burgemeesters.
De Minister van Binnenlandse Zaken draagt er voor zorg, dat het te verzenden codewoord ook tijdig de Commissaris der Koningin, alsmede de Minister van Justitie bereikt.
6. De eigenlijke uitvoeringsprocedure is opgenomen in de interneringsbescheiden zelf.

april 1973.

W

TRANSPORTSCHEMA

DISTRICTSCOMMANDANT	Verwacht aantal bij burg. uitz. toestand			Verwacht aantal bij staat van beleg			Verwacht aantal, indien direct staat van beleg wordt afgekondigd		
	M	V	Tot.	M	V	Tot.	M	V	Tot.
Alkmaar	6	-	6	2	-	2	8	-	8
Amsterdam	73	5	78	25	5	30	98	10	108
Utrecht	6	-	6	3	-	3	9	-	9
's-Gravenhage	7	2	9	2	1	3	9	3	12
Dordrecht	17	1	18	2	1	3	19	2	21
Middelburg	2	-	2	-	-	-	2	-	2
Breda	4	-	4	-	-	-	4	-	4
Eindhoven	9	-	9	-	-	-	9	-	9
Maastricht	5	-	5	1	2	3	6	2	8
Nijmegen	4	-	4	-	-	-	4	-	4
Apeldoorn	2	-	2	1	-	1	3	-	3
Zwolle	4	-	4	1	-	1	5	-	5
Assen	3	-	3	-	-	-	3	-	3
Groningen	6	-	6	3	1	4	9	1	10
Leeuwarden	2	1	3	-	-	-	2	1	3
Totalen:	150	9	159	40	10	50	190	19	209

Interneringsinrichtingen: Rotterdam : vrouwen uit hele land
Middelburg : mannen uit provincies Zeeland, Noord-Brabant en Limburg
Hoorn : mannen uit overige provincies.

N.B. Het eindtotaal van de verdachten is 1 hoger (210); diens woonplaats is echter onbekend.

Verslag bespreking van minister mr. Geertsema en
HBVD drs. Kuipers en HK mr. van Doeveren op 18 januari 1973.

3. Porselein

Aan de bespreking van dit punt wordt ook deelgenomen door Secretaris-Generaal Dr. , Directeur-Generaal O.O. en V. Mr. en de heer .

Na ampele discussie stelt de Minister de vraag of de Directeur-Generaal O.O. en V. en H.BVD overwegende bezwaren hebben tegen het deponeren v de uitvoeringsbescheiden bij de CdK's, die dan de zorg op zich zullen nemen voor verdere verspreiding op uur BUT - X.

Beiden maken kenbaar dergelijke bezwaren niet te hebben, waarna de Minister beslist dat de bescheiden bij de CdK's zullen worden godeponeerd en jaarlijks zullen worden vernieuwd.

HK - 18.1.73

16/1/73

H.BVD

Operatie PORSELEIN

Uw gesprek met Minister
op 18-1-1973 te 10.00 uur.

Ik pleegde even overleg met de heer (O.O. en V.).
Kernpunt van de zaak is het volgende:

- a. Minister vindt het onvoldoende safe alle papieren in Den Haag te houden en deze pas als de BUT zijn schaduw vooruitwerpt in den lande te doen distribueren.
- In de bedoeling van de heer zou de uitvoeringsbescheiden minus de namen bij de CdK's worden gedeponeerd.
- De heer is echter van mening dat alles in Den Haag moet blijven. Mijn opinie is dat het meest doelmatig is de papieren plus de namen bij de CdK's te deponeren. Dit zou tevens de last van ons wegnemen dat wij in de situatie X via koeriers de zaak moeten distribueren.
- b. Wat de eventuele afwikkeling van de zaak per telex aangaat, waarvan de heer een voorstander is, meen ik dat op beveiligingsgronden hiertoe niet moet worden overgegaan. Daarenboven is thans geen adequate mogelijkheid, noch bij O.O. en V. noch bij ons aanwezig om via de telex de betreffende gegevens door te geven.

./.

Als U zich uitgebreider op de hoogte wilt stellen, zie bijgaand PA/CO nr. 1.082.011 en de voorin gevoegd enige stukken, die ik van de heer ontving, waarop kar tekeningen van de Minister en de S.G. over deze kwestie

De heer zal over de kwestie heden bespreken met Mr. en de heer . Hij zal de D.G. vergezellen bij de bespreking met de Minister en ~~de heer~~ Mr. adviseren U morgen over het bij de Minister in te nemen standpunt op te bellen.

16 januari 1973

HK

MINISTERIE VAN BINNENLANDSE ZAKEN

POSTADRES: BINNENHOF 19 - 'S-GRAVENHAGE

ACD/ 1137785

Dupl. -

Datum: - 8 MEI 1973

Bijl.:

Aan
het Hoofd van de Binnenlandse
Veiligheidsdienst
President Kennedylaan 25
's-Gravenhage.

Bijlagen: div.

Uw brief van:

Departementsonderdeel: D.G. O.O.V./
Directie Politie

Nr. U 10.138 kabine

Onderwerp:

Herziening procedure
internering/bewaring.

's-Gravenhage, 10 april 1973

Verzonden - 7 MEI 1973 ✓

/ Hierbij doe ik U ter kennisneming toekomen een afschrift
van elk der door mij aan de Commissarissen der Koningin
en aan de Minister van Justitie gezonden brieven
met betrekking tot bovenvermeld
onderwerp.

DE MINISTER VAN BINNENLANDSE ZAKEN,
Voor deze,
DE SECRETARIS-GENERAAL.

MINISTERIE VAN BINNENLANDSE ZAKEN

POSTADRES: BINNENHOF 19 - 'S-GRAVENHAGE

Aan
de heer Minister van Justitie
Raamweg 47
's-GRAVENHAGE.

Bijlagen: div.

Uw brief van:

Departementsonderdeel: D.G. O.O.V./
Directie Politie

Nr. U 10.138 kabine

Onderwerp:

's-Gravenhage, 10 april 1973

Herziening procedure
internering/bewaring

verzonden - 7 MEI 1973

Hierbij doe ik U ter kennisneming toekomen een afschrift van elk der door mij aan de Commissarissen der Koningin en aan onze ambtgenoot van Defensie gezonden brieven met betrekking tot bovenvermeld onderwerp.

Voorts moge ik U nog eens in herinnering brengen, dat het Hoofd van de Afdeling Militair Juridische Voorbereiding van het Hoofdkwartier van de Generale Staf bij een bespreking terzake op 12 december 1969 de aandacht heeft gevraagd voor de regeling van de "militaire bewaring ex artikel 57 van de Oorlogswet voor Nederland, in welk geval van militaire zijde (ook) andere interneringsplaatsen zouden kunnen worden aangewezen. Daarbij is destijds ook gevraagd het punt van de overdracht van de aangehouden personen door de districtscommandanten der rijks-politie aan de Koninklijke Marechaussee nader te regelen. Een en ander zou Uwerzijds verder met het Ministerie van Defensie worden geregeld.

In verband met vorenstaande verzoek ik U gaarne te bevorderen, dat de eerderbedoelde transporten thans worden voorbereid.

- Tenslotte -

Geadresseerde:

Afd.

Nr. U 10.138 kab. Blad nr. 1

Tenslotte zal ik het op prijs stellen, indien U de in Uw bezit zijnde set interneringsbescheiden, welke binnenkort door een nieuwe set zal worden vervangen, zult willen doen inleveren bij de beveiligingsambtenaar van mijn departement, de heer . .
 , Binnenhof 19 te 's-Gravenhage.

DE MINISTER VAN BINNENLANDSE ZAKEN,

MINISTERIE VAN BINNENLANDSE ZAKEN

POSTADRES: BINNENHOF 19 - 'S-GRAVENHAGE

Aan
de Commissaris der Koningin
in de provincie Groningen.

Bijlagen: 1

Uw brief van:

Departementsonderdeel: D.G. O.O.V./
Directie Politie

Nr. U 10.138 kabin.

Onderwerp:

's-Gravenhage, 10 april 1973

Herziening procedure
internering/bewaring.

verzonden - 7 MEI 1973

Zoals ik reeds eerder met U besprak, heeft de tot dusver gevolgd voorbereidingsprocedure, met betrekking tot de internering ingevol. artikel 24 van de Wet buitengewone bevoegdheden burgerlijk gezag en tot de inbewaringstelling ingevolge artikel 57 van de Oorlogswet voor Nederland, zowel uit veiligheidsoverwegingen als om redenen v. praktische aard, nadere herziening.

De terzake ontworpen nieuwe regeling, welke er in hoofdzaak op nee komt, dat de voor de betrokken burgemeesters (en politiechefs) best de interneringsbescheiden voortaan zo lang mogelijk onder Uw berust zullen blijven moge U aantreffen in de hierbijgevoegde procedurebeschrijving.

In verband met de invoering van de nieuwe regeling verzoek ik U gaarne de thans in Uw provincie bij het project betrokken burgemeesters van de gemeenten:

Groningen, Hoogezand-Sappemeer, Beerta en Finsterwolde persoonlijk mondeling met de nieuwe regeling in kennis te (doen) stellen en voorts alle thans nog bij die burgemeesters (en politiechefs) aanwezige interneringsbescheiden vóór 15 mei 1973 te doen innemen en deze voorlopig onder Uw berusting te houden. De eventueel bij de districtscommandanten der rijkspolitie berustend interneringsbescheiden dienen rechtstreeks bij U te worden ingeleve

- Tenslotte -

Geadresseerde:

Afd.

Nr. U 10.138 kab. Blad nr. 1

bijl.

1156309← Tenslotte stel ik mij voor om U spoedig na 15 mei a.s. de voor U (en de eventueel te zijner tijd voor de betrokken burgemeesters) bestemde nieuwe bescheiden, zulks tegen ontvangst van alle dan in Uw bezit zijnde bescheiden, in handen te doen stellen via de chef van de afdeling Openbare Orde van de Directie Politie van mijn departement.

DE MINISTER VAN BINNENLANDSE ZAKEN,

Departementsonderdeel O.O.V.
Directie Politie
Afdeling Openbare Orde

HEDEN (14-6-76)

Onderwerp: Informatie minister
inzake "internering" en
"militaire bewaring".

Nr. U14109 Kabinet
Exemplaar nr. 3

Bijlagen : 1 nota met div. bijlagen.

Heer minister,

Een dezer dagen zult U het gesprek hebben met de vaste commissie voor inlichtingen- en veiligheidsdiensten, mede naar aanleiding van gestelde vragen over het bestaan van een interneringslijst en over de omvang en het karakter daarvan.

Ik vernam, dat U daaromtrent inmiddels overleg pleegde met het Hoofd van de B.V.D.

✓ Te Uwer persoonlijke informatie bied ik U hierbij een nota (met bijlagen) aan, welke U nader inzicht kan verschaffen omtrent de interneringsmaterie zelf en de daarmee verband houdende uitvoeringsprocedures en maatregelen.

De Directeur-Generaal voor
Openbare Orde en Veiligheid,

4

14 juni 1976/Vk.

Informatieve nota inzake de internering/inbewaringstelling
ten behoeve van de minister persoonlijk

./ Bijlagen: zie bijgevoegd
overzicht

1. Bevoegdheden.

a. De minister van Binnenlandse Zaken en, indien onverwijld ingrijpen noodzakelijk is, de Commissaris der Koningin is bevoegd iedere persoon te doen interneren, ten aanzien van wie geground vermoeden bestaat, dat hij de openbare orde in gevaar zal brengen (art. 24 Wet B.B.B.G.).

Internering kan alleen geschieden, nadat de burgerlijke uitzonderings toestand is afgekondigd en de omstandigheden, naar het oordeel van de M.P., een bedreiging voor het volksbestaan inhouden.

Tegen de internering staat beroep open.

De wet regelt o.m. ook de materiele belangen van de geïnterneerde.

De minister mag de internering niet langer doen duren dan strikt noodzakelijk is.

De uitoefening van de interneringsbevoegdheid is nader door de Kroon geregeld in het besluit van 25 november 1953, stb. 554.

De minister en de C.d.K. kunnen de burgemeester opdracht geven bepaald met name aangeduide personen te (doen) interneren.

Die personen moeten worden overgebracht naar een bij die opdracht aangewezen interneringsinrichting.

De burgemeester kan ook zelf, bij geground vermoeden dat een bepaald persoon de openbare orde in gevaar zal brengen, bij de C.d.K. een (met redenen omkleed) voorstel indienen om deze persoon te doen interneren. C.d.K. licht de minister in.

b. Het militair gezag is bevoegd iedere persoon, ten aanzien van wie geground vermoeden bestaat, dat hij de uit- of inwendige veiligheid in gevaar zal brengen, in de bewaring van de minister van Justitie of, indien en zo lang dit niet mogelijk is, in militaire bewaring te stellen (art. 57 Oorlogswet Nederland).

De bewaring kan alleen geschieden, nadat Nederland (of een gedeelte van het land) in staat van beleg is verklaard.

Ten aanzien van de beroepsmogelijkheid voor en de verzekering van de materiele belangen van de in bewaring gestelde, alsmede van de duur van de bewaring gelden overeenkomstige bepalingen als die t.a.v. de internering (zie a.).

2. Coördinatie voorbereiding uitvoeringsmaatregelen.

De internering heeft uitsluitend betrekking op de z.g. openbare orde-verdachten; de bewaring echter op de z.g. veiligheidsverdachten, met dien verstande dat -indien b.v. de bijzondere rechtstoestand van de B.U.T. overgaat in die van de staat van beleg- mogelijk ook de openbare orde-verdachten daaronder komen te vallen.

Er zijn twee categorieën van autoriteiten bevoegd; de minister van Justitie is, als derde hierbij betrokken autoriteit, verantwoordelijk voor de onderbrenging van en de zorg voor de verdachten in de interneringsinrichtingen.

Het ligt voor de hand, dat destijds is gestreefd naar één uitvoeringsprocedure om te voorkomen, dat, zowel bij de voorbereiding als bij de feitelijke uitvoering van de maatregelen, ernstige organisatorische en communicatieproblemen ontstaan.

De toenmalige ministers van Defensie en van Justitie hebben er dan ook hun instemming mede betuigd, dat ter vereenvoudiging van de procedure en in het belang van een goede uitvoering van de nodige maatregelen -die overigens alle door één orgaan i.c. de politie wordt verzorgd- de van de zijde dezer beide departementen te treffen administratieve voorbereiding en uitvoering in beginsel plaats vinden onder beheer van de minister van BiZa, i.c. de chef van de afdeling Openbare Orde van de directie Politie.

3. Selectie internerings- en bewaringsverdachten.

Minister BiZa heeft, laatstelijk op 31 maart 1969, door Hoofd B.V.D. bijgestelde normen vastgesteld, op basis waarvan de voor internering c.q. bewaring in aanmerking komende personen worden geselecteerd. Voor beide categorieën verdachten bestaat een eigen normenlijst, bevattende een algemeen selectie criterium en -alleen voor art. 24 Wet B.B.B.G.- een categorie aanduiding van in aanmerking komende groepen van personen. De normenlijsten gaan vergezeld van een toelichting.

De (periodieke) selectie van de verdachten geschiedt door B.V.D. in overleg met de betrokken politiechefs en/of met andere inlichtingen- en veiligheidsdiensten.

Hoofd B.V.D. legt een volledig uitgewerkte verzamelopgave voor aan de D.G. O.O.V. Deze kan wijziging of aanvulling in de opgave van de openbare orde-verdachten aanbrengen en zendt vervolgens de opgave voor goedkeuring naar de minister. Diens beslissing wordt, via D.G. O.O.V., schriftelijk aan het Hoofd van de B.V.D. medegedeeld. De als zeer geheim gerubriceerde interneringslijst komt alleen in handen van de minister, de betrokken B.V.D.-functionarissen, de D.G. O.O.V., de chef van de directie Politie, de chef van de afdeling Openbare Orde, de beveiligingsambtenaar (beheer) en Mej. nadat de chef van de afdeling Openbare Orde de gegevens van de lijst heeft verwerkt, wordt de lijst geborgen in de kluis van het bureau Kabinet.

De interneringslijst wordt, voor zoveel nodig, via adviezen van de zijde van de B.V.D. tussentijds bijgesteld.

4. Uitvoeringsregelingen en -maatregelen.

De operatie draagt de codenaam "Porseleijn" (voorheen "Diepvries").

De chef van de afdeling Openbare Orde draagt, op basis van de laatst goedgekeurde interneringslijst, er voor zorg, dat alle gegevens in nieuwe voor de Cn.d.K. (en burgemeesters en politiechefs) bestemde operationele bescheiden worden verwerkt.

Hij draagt persoonlijk ook zorg voor de uitreiking van de nieuwe bescheiden aan de Cn.d.K. en het innemen van de oude. Een complete set van deze bescheiden wordt, eveneens tegen inlevering van de oude stukken, in handen gesteld van de ministers van Justitie en van Defensie, alsmede van het Hoofd van de B.V.D.

De Cn.d.K. houden (sinds 1973) de voor de betrokken burgemeesters

en politiechefs bestemde bescheiden uit veiligheids- en praktische overwegingen zo lang mogelijk onder eigen berusting.

Voor nadere bijzonderheden omtrent de procedure en de uitvoeringsregelingen, waaronder de instructie voor de burgemeester, de modelbevelen tot internering c.q. inbewaringstelling, de instructie voor de ambtenaren van rijks- en gemeentepolitie, de lastgeving en de controle op de bescheiden, moge worden verwezen naar de gebundelde modellen en overzichten.

Tenslotte moge ik U berichten dat Uw ambtgenoot van Justitie op Uw verzoek in 1974 een groter aantal interneringsinrichtingen heeft aangewezen, meer verspreid over het gehele land.

Dit biedt de gelegenheid om een meer praktische regeling tot stand te brengen m.b.t. de onderbrenging van de aangehouden personen, waardoor met name ook het grote probleem van de lange en tijdrovende verdachten-transporten naar de interneringsinrichtingen, welke transporten toch alsonder wellicht ongunstige omstandigheden moeten plaats vinden, aanmerkelijk wordt vereenvoudigd.

Deze nieuwe regeling zal worden verwerkt bij de eerstvolgende omwisseling van de stukken, welke vermoedelijk nog dit jaar zal geschieden.

14 juni 1976/Vk

De Directeur-Generaal voor
Openbare Orde en Veiligheid,

UITTREKSEL notitie HK d.d. 14-6-76 -
gesprek HBVD en HK met minister mr.
en SG mr. op 10-6-76.

- A. Gesproken wordt over de bijeenkomst van de Kamercommissie
16 juni a.s. Hierbij wordt uitgegaan van de punten vastgelegd
in de notitie van de griffier mr. d.d. 8-6-76.

.....

5) Arrestatielijst

De Minister wordt eraan herinnerd dat Minister inder-
tijd in de Kamer heeft volstaan met het citeren van artikel 24
van de Wet B.B.G. In de Kamercommissie kan weinig meer worden
gezegd dan dat er voorbereidende maatregelen ~~xxx~~ worden getroffen
ter uitvoering van art. 24 Wet B.B.G. en art. 57 van de oorlogs-
wet.

De Minister vraagt zich af hoe de procedure in deze is.
H.BVD zegt dat de BVD slechts advies geeft t.a.v. de namen en dat
de D.G. O.O.& V. voor de uitvoering verantwoordelijkheid draagt.
De S.G. Mr. zal Mr. vragen de Minister en hem
ter zake in te lichten.

Afschr. aant. HK d.d. 16-6-76 op orig. nota:
HBVD

Hr. van O.O.&V. liet mij weten de indruk te hebben dat de min. in
de Commissie meer wilde vertellen dan op 10/6 was besproken. O.m. zou hij
het aantal te interneren personen willen vermelden. Mogelijk kunt U bij
gelegenheid er de aandacht van de min. op vestigen dat
dit beter niet kan geschieden. Paraaf HBVD op nota d.d. 16/6.

om er morgen gelegenheid
bestaan hierover te spreken?

HJ 1770

in nomenclature aa.

PH/1770

PH/1770

UITTREKSEL

's-Gravenhage, 8 juni 1976

KCPD heeft gemaakt de
gegevens in punt 3 bedoeld
te verslaan

HK/9/6

Aan de leden van de vaste commissie voor
de inlichtingen- en veiligheidsdiensten

Afschrift aan de minister van binnenlandse zaken

in 1976 gemaakt

Uw commissie zal woensdag 16 juni om 14.00 uur met de minister
van binnenlandse zaken mondeling overleg voeren over punten
die eerder aan de orde zijn geweest bij het plenaire debat over
het laatste verslag van uw commissie in juni 1975.

/. Bijgesloten treft u een lijstje met door mij opgestelde vraagpunten
aan, dat uiteraard voor uitbreiding vatbaar is. Mocht u nog andere
punten willen opvoeren, dan verneem ik dat graag uiterlijk dinsdag
15 juni om 14.00 uur.

De griffier van de commissie,

.....

5. Wil de minister de vaste commissie mededelen of er een
lijst van personen bestaat (wel aangeduid als "arrestatie-
lijst") wier inbewaringstelling verwacht kan worden indien
zich de omstandigheden voordoen, bedoeld in artikel 57 van
de Oorlogswet en in artikel 24 van de Wet buitengewone be-
voegdheden burgerlijk gezag? (Handelingen blz. 5361, eerste
kolom). Indien een dergelijke lijst bestaat, is de minister
dan bereid mededelingen te doen over de omvang en het karak-
ter van die lijst?

De vergadering wordt te 22.25 uur geschorst en te 22.30 uur hervat.

Voorzitter: Vondeling

Aan de orde is de voortzetting van de behandeling van:

het Verslag van de vaste Commissie voor de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten omtrent haar werkzaamheden (12 385);

het Verslag van de vaste Commissie voor de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten omtrent haar werkzaamheden (13 405);

de Brief van de Minister van Binnenlandse Zaken over de vertrouwensfuncties bedoeld in de Beschikking Antecedentenonderzoek van 12 oktober 1969 (13 100, hoofdstuk VII, nr. 21).

De beraadslaging wordt hervat.

De Voorzitter: Alvorens het woord te geven aan de Minister van Binnenlandse Zaken geef ik het woord aan het lid Van Thijn als voorzitter van de vaste Commissie.

□

De heer Van Thijn (P.v.d.A.): Mijnheer de Voorzitter! De traditie schijnt te willen dat de voorzitter van de commissie antwoordt voordat de Minister aan de beurt komt. Wij hebben die traditie in overleg met de Minister niet willen doorbreken. Namens de medeleden van de commissie en de griffier wil ik de Kamer danken voor de woorden van waardering die van diverse kanten zijn uitgesproken voor het werk van de commissie, waaraan, zoals de heer Van Dam heeft gezegd, veel vertrouwen door de Kamer wordt geëndosseerd.

De heer Koning heeft ook waardering geuit voor de uitgebreide en se-

rieuze aandacht die de commissie heeft gegeven aan individuele klachten.

De heer Van der Lek vroeg zich af of het werk van die commissie zich niet te veel beperkt tot die individuele klachten. Volstaat de commissie niet met de behandeling van flaters, misstappen en uitglijders, zo vroeg hij? Komen de werkelijke fundamentele zaken wel in voldoende mate aan de orde? Draagt de commissie voldoende kennis van het dagelijkse doen en laten van de BVD? Is er werkelijk sprake van voldoende mate van parlementaire controle? Ik meen dat het antwoord geruststellend kan zijn en wel om een vijftal redenen. In de eerste plaats omdat juist via de behandeling van concrete klachten en het verweer daarop, het hoor en wederhoor, inzicht ontstaat in de praktische functionering van de BVD. In de tweede plaats omdat achter de klachten dikwijls fundamentele zaken schuilgaan, zoals uit de behandeling van dit verslag blijkt, waarin allerlei onderwerpen zijn opgenomen zoals de omvang van het aantal vertrouwensfuncties, de verweermogelijkheden, de relatie met de plaatselijke politie, het spanningsveld tussen veiligheid van de staat en handhaving van de rechtsorde, respectering van de vrijheid van nieuwsgaring, enz., enz. In de derde plaats komen ook buiten de klachten om fundamentele aspecten die het functioneren van de BVD raken aan de orde. Praktisch alle door de heer Van der Lek aangevoerde vraagstukken zijn in de afgelopen twee jaar op enigerlei wijze aan de orde geweest, ook al zijn de conclusies van de commissie vaak verschillend van die van de heer Van der Lek. In de vierde plaats, als dat niet het geval zou zijn geweest, zou de commissie en ook de vorige commissies in een andere samenstelling er niet in geslaagd zijn de serie zeer concrete verbeteringen te bevorderen waarop vrijwel alle sprekers in het debat hebben gewezen. In de vijfde plaats wil ik erop wijzen dat het vertrouwen in de commissie gesteld niet beschaamd wordt, de parlementaire controle geen wassen neus is gezien de mededeling in het verslag dat in het verkeer met de Regering nimmer is gebleken dat enigerlei mededeling op grond van een al dan niet uitdrukkelijk gehanteerd verschoningsrecht aan de commissie is onthouden.

Ik wil hiermede geen ideaalbeeld suggereren. Ik geef toe dat de bewerktuiging van de commissie ons niet in staat stelt eigen onderzoek in te stellen, maar deze handicap deelt de com-

Van Thijn

missie met alle andere kamercommissies. Het is een algemeen probleem van de effectiviteit van de parlementaire controle die ook terugslaat op de bewerktuiging van kamercommissies in het algemeen. Een handicap die in het bijzonder voor deze commissie geldt is het feit dat zij is samengesteld uit leden die verhoudingsgewijs zeer druk bezette agenda's hebben, zodat zelden voltallig kan worden vergaderd. De heer Van Dam, die heeft gesproken namens de KVP en de ARP, heeft daarvoor gevraagd. Ik neem tenminste aan dat hij deze vraag ook namens deze fracties heeft gesteld. Hij heeft gevraagd welke leden regelmatig en welke niet regelmatig aanwezig zijn. Het is in het algemeen niet gebruikelijk dat daarvan in commissieverslagen mededeling wordt gedaan. Ik voel mij dan ook niet gemachtigd, daarop bij deze gelegenheid een uitzondering te maken. Ik ben gaarne bereid, aan de commissie de vraag voor te leggen of daarover in volgende verslagen wellicht op enigerlei wijze wel mededeling kan worden gedaan.

Ik ben ook bereid te voldoen aan het verzoek van de heer Van der Lek, om in een van de volgende vergaderingen met de Minister het al of niet bestaan van een zogenaamde arrestatielijst, als bedoeld in artikel 24 van de Wet buitengewone bevoegdheden burgerlijk gezag en artikel 57 van de Oorlogswet, aan de orde te stellen. Daarbij wil ik de Minister ook vragen om in te gaan op de omvang en het karakter van een dergelijke lijst.

Er zijn aan het adres van de commissie vrijwel geen inhoudelijke opmerkingen gemaakt naar aanleiding van het verslag. Dat lijkt mij ook juist. De commissie is pluriform samengesteld en het spreekt vanzelf dat op diverse inhoudelijke vragen, moeilijk namens de commissie een eensluidend antwoord zou zijn te geven. De functie van ons verslag is voornamelijk dat wij verantwoording afleggen over ons doen en laten en dat wij inhoudelijk stof aandragen voor een discussie tussen de Kamer en de Minister.

Dat brengt mij ten slotte op de ene inhoudelijke vraag die wel is gesteld, namelijk de vraag van de heer Koning. Hij heeft een kritische beschouwing geleverd over het oordeel van een aantal leden van de commissie, inzake het verschoningsrecht, waarop funtionarissen van de BVD zich ten overstaan van de rechter hebben beroepen. De heer Koning heeft daarover zeer belangwekkende dingen gezegd

en jurisprudentie en literatuur aangedragen, die de commissie zeker aanleiding zullen geven haar interne gedachtenwisseling over deze materie voort te zetten, daarbij ook gaarne het antwoord van de Minister op de vragen van de heer Koning betreffende. Uiteraard geldt dit ook voor alle andere opmerkingen die in deze discussie gemaakt zijn en die nog zullen worden gemaakt, ook al zullen die niet rechtstreeks tot de leden van de commissie gericht zijn. Van die gedachtenwisseling zullen wij zeker weer publiekelijk verslag uitbrengen.

Minister De Gaay Fortman: Mijnheer de Voorzitter! Op 29 mei van dit jaar was het 30 jaar geleden dat de BVD werd opgericht. Dat is een merkwaardig feit. De BVD werd opgericht op 29 mei 1945. Vijf jaar lang hadden wij aan den lijve ervaren wat het betekent, te leven onder de druk van het beloerd worden door anonieme, ongrijpbare, ongecontroleerde machten. Desondanks stelt de Regering vrijwel onmiddellijk na de bevrijding een veiligheidsdienst in, wiens werkzaamheid kan leiden tot een inbreuk op de persoonlijke levenssfeer. Waarom? Omdat het duidelijk was dat binnen en buiten de grenzen krachten aan het werk bleven die een gevaar betekenden voor het behoud van de pas herwonnen democratische rechtsorde. In die situatie is helaas nog geen verandering gekomen, want van buitenaf en van binnenuit is er een soms latente, soms openlijke bedreiging van onze rechtsorde. Daartegen moet men zich verweren. Dat stelt meteen de vraag aan de orde, hoe men dan een veiligheidsdienst moet rijmen in een rechtsstaat die dertig jaar geleden de fundamentele rechten en vrijheden als een geschenk terugontving.

Tegenover personen en bewegingen van totalitaire staatsopvattingen, tegen terroristen en tegen degenen die principieel de democratie verwerpen is integrale handhaving van de grondrechten niet mogelijk en zelfs onjuist. Het vraagstuk is op een indringende wijze behandeld in de inaugurele oratie aan de universiteit van Amsterdam van het oud-lid van deze Kamer, prof. George van den Bergh: De democratische staat en de niet-democratische partijen.

UITTREKSEL ACD 1297396 -

verslag gesprek HBVD en PH met SG van Binn. Zaken op 25-10-76.

5. Porseleinlijst.

H.BVD brengt naar voren dat de Minister reeds drie maanden ^(gelezen) te kennen heeft gegeven geval voor geval te willen bekijken.

De S.G. zegt toe opnieuw de aandacht van de Minister voor deze zaken te vragen.

Gesprek H.BVD met Minister van Binnenlandse Zaken op 19 augustus 1976

- - - - -

3. Operatie Porselein.

De Minister had de brief nog niet gelezen, maar wil in ieder geval de lijst nauwkeurig bestuderen. Hij zal hierop terugkomen.

- - - - -

BX

nr. 1288897 d.d. 17-8-76

Aan : de heer Minister

Van : Hoofd BVD

Betr.: Internering/inbewaringstelling in buitengewone
omstandigheden

Ingevolge Uw verzoek om nadere inlichtingen omtrent het in
hoofde genoemde onderwerp en mede met het oog op Uw toezegging aan
de Kamercommissie de normen te verstrekken die worden gehanteerd
bij het opstellen van de z.g. "Interneringslijst", moge ik U het
volgende berichten.

A. Wettelijke basis en bevoegdheden

1. In de "Burgerlijke uitzonderingstoestand" is internering mogelijk
op grond van art. 24, 1e lid van de Wet BBBG, waarvan de tekst
luidt:

" Indien de omstandigheden, die tot de vaststelling van de bur-
" gerlijke uitzonderingstoestand hebben geleid, naar het oordee
" van onze Minister-President een bedreiging voor het volksbe-
" staan inhouden, zijn onze Minister van Binnenlandse Zaken, en
" indien onverwijld ingrijpen noodzakelijk is, onze Commissaris
" in de provincie bevoegd iedere persoon ten aanzien van wie
" gegrond vermoeden bestaat, dat hij de openbare orde, rust en
" veiligheid in gevaar zal brengen, te doen interneren".

Bij Koninklijk Besluit van 25 november 1953, Stb.-554 is nader be-
paald dat de Minister en de CdK, met inachtneming van de voorschri-
ten van de Wet BBBG, aan de burgemeester opdracht kunnen geven be-
paalde met name aangeduide personen te (doen) interneren en hen ov-
te (doen) brengen naar de bij die opdracht aangewezen internerings
inrichting. De aanwijzing van die inrichtingen geschiedt door de
Minister van Binnenlandse Zaken, in overeenstemming met de Ministe-
van Justitie (art. 24-7e lid). Laatstgenoemde is belast met het be-
heer van die inrichtingen en met de zorg voor de geïnterneerden
(art. 24-8e lid).*

2. In het gebied dat in staat van beleg verkeert is het militair geza-
bevoegd bepaalde personen in bewaring te stellen op grond van art.
57-1e lid Oorlogswet. Dit artikel luidt als volgt:

"Het militair gezag is bevoegd iedere persoon, ten aanzien van
"wie gegrond vermoeden bestaat, dat hij de uit- of inwendige ve-
"ligheid in gevaar zal brengen, in de bewaring van Onze Ministe-
"van Justitie, of, indien en zolang dit niet mogelijk is, in
"militaire bewaring te stellen".

Artikel 6-1e lid van de Oorlogswet bepaalt dat, indien de staat van beleg voorafgegaan is door een andere uitzonderingstoestand, de in die toestand krachtens de Wet BBBG of de Oorlogswet genomen maatregelen van kracht blijven. Het 2e lid van genoemd artikel stelt verder uitdrukkelijk:

"Internering ingevolge artikel 24 van de Wet buitengewone bevoegdheden burgerlijk gezag wordt alsdan beschouwd als bewaring ingevolge artikel 57 van deze wet".

B. Selectieprocedure

Op basis van door de Minister van Binnenlandse Zaken vastgestelde normen (zie punt C) worden aan de hand van de bij de dienst bekende gegevens de personen geselecteerd die voor internering c.q. inbewaringstelling in aanmerking komen. Deze selectie wordt mij ter (voorlopige) goedkeuring voorgelegd. Vervolgens vindt overleg plaats met de betrokken politieverbindingen en zonodig met andere inlichtingen- en veiligheidsdiensten.

Nadat met deze overeenstemming is bereikt wordt een lijst samengesteld, vermeldende de namen van de personen die voor internering krachtens art. 24 Wet BBBG c.q. inbewaringstelling krachtens art. 57 Oorlogswet in aanmerking komen. Deze lijst wordt vervolgens ter goedkeuring aan de Minister gezonden. In de praktijk geschiedt deze toezending niet rechtstreeks, maar via de D.G. O.O. en V. (Chef afdeling Openbare Orde van de directie Politie) teneinde deze in de gelegenheid te stellen de opgaven te wijzigen of aan te vullen. Ik merk hier overigens bij op dat dit laatste voorzover mij bekend nimmer heeft plaatsgevonden.

In principe wordt de lijst elk jaar herzien.

C. Selectienormen

1. In de Burgerlijke Uitzonderingstoestand kunnen, op grond van art. 24 Wet BBBG, uitsluitend personen geïnterneerd worden ten aanzien van wie gegrond vermoeden bestaat dat zij de openbare orde, rust en veiligheid in gevaar zullen brengen. Wanneer de BUT wordt gevolgd door de staat van beleg wordt - krachtens het eerder geciteerde 2e lid van art. 6 van de Oorlogswet - de internering automatisch omgezet in bewaring ingevolge art. 57 van die wet. In het geval dat de staat van beleg niet voorafgegaan wordt door de BUT, kunnen dezelfde figuren - op last van het militair gezag - op grond van art. 57 van de Oorlogswet in bewaring gesteld worden.

^{Www wub}
Personen ~~waarvan~~ hulpverlening aan de vijand wordt verwacht, kunnen alleen op grond van art. 57 Oorlogswet in bewaring gesteld worden. Voor de selectie van beide groepen ("ordeverstoorders" en "hulpverleners") gelden verschillende normen. Sinds 1969 zijn deze als volgt:

2a. Normen m.b.t. art. 24 Wet BBBG

A. Algemeen criterium:

Voor internering komen in aanmerking politiek extremistische personen van wie op grond van hun rol in een organisatie of groepering, hun politieke hardheid en activiteiten, leiderscapaciteiten en relevante persoonlijke omstandigheden zoals leeftijd, lichamelijke conditie e.d. verwacht mag worden, dat zij in een Burgerlijke Uitzonderingstoestand activiteiten zullen ontwikkelen, welke leiden tot verstoring van de openbare orde. Hieronder zijn begrepen het aanzetten tot verstoring van de openbare orde, het scheppen van het klimaat en het openen van de mogelijkheid daartoe.

B. Categorieën

I. Voor de CPN en haar hulporganisaties:

1. Leden van het partijbestuur.
2. Hoofdbestuursleden van de hulporganisaties.
3. Leidinggevende functionarissen/leden in het partij-, propaganda- en publiciteitsapparaat.
4. Andere functionarissen en leden, die voldoen aan het algemeen criterium.

II. Voor de pro-Chinese communisten:

5. Functionarissen/leden van "De Rode Vlag", het "Marxistisch Leninistisch Centrum Nederland" (MLCN), en "Rode Jeugd", die voldoen aan het algemeen criterium.

III. Voor de overige politiek links-extremistische groeperingen:

6. Militante trotskisten.
7. Militante anarchisten.
8. Andere politiek-extremistische figuren, die voldoen aan het algemeen criterium.

2b. Normen m.b.t. art. 57 Oorlogswet

Algemeen criterium

Voor internering komen in aanmerking personen ten aanzien van wie een gegrond vermoeden bestaat dat zij in tijden van oorlog of oorlogsgevaar betrokken zullen worden bij tegen Nederland of haar bondgenoten gerichte spionage- of sabotage-activiteiten dan wel op enigerlei andere wijze hulp aan de vijand zullen verlenen. Hieronder zijn o.m. begrepen leidinggevende functionarissen van de pro-russische organisaties "Nederland-USSR", het reisbureau "Vernu" en de "Vereniging voor Culturele Uitwisseling" (VCU) en dissidente communisten, die in vreedstijd pro-russische activiteiten ontplooiën.

3. Bij nadere beschouwing van de criteria kom ik tot de conclusie dat in het "Algemeen criterium m.b.t. art. 24 Wet BBBG" de laatste zin in feite overbodig is. Ik stel dan ook voor deze te schrappen.

Om verder duidelijker te laten uitkomen dat dit criterium niet alleen geldt voor toepassing van art. 24 Wet BBBG, maar ook van art. 57 Oorlogswet voorzover betrekking hebbend op ordeverstoring, lijkt het mij juister om in plaats van "internering" te stellen "internering dan wel inbewaringstelling" en het woord "Burgerlijke" (voor "Uitzonderingstoestand") te schrappen. De tekst wordt dan als volgt:

Normen m.b.t. de toepassing van art. 24 Wet BBBG en art. 57 Oorlogswet

Voor internering dan wel inbewaringstelling komen in aanmerking politiek extremistische personen van wie op grond van hun rol in een organisatie of groepering, hun politieke hardheid en activiteiten, leiderscapaciteiten en relevante persoonlijke omstandigheden zoals leeftijd, lichamelijke conditie e.d. verwacht mag worden, dat zij in een uitzonderingstoestand activiteiten zullen ontwikkelen, welke leiden tot verstoring van de openbare orde.

4. Het onder B II (Categorieën) voor de pro-chinese communisten gestelde, zou ik willen vervangen door:

Functionarissen/leden van pro-chinese communistische organisaties, die voldoen aan het algemeen criterium.

Dit met het oog op het feit, dat dergelijke organisaties, naar gebleken is, veelvuldig van naam veranderen.

5. De normen voor toepassing van art. 57 Oorlogswet, voorzover betrekking hebbend op hulpverlening aan de "vijand", dienen naar mijn mening eveneens gewijzigd te worden. Eerstens lijkt het mij toch minder juist om in een "Algemeen criterium" een aantal organisatie (zij het als voorbeeld) te noemen en verder acht ik de redactie voor verbetering vatbaar. Ik stel U daarom voor voortaan het volgende criterium te hanteren:

Voor bewaring komen in aanmerking personen ten aanzien van wie op grond van hun huidige of vroegere, doch nog van actuele betenis geachte activiteiten of gedragingen, de verwachting bestaat dat zij de vijand op enigerlei wijze hulp zullen verlenen.

6. Beide redactie-wijzigingen zijn besproken met de Chef van de afdeling Openbare Orde van de directie Politie, die zich daarmee kan verenigen.
7. Ten aanzien van Uw toezegging aan de Kamercommissie om de normen te verstrekken, moge ik U voorstellen te volstaan met de verstrekking van de algemene criteria. Het lijkt mij ongewenst om ook het in de normen m.b.t. de toepassing van art. 24 Wet BBBG onder B (Categorien) gestelde door te geven, aangezien daaruit in enkele gevallen duidelijk blijkt om welke personen het gaat.

D. Uitvoeringsregelingen

1. Bij de voorbereiding en uitvoering van de te nemen maatregelen zijn drie Ministers betrokken, t.w.: van Binnenlandse Zaken, van Defensie en van Justitie. Teneinde voorbereiding en uitvoering zo vlot mogelijk te doen verlopen is destijds door bedoelde Ministers overeengekomen, dat de administratieve voorbereiding en uitvoering in beginsel plaatsvinden onder beheer van de Minister van Binnenlandse Zaken, die daarmede de chef van de afdeling Openbare Orde van de directie Politie heeft belast.
Deze draagt zorg dat, op basis van de laatst goedgekeurde lijst alle voor de Cn.d.K., burgemeesters en politiechefs bestemde bescheiden (instructies, modelbevelen tot internering c.q. inbewarinstelling, lastgevingen) worden samengesteld, dat deze bescheiden te bestemder plaatse worden bezorgd en de oude worden ingenomen.

Aanvankelijk werden de voor de burgemeesters en de politiechefs bestemde bescheiden via de Cn.d.K. aan hen uitgereikt. Deze procedure is door Uw ambtsvoorganger in 1973 op grond van veiligheids-overwegingen gewijzigd. Teneinde te voorkomen dat de bescheiden in handen zouden kunnen komen van communistische loco-burgemeesters is bepaald dat ook de voor de burgemeesters en politiechefs bestemd bescheiden zullen worden uitgereikt aan de Cn.d.K., die ze zo lang mogelijk onder eigen berusting houdt.

E. Uitvoering in de praktijk

1. Zoals reeds gesteld is het de bedoeling dat elk jaar de lijst wordt herzien en de uitvoeringsbescheiden worden omgewisseld. Tot 1971 is dat ook steeds geschied. De afhandeling van de lijst 1972 - toegezonden bij mijn brief dd 31 oktober 1972 nr 1114007 - onder-vond vertraging als gevolg van het overleg inzake wijziging van de procedure, eindigend in het eerderevermelde besluit van Uw ambtsvoor-ganger om voortaan de voor de burgemeesters en politiechefs bestemd bescheiden onder berusting van de Cn.d.K. te laten.
De uitvoeringsbescheiden van de lijst 1972 werden dan ook pas met 1 brief van 4 juni 1973, nr U 10303 kabinet, aan de Cn.d.K. verstrekt. Met het oog op dit late tijdstip werd, op verzoek van O.O. en V., in 1973 geen nieuwe lijst verstrekt. Deze werd wel samengesteld, maar bij de dienst in portefeuille gehouden, teneinde, wanneer tot uitvoering zou moeten worden overgegaan, nog de nodige mutaties te kunnen aanbrengen.
2. In 1974 werd een nieuwe lijst samengesteld, die bij mijn brief van 9 december 1974, nr 1204081, op de gebruikelijke wijze aan O.O.en V werd verstrekt. Deze lijst heeft tot dusver nog niet geresulteerd in omwisseling van de uitvoeringsbescheiden bij de Cn.d.K. Naar van O.O.en V. werd vernomen is deze vertraging voornamelijk veroorzaakt door het feit dat aanvankelijk aangewezen internerings- en bewaring inrichtingen niet meer beschikbaar waren en er onzekerheid bestond of andere in aanmerking komende inrichtingen beschikbaar zouden blijven. Aangezien de plaats van internering in de bescheiden moet worden vermeld, zou wijziging daarin steeds weer tot nieuwe werkzaamheden hebben geleid.

3. In verband met het bovenstaande is er, in overleg met O.O.en V. va afgezien in 1975 een nieuwe lijst te verstrekken. Wel werd inmidde een niauwe lijst (1976) opgemaakt en met de betrokken politie- en andere verbindingen besproken. Deze lijst ligt voor verzending gereed. Gaarne zal ik van U vernemen of de verzending op de gebruikelijke wijze - dus via O.O.en V. - kan geschieden of dat U er de voorkeur aan geeft de lijst eerst zelf te zien.

F. Samenvatting

Samenvattend moge ik U voorstellen c.q. verzoeken:

- a. de wijziging van de normen, zoals in punt C omschreven, goed te keuren;
- b. aan de Kamercommissie uitsluitend de algemene criteria te verstrekken;
- c. mij te willen berichten of de nieuwe lijst, zoals tot dusver gebruikelijk aan O.O.en V. kan worden overhandigd of dat U deze eerst zelf wilt zien.

17-8-1976

UITTREKSEL nota HK d.d. 17-8-76 aan HBVD

Betr.: bespr. HBVD met de minister op 18-8-76 te 13.30 uur
is 19/8 geworden

3. Criteria interneringslijst.

BX 1288897-
17-8-76

B.V. legt-naar hij mij mededeelde- de laatste hand aan de notitie hierover. In het verslag van de vergadering van de Kamercommissie van 22 juni' las ik dat de Minister heeft toegezegd een notitie terzake aan de commissie toe te zenden. Ik vraag mij af of het-gezien de gevoelige aard van het onderwerp-niet beter is dat de Minister de commissie aan de hand van de notitie in de volgende bijeenkomst mondeling inlicht.

Gewijzigde normen van de operatie Diepvries ingevolge art. 24
Wet B.B.B.G. bij afkondiging van de Burgerlijke Uitzonderings-
toestand.

No. 950.267

A. Algemeen criterium:

Voor internering komen in aanmerking politiek extremistische personen van wie op grond van hun rol in een organisatie of groepering, hun politieke hardheid en activiteiten, leiderscapaciteiten en relevante persoonlijke omstandigheden zoals leeftijd, lichamelijke conditie e.d. verwacht mag worden, dat zij in een Burgerlijke Uitzonderingstoestand activiteiten zullen ontwikkelen, welke leiden tot verstoring van de openbare orde. Hieronder zijn begrepen het aanzetten tot verstoring van de openbare orde, het scheppen van het klimaat en het openen van de mogelijkheid daartoe.

B. Categorieën:

I. Voor de CPN en haar hulporganisaties:

1. Leden van het partijbestuur.
2. Hoofdbestuursleden van de hulporganisaties.
3. Leidinggevende functionarissen/leden in het partij-, propaganda- en publiciteitsapparaat.
4. Andere functionarissen en leden, die voldoen aan het algemeen criterium.

II. Voor de pro-Chinese communisten:

5. Functionarissen/leden van "De Rode Vlag", het "Marxistisch Leninistisch Centrum Nederland" (MLCN), en "Rode Jeugd", die voldoen aan het algemeen criterium.

III. Voor de overige politiek links-extremistische groeperingen:

6. Militante trotskisten.
7. Militante anarchisten.
8. Andere politiek-extremistische figuren, die voldoen aan het algemeen criterium.

31 maart 1969.

Gewijzigde normen voor toepassing van artikel 57 Oorlogswet
voor Nederland voor de operatie Diepvries bij afkondiging
van de Staat van Oorlog of Beleg.

No. 950.267

Algemeen criterium:

Voor internering komen in aanmerking personen ten aanzien van wie een gegrond vermoeden bestaat, dat zij in tijden van oorlog of oorlogsgevaar betrokken zullen worden bij tegen Nederland of haar bondgenoten gerichte spionage- of sabotage-activiteiten dan wel op enigerlei andere wijze hulp aan de vijand zullen verlenen.

Hieronder zijn o.m. begrepen leidinggevende functionarissen van de pro-Russische organisaties "Nederland-U.S.S.R.", het reisbureau "Vernu" en de "Vereniging voor Culturele Uitwisseling" (V.C.U.) en dissidente communisten, die in vredes-tijd pro-Russische activiteiten ontplooiën.

31 maart 1969.

1976

VII

Normen voor de operatie Porselein voor toepassing van art. 24
Wet B.B.B.G. bij afkondiging van de Burgerlijke Uitzonderings-
toestand.

A. Algemeen criterium:

Voor internering dan wel in bewaringstelling komen in aanmerking politiek extremistische personen van wie op grond van hun rol in een organisatie of groepering, hun politieke hardheid en activiteiten, leiderscapaciteiten en relevante persoonlijke omstandigheden zoals leeftijd, lichamelijke conditie e.d. verwacht mag worden, dat zij in een uitzonderingstoestand activiteiten zullen ontwikkelen, welke leiden tot verstoring van de openbare orde.

B. Categorieën:

I. Voor de CPN en haar hulporganisaties:

1. Leden van het partijbestuur.
2. Hoofdbestuursleden van de hulporganisaties.
3. Leidinggevende functionarissen/leden in het partij-, propaganda- en publiciteitsapparaat.
4. Andere functionarissen en leden, die voldoen aan het algemeen criterium.

II. Voor de pro-Chinese communisten:

5. Functionarissen/leden van pro-Chinese communistische organisaties, die voldoen aan het algemeen criterium.

III. Voor de overige politiek links-extremistische groeperingen:

6. Militante trotskisten.
7. Militante anarchisten.
8. Andere politiek-extremistische figuren, die voldoen aan het algemeen criterium.

December 1976.

Normen voor de operatie Porselein voor toepassing van artikel 57
Oorlogswet voor Nederland bij afkondiging van de Staat van Oorlog
of Beleg.

Algemeen criterium:

Voor bewaring komen in aanmerking personen ten aanzien van wie op grond van hun huidige of vroegere, doch nog van actuele betekenis geachte activiteiten of gedragingen, de verwachting bestaat dat zij de vijand op enigerlei wijze hulp zullen verlenen.

December 1976.

Aan : HK

Van : KA/C

Bij deze moge ik U aanbieden een notitie inzake "Porsel~~zen~~en", waarin ik gepoogd heb een historisch overzicht te geven van de normen, die in de loop der tijd gegolden hebben. Door de aard der materie is het stuk niet overal gemakkelijk leesbaar. Voor een snelle oriëntering zoudt U zich kunnen bepalen tot de samenvatting op pag. 1/2 en de daarin genoemde bijlagen, die, naar ik hoop, voor zichzelf spreken.

K/D heeft deze notitie wel gezien, maar (vanwege tijdgebrek) nog niet gelezen.

Bij het opstellen heb ik overleg gepleegd met BVO.

1.3.77.

Notitie K/D voor Co. 1288897(PA)

Tijdens de "voorberekening" van de agendapunten voorafgaande aan de bijeenkomst met de Vaste Commissie op 9 februari 1977 (Minister, S.G., H.BVD, K/D) deelde de Minister mede dat het niet in zijn bedoeling lag op deze bijeenkomst een toelichting op de algemene criteria te geven. Hij wil onze nota van 19 januari 1977 nr. 1288897 eerst nog eens nader bestuderen.

Op de bijeenkomst van 9 februari 1977 is dit onderwerp niet ter tafel gekomen.

16.2.1977

K/D

2

Aan de Heer Minister

n Hoofd B.V.D.

140. Uter. Kerkhuis. C/inter. d

Nr. 1.311.779

ex. no. 1 4

ex. 1: orig.

2: ~~aanvraag~~ PA

3: CO 1309.281

4: CO 1288.897

5: KD

6: H.BVD

7: 8.8.

Zoals U bekend is stond op de agenda van de niet plaatsgevonden bijeenkomst met de Vaste Commissie van 25 januari jl. dat U de commissie een enkele mededeling zou doen als door U toegezegd bij een vorig mondeling overleg. Hiermede werd bedoeld op een toelichting Uwerzijds van de algemene criteria voor het plaatsen van personen op de bekende lijst. Dit onderwerp is thans niet als agendapunt opgebracht, maar in een telefoongesprek met Mr. deelde de griffier van de Commissie mede dat z.i. de Commissie het wel op prijs zou stellen indien U op de a.s. bijeenkomst de in uitzicht gestelde toelichting zoudt verstrekken. Op deze aangelegenheid heeft betrekking mijn notitie van 19-1-1977 nr. 1.288.897, die ik U met het oog op de bijeenkomst van 25 januari jl deed toekomen.

7 februari 1977.

1.288.897

Den Haag, 19 januari 1977

Aan de Heer Minister

Van Hoofd BVD

Naar aanleiding van de door U op 22 juni 1976 aan de Vaste Commissie voor de inlichtingen- en veiligheidsdiensten gedane toezegging, de Commissie te informeren omtrent de algemene criteria van de internering dan wel inbewaringstelling in buitengewone omstandigheden moge ik U voorstellen de Commissie in de a.s. bijeenkomst het volgende mede te delen.

Voor internering ingevolge artikel 24 van de Wet BBBG komen in aanmerking personen van wie op grond van:

- hun leidende rol in een organisatie of groepering die gezien de doelstelling of feitelijke werkzaamheden een gevaar vormt voor de democratische rechtsorde of voor de veiligheid of andere gewichtige belangen van de Staat,
- in samenhang met hun gebleken politieke hardheid, hun activiteiten en capaciteiten,
- verwacht kan worden dat zij activiteiten zullen ontwikkelen welke leiden tot verstoring van de openbare orde.

Voor inbewaringstelling ingevolge artikel 57 van de Oorlogswet voor Nederland komen in aanmerking personen t.a.v. wie op grond van:

- hun huidige of vroegere (dan nog van actuele betekenis, geachte) activiteiten en gedragingen;
- de verwachting bestaat dat zij de vijand op enigerlei wijze hulp zullen verlenen.

In beide gevallen wordt uitgegaan van de veronderstelling dat de afkondiging van de betreffende uitzonderingstoestand geschiedt in samenhang met een ernstige politieke druk of een militaire dreiging van de kant van de Sovjet-unie.

./ Ik voeg hierbij een notitie bevattende de tekst van de goor dit onderwerp relevante artikelen in de Wet BBBG en de Oorlogswet voor Nederland, benevens een copie van Uw memo d.d. 11.11.1976 en de daarbij behorende aan U gerichte nota van mij d.d. 17.8.1976.

Ik breng U even in herinnering dat U in de bespreking die ik op 9.12.1976 met U had instemming betuigde met de gedachte dat het voorkeur verdient de Kamercommissie mondeling omtrent het bovenstaande te informeren en dat de a.s. bijeenkomst een goede gelegenheid zou zijn daarvoor.

Wet van 23 juli 1952, Stb. 362, regelende buitengewone bevoegdheden van burgerlijk gezag (Wet buitengewone bevoegdheden burgerlijk gezag).

Art. 1. In geval van de rechtsorde en het volksbestaan bedreigende oproerige beweging, onlusten of soortgelijke stoornissen van de openbare orde of van ernstige vrees voor het ontstaan daarvan, kan ten aanzien van het Rijk of van een gedeelte daarvan de toestand van verhoogde waakzaamheid dan wel de burgerlijke uitzonderingstoestand worden ingesteld.

Art. 24.

1. Indien de omstandigheden, die tot de vaststelling hebben geleid van de burgerlijke uitzonderingstoestand, naar het oordeel van Onze Minister-President een bedreiging voor het volksbestaan inhouden, zijn Onze Minister van Binnenlandse Zaken, en, indien onverwijld ingrijpen noodzakelijk is, Onze Commissaris in de provincie bevoegd iedere persoon ten aanzien van wie gegrond vermoeden bestaat, dat hij de openbare orde in gevaar zal brengen, te doen interneren.

Wet van 16 juli 1964, Stb. 337, nieuwe regelen met betrekking tot de staat van oorlog en de staat van beleg in Nederland (oorlogswet voor Nederland).

Art. I.

In geval buitengewone omstandigheden zulks noodzakelijk maken voor de uitvoering van de militaire taak ter handhaving van de uit- of inwendige veiligheid, kan Nederland of een gedeelte daarvan in staat van oorlog of in staat van beleg worden verklaard.

Art. 57.

1. Het militair gezag is bevoegd iedere persoon, ten aanzien van wie gegrond vermoeden bestaat, dat hij de uit of inwendige veiligheid in gevaar zal brengen, in de bewaring van Onze Minister van Justitie, of, indien en zolang dit niet mogelijk is, in militaire bewaring te stellen.

Betreft: Bespreking van Minister Mr.
en S.G. Mr. en PH.BVD, PH en HK op
29 december 1976

- - - - -

2. Internering (art. 24 BBBG - art. 57 OWN)

PH.BVD overhandigt de Minister de brief van 28.12.1976 no. 1.282.393 waarbij gevoegd de lijst met namen van personen en van gebouwen benevens het normen overzicht (ex.no. 1 dec. 1976). De Minister zegt deze lijst te zullen doornemen en deze wanneer hij daarmee akkoord gaat te zullen doorzenden naar de DG O.O.&.V.. PH.BVD herinnert eraan dat de casus positie voor de opstelling van de lijst nog altijd is: de afkondiging van de BUT in samenhang met een grote politieke druk of een militaire dreiging van de kant van de Sovjet-Unie. De minister acht dit juist.

- - - - -

30-12-1976

UITTREKSEL

Bespreking van Minister Mr.
HK op 9 december 1976

en H.BVD, PH en

- - - - -
2. Internering

De Minister wil in den vervolge - zoals ook vastgelegd in diens memo van 11.11.1976 - de lijst van personen die na afkondiging van de B.U.T. op grond van art. 24 van de Wet BBBG dienen te worden geïnterneerd, jaarlijks zelf vaststellen. Voor de nieuwe lijst zal dit geschieden op 29 december te 11.00 uur.

De Minister zal dit doen in aanwezigheid van PH.BVD, PH en HK van wie hij terzake advies en toelichting verwacht.

- - - - -
1. Kamercommissie

De Minister zal de voorzitter van de Vaste Commissie voor de inlichtingen- en veiligheidsdiensten Drs. verzoeken om een vergadering van de commissie te beleggen, zo spoedig mogelijk na 18 januari, de datum waarop de Kamer van het reces terugkeert.

In deze bijeenkomst die de laatste bijgewoond door H.BVD zal zijn, zal de Minister dan de gelegenheid hebben diens opvolger Mr. voor te stellen. In de vergadering kan verder enige algemene informatie over zaken van belang worden gegeven. De Minister zal verder de commissie mondeling, de in de vergadering van 22 juni toegezegde informatie, over de algemene criteria die gelden voor de internering ingevolge art. 24 wet BBBG en art. 57 van de Oorlogswet verstrekken.

- RD merkt terecht een korte noot bij de
alg criteria op te stellen, die de min.
kan gebruiken in de as bezocht van de Kamer.

1/1 30.12 72

ex.nr.1: HB
 2: HC
 3: HK
 4: KA/C --vern.
 gez.

Notitie HK

Aan: HB - HC

Onderwerp: Operatie Porselein

Datum: 15 augustus 1977

H.BVD heeft het voornemen met U op een nog nader te bepalen datum in september een gesprek te hebben inzake de operatie Porselein.

- ./ Ter voorbereiding hierop doe ik U bijgaand een aantal notities toekomen, t.w.:
- notitie KA/C, nr. 2 (zonder de daarin vermelde bijlagen);
 - notitie BVO, nr. 1451;
 - notitie HK van 29 maart 1977,
- alsmede de thans geldende normenlijst van december 1976.

Desgewenst kan KA/C U een nadere toelichting geven omtrent de juridisc aspecten van deze operatie.

HK

HK.

wilt u de relevante
onderdelen van deze

stukken te kennis-

geving toe zenden aan

de B en de C, ter voorbereiding

op het gesprek over de operatie

Notitie HK

Aan: H.BVD - PH.BVD Porselein dat ik in 2 september

Datum: 29 maart 1977 met hen wil voren (en met PH.BVD en

ex. 1: H.BVD
2: PH.BVD
3: HK

Bijgaand leg ik U de notitie d.d. 1.3.1977 voor die KA/C op mijn
verzoek opstelde over de operatie Porselein.

Ik voeg daarbij de nota van BVO nr. 1451 d.d. 16.3.1973 waarin enige
opmerkingen over de nota van KA/C worden gemaakt.

~~Tevens voeg ik bij aanr. 2 van de normenlijst (beter de criteria-
notitie) van december 1976.~~

Deze stukken kunnen m.i. van nut zijn ter voorbereiding van de be-
spreking die U binnen afzienbare tijd over de operatie Porselein met
HB en HC wilt hebben.

In verband met dit gesprek vermeld ik nog de volgende punten:

- a. de discussie over de vraag van welke casus positie moet worden uitge-
gaan bij de opstelling van de lijst is beantwoord door de uitspraak
die Minister daaroever op 29.12.1976 deed.
In het gesprek met OO&V op 25 maart 1977 was deze uitspraak van de
Minister een eye opener en een oplossing voor de vraag of met andere
casus posities moest worden rekening gehouden. In verband met het
door de Minister bevestigde uitgangspunt komt nu wel de vraag op of
het nog zinvol is in de lijst op te nemen figuren uit de in de cri-
teria onder II en III vermelde groepen, zoals b.v. pro-Chinese commu-
nisten, trotskisten, anarchisten, een aanhangers van de Rode Hulp.
Desgewenst kunnen wij die elimineren omdat het algemeen criterium
uiteindelijk bepalend is.
- b. In de notitie van KA/C (pag. 5 en 6) wordt niet ingegaan op de in-
houdsbepaling van de begrippen openbare orde, inwendige en uitwendige
veiligheid. Ik geloof dat dit juist is. Een pragmatische benadering
lijkt mij hier op zijn plaats. De wet BBBG is tot stand gekomen als
een nawerking van de communistische coup in Tsjechoslowakije in 1948.
Men heeft willen voorkomen dat een dergelijke coup zich in Nederland
zou kunnen voordoen. Men heeft de mogelijkheid willen scheppen de
communistische partij tijdig onschadelijk te maken. Daarom is het
juist dat wij onder de categorie openbare ordeverdachten, te inter-
neren tijdens de BUT, vooral de belangrijkste figuren uit de CPN
begrijpen.
- c. Het verdient aanbeveling na te gaan of de groep veiligheidsverdachte
die dus alleen tijdens de staat van beleg in bewaring kunnen worden
moet worden uitgebreid. Aan de hand van het algemeen criterium dat
geldt voor toepassing van art. 57 OVN zal dit zeker mogelijk zijn.

d. Het feit dat wij bij het opstellen van de lijst uitgaan van de door de Minister gesanctioneerde casus positie, hetgeen dus inhoudt dat ten aanzien van de betrokken personen enige maatregelen ter voorbereiding van de internering worden genomen, hoeft niet uit te sluiten dat wij intern iets doen ten aanzien van personen, die uitgaande van een andere casus positie voor de BUT, dan zouden dienen te worden geïnterneerd.

Dit zou er dan op neerkomen dat wij intern bij de betrokken directie iets gereed zouden hebben om in een noodsituatie onmiddellijk over gegevens te beschikken betreffende de belangrijkste figuren uit anti democratische rechtse groeperingen b.v. de NVU of uit de kring van de Zuidmolukkers of uit de kring van buitenlanders (gastarbeiders) die in Nederland vertoeven.

HK, 29.5.1977

- i. Van de mutatie wordt per brief (gericht aan de minister) aan OO en V kennisgegeven.
- j. Na ondertekening door de dienstleiding wordt de brief BVO aan de chef afd. OO en V van BiZa overhandigd.

II Afhandeling van de lijst 1976/1977.

De afhandeling van deze lijst is U bekend, maar is hoe veroorzaakt, geen gelukkige.

De heer zit met een lijst die eigenlijk niet vast bestemd is, terwijl ik met een pakket stukken voor de lijst zit die ik mede i.v.m. de doorgevoerde wijzigingen meer aan hem kwijt kan. Gedane zaken nemen echter nog een keer, maar we zullen wel tot een nieuwe procedure komen om moeilijkheden in de toekomst te voorkomen.

III Mogelijke procedure in de toekomst.

De oude procedure zoals genoemd onder I kan t/m punt d gehandhaafd. Het is de vraag of de lijst vervolgens één de minister moet worden goedgekeurd of dat we eerst de verbindingen langs moeten.

Als de minister de lijst eerst goed keurt is van overleg korpschefs geen sprake meer, en bestaat er geen mogelijkheid nog wijzigingen op argumenten van de korpschefs aan te brengen.

Indien we eerst de korpsen langs gaan bestaat de mogelijkheid dat de minister niet accoord gaat, waardoor weer wijzigingen met de korpschefs moeten worden doorgenomen.

Toch is de laatste methode m.i. de beste.

Indien het accoord van de minister is ontvangen, door BVO de stukken worden vervaardigd welke de minister van OO en V nodig heeft i.v.m. de uitvoering van de lijst. Eventueel kan met OO en V worden overlegd welke stukken nodig zijn.

De nieuwe procedure wordt dan als volgt:

1. Voorbewerking BVO
2. Overleg BVO met BCP, BFA, BSO
3. Goedkeuring B-leiding
4. Goedkeuring Dienstleiding
5. Overleg politie
6. Goedkeuring Minister
7. Overleg BVO met OO en V
8. Overhandiging van nog benodigde stukken

IV Tussentijdse wijzigingen.

Ik stel voor om tussentijdse wijzigingen in de lijst, zoals verhuizingen, overlijdensgevallen e.d. niet meer tussentijds aan Binnenlandse Zaken door te geven. We kunnen ze opsparen tot de jaarlijkse vernieuwing van de lijst. Intern moeten we een lijstje van deze wijzigingen aanhouden om aan OO en V te kunnen overhandigen als de lijst plotseling zou moeten worden uitgevoerd.

BVO

28-3-1977

*in not w. van Minster hand geschied
by verhandiging lys met asman
Op 29-12-72 den P.D.M. 1/K 30.12.76*

Normen voor de operatie Porselein voor toepassing van art. 24
Wet B.B.B.G. bij afkondiging van de Burgerlijke Uitzonderings-
toestand.

A. Algemeen criterium:

Voor internering dan wel in bewaringstelling komen in aanmerking politiek extremistische personen van wie op grond van hun rol in een organisatie of groepering, hun politieke hardheid en activiteiten, leiderscapaciteiten en relevante persoonlijke omstandigheden zoals leeftijd, lichamelijke conditie e.d. verwacht mag worden, dat zij in een uitzonderingstoestand activiteiten zullen ontwikkelen, welke leiden tot verstoring van de openbare orde.

B. Categorieën:

I. Voor de CPN en haar hulporganisaties:

1. Leden van het partijbestuur.
2. Hoofdbestuursleden van de hulporganisaties.
3. Leidinggevende functionarissen/leden in het partij-, propaganda- en publiciteitsapparaat.
4. Andere functionarissen en leden, die voldoen aan het algemeen criterium.

II. Voor de pro-Chinese communisten:

5. Functionarissen/leden van pro-Chinese communistische organisaties, die voldoen aan het algemeen criterium.

III. Voor de overige politiek links-extremistische groeperingen:

6. Militante trotskisten.
7. Militante anarchisten.
8. Andere politiek-extremistische figuren, die voldoen aan het algemeen criterium.

December 1976.

Normen voor de operatie Porselein voor toepassing van artikel 57
Oorlogswet voor Nederland bij afkondiging van de Staat van Oorlog
of Beleg.

Algemeen criterium:

Voor bewaring komen in aanmerking personen ten aanzien van wie op grond van hun huidige of vroegere, doch nog van actuele betekenis geachte activiteiten of gedragingen, de verwachting bestaat dat zij de vijand op enigerlei wijze hulp zullen verlenen.

December 1976.

Aan : HK

Van : BVO

No. : 1451

Betr.: Operatie Porselein.

Naar aanleiding van Uw verzoek om opmerkingen t.a.v. de nota van KAC dd. 1-3-1977 het volgende.

Het is een goede zaak om de geschiedenis en de ontwikkeling van de Operatie Porselein zoals die nu bestaat eens op papier te hebben. Anders blijft het een steeds weer doorworstelen van oude, niet altijd even logisch gerangschikte ordners. Ik meen dat KAC, ook al gezien het feit dat hij er tot voorheen nimmer mee geconfronteerd is, erin geslaagd is een overzichtelijk geheel te maken.

Tijdens de samenstelling van de nota heb ik diverse malen contact met KAC gehad en mijn op- en aanmerkingen zijn voor zover nodig al in de nota opgenomen. Ik heb dan ook t.a.v. de notitie als overzicht van de ontwikkeling van de Porselein geen op- of aanmerkingen meer.

Jammer is het m.i. dat KAC zoals hij zegt geen stelling neemt in de juridische strijdvraag omtrent begrippen als openbare orde, inwendige- en uitwendige veiligheid, en dat hij zich beperkt tot in de praktijk gehuldigde opvattingen daarover.

In de praktijk echter ga ik steeds meer moeilijkheden krijgen bij het selecteren van de kandidaten. Door de jaren heen zijn wel de criteria, de normenlijst e.d. regelmatig herzien en bijgeschaafd, maar de selectieprocedure is er echter niet wezenlijk mee veranderd. We zijn blijven voortborduren op de oude visie van de "inval uit het Oosten", en het in verband daarmee elimineren van de top van de communistische partij(en).

Zou de B.U.T. eens om een andere reden dan die "inval uit het Oosten" moeten worden afgekondigd, dan is m.i. de Porseleinlijst van nu van geen enkele betekenis.

Als we thans de voor artikel 24 wet BBBG op de lijst geplaatste figuren werkelijk afzetten tegen de wettekst dat omtrent hen een gegrond vermoeden bestaat dat zij de openbare orde in gevaar zullen brengen, dan ben ik er bang voor dat als de lijst eens zou moeten worden uitgevoerd en wij dat ook in beroepsprocedures waar zullen moeten maken, dat we dan voor onoverkomelijke politieke consequenties zullen komen te staan.

Daarom zou ik graag juist wat meer duidelijkheid hebben over wat openbare orde, inwendige- en uitwendige veiligheid eigenlijk is. Wat is de definitie van "openbare orde"?

Er is veel over geschreven maar niemand geeft die definitie.

Zelfs de heer van OO en V kan hem niet formuleren.

Is "openbare orde" inderdaad identiek aan "inwendige veiligheid"? KAC onderscheidt de Porselein-figuren als "openbare orde verdachten" en "veiligheidsverdachten". Maar als "openbare orde" inderdaad identiek is aan "inwendige veiligheid" dan zijn ook de "openbare orde verdachten" veiligheidsverdachten.

(De naam "veiligheidsverdachten" is in onze brieven aan de Minister inderdaad zowel voor kandidaten art. 24 wet BBBG als voor kandidaten art. 57 Oorlogswet gebruikt.)
Persoonlijk geloof ik niet - maar ik ben geen jurist - dat "openbare orde" identiek is aan "inwendige veiligheid", maar wat de beide begrippen dan wel inhouden is mij ook niet duidelijk. En hetzelfde geldt dan uiteraard voor "uitwendige veiligheid", dat we eigenlijk niet anders kennen dan in tegenstelling tot de "inwendige veiligheid".

In de tweede plaats is er m.i. behoefte aan een nieuwe visie omtrent de Porseleinlijst, zeker ten aanzien van de "openbare orde" verdachten.

Geprobeerd zal moeten worden de mogelijkheden te inventariseren op grond waarvan de B.U.T. zou kunnen worden afgekondigd. Daarop zou de lijst zelf moeten worden afgestemd en wellicht komen er dan meer lijsten te voorschijn.

Bovendien zal moeten worden gezien of voor een aantal figuren geen andere wegen tot inbewaringstelling aanwezig zijn dan de Porseleinlijst b.v. de Rode Hulp/Rood Solidariteitsfront-figuren.

Het zou daarom goed zijn als een aantal mensen van de dienst eens om de tafel gingen zitten om de zaak eens opnieuw te bezien. Ook OO en V zou daar m.i. bij betrokken moeten worden.

BVO

16-3-1977

Notitie 1-3-77
KA/C Nr. 2

Onderwerp: Operatie "Porselein"

Samenvatting

1. Tijdens de burgerlijke uitzonderingstoestand (BUT) is, indien althans naar het oordeel van de Min.-Pres. het volksbestaan bedreigd wordt, de Min. van BiZa c.q. de CdK bevoegd een ieder t.a.v. wie het gegrond vermoeden bestaat, dat hij de openbare orde in gevaar zal brengen, te doen internen.
2. Tijdens de staat van beleg (SVB) is het militair gezag bevoegd een ieder t.a.v. wie gegrond vermoeden bestaat, dat hij de uitwendige veiligheid of inwendige veiligheid (= openbare orde) in gevaar zal brengen, in bewaring te stellen.
3. Onder openbare orde is hier te verstaan de toestand, waarin zich geen onlusten, woelingen, wanordelijkheden e.d. voordoen. Onder uitwendige veiligheid is te verstaan die veiligheid, welke door een vreemde mogendheid gewapenderhand kan worden bedreigd. Spionage en sabotage zijn aspecten van deze bedreiging.
4. Personen die een bedreiging vormen voor de openbare orde ("openbare-orde-verdachten") kunnen zowel tijdens de BUT als tijdens de SVB worden geïnterneerd/in bewaring gesteld. Zij die een bedreiging vormen voor de uitwendige veiligheid ("veiligheidsverdachten") kunnen uitsluitend tijdens de SVB in bewaring worden gesteld.
5. Sinds 1948 stelt de BVD jaarlijks een lijst samen met namen van personen die voor arrestatie in aanmerking komen (A-lijst). Het samenstellen geschiedt aan de hand van normen vervat in een normenlijst; deze wordt, zo dikwijls de omstandigheden dit vorderen, bijgesteld en aan de Minister ter goedkeuring voorgelegd.
6. Tot 1969 werd er in de normenlijst geen rekening gehouden met het onderscheid tussen "openbare-orde-verdachten" en "veiligheidsverdachten". Sindsdien bestaat er voor de laatste categorie een aparte norm ~~.....~~.
7. Bedroeg het totaal aantal op de A-lijst geplaatste personen in de beginperiode rond de 1800, thans is dit teruggelopen tot 150

Dit aantal is als volgt opgebouwd:

- 132 "openbare-orde-verdachten" t.w.:
 - CPN en hulporg. : 91
 - Pro-Chin. Comm. : 20
 - Overige pol.links extr.: 21

- 18 "veiligheidsverdachten" t.w.:
Dir. B : 16
Dir. C : 2

1.3.77

I. INLEIDING

Geleerd door de ervaringen uit het jongste verleden en onder druk van de gespannen internationale verhoudingen werd reeds kort na het einde van de Tweede Wereldoorlog een aanvang gemaakt met de bestudering van het probleem, welke maatregelen getroffen dienden te worden, teneinde de veiligheid van de staat in geval van een (dreigende) nationale of internationale conflictsituatie te waarborgen. De leidende gedachte hierbij was, dat deze veiligheid primair gevaar te duchten had van het "communistisch denkend bevolkingsdeel". De te treffen maatregelen dienden er dus op gericht te zijn het communistische partij-apparaat zodanig te ~~man~~tileren, dat het niet meer in staat zou zijn efficiënt te functioneren; dit kon bereikt worden door het leidinggevende deel van dit apparaat te elimineren. Hierin ligt de ontstaansgrond van de operatie "PORSELEIN", voorheen "DIEPVRIES" genaamd. De administratieve kern hiervan wordt gevormd door de zogenaamde "normenlijst" en de op basis hiervan samengestelde "A-lijst" bevattende een nominatieve opsomming van personen, die in bepaalde omstandigheden voor internering dan wel inbewaringstelling in aanmerking komen.

Deze notitie beoogt een overzicht te geven van de ontwikkelingsgang der normenlijsten. Ter wille van een goed begrip zal ik dit doen voorafgaan door een paragraaf gewijd aan de wettelijke grondslag van de operatie "PORSELEIN". Gezien het doel dezer notitie zal ik evenwel voorbijgaan aan de juridische twistpunten, die deze materie heeft opgeroepen.

II. HET WETTELIJK SUBSTRAAT

A. Burgerlijke Uitzonderingstoestand

1. Grondwet:
art. 203,
lid 1

- Ter handhaving van de uit- of inwendige veiligheid kan in buitengewone omstandigheden door of vanwege de Koning voor elk gedeelte van het grondgebied des Rijks worden bepaald dat de grondwettelijke bevoegdheden van organen van burgerlijk gezag ten opzichte van de openbare orde en de politie geheel of ten dele overgaan op andere organen van burgerlijk gezag. De Wet bepaalt de wijze waarop en de gevallen waarin zulks kan geschieden en regelt de gevolgen.

lid 2

-

2. Wet buitengewone bevoegdheden burgerlijk gezag (BBBG), 1952:

art. 1

- In geval van de rechtsorde en het volksbestaan bedreigende oproerige beweging, onlusten of soortgelijke stoornissen van de openbare orde of van ernstige vrees voor het ontstaan daarvan, kan ten aanzien van het Rijk of van een gedeelte daarvan de toestand van verhoogde waakzaamheid dar wel de burgerlijke uitzonderingstoestand worden ingesteld.

art. 24, lid 1

- Indien de omstandigheden, die tot de vaststelling van de burgerlijke uitzonderingstoestand hebben geleid naar het oordeel van Onze Minister-President een bedreiging van het volksbestaan inhouden, zijn Onze Minister van Binnenlandse Zaken, en, indien onverwijld ingrijpen noodzakelijk is, Onze Commissaris in de provincie bevoegd iedere persoon ter aanzien van wie gegrond vermoeden bestaat, dat hij de openbare orde in gevaar zal brengen, te doen intern

lid 2 t/m 12

-

3. A.M.v.B. van 25 november 1953:

art. 1, lid 1

- Onze Minister van Binnenlandse Zaken en Onze Commissaris in de provincie kunnen, met inachtneming van de voorschriften van de Wet buitengewone bevoegdheden burgerlijk gezag, aan de burgemeester opdracht geven bepaalde met name aangeduide personen te interneren door hen aan te houden en over te brengen of te doen aanhouden en overbrengen naar de bij die, opdracht aangewezen interneringsinrichting.

lid 2

-

B. Staat van Beleg

1. Grondwet:

art. 202, lid 1

- Ter handhaving van de uit- of inwendige veiligheid kan door of vanwege de Koning elk gedeelte van het grondgebied des Rijks in staat van oorlog of in staat van beleg verklaard worden. De wet bepaalt de wijze waarop en de gevallen waarin zulk

- geschieden kan en regelt de gevolgen.
- lid 2 - Bij die regeling kan worden bepaald, dat de grondwettelijke bevoegdheden van het burgerlijk gezag ten opzichte van de openbare orde en de politie geheel of ten dele op het militair gezag overgaan, en dat de burgerlijke overheden aan de militaire ondergeschikt worden.
- lid 3 -
- lid 4 -

2. Oorlogswet voor Nederland (OWN), 1964 (i.w.g. 1.6.1966):
- art. 1 - In geval buitengewone omstandigheden zulks noodzakelijk maken voor de uitvoering van de militaire taak ter handhaving van de uit- of inwendige veiligheid, kan Nederland of een gedeelte daarvan in staat van oorlog of in staat van beleg worden verklaard.
- art. 57, lid 1 - Het militaire gezag is (tijdens de staat van beleg-JWC) bevoegd iedere (geplaatst onder Hfdst. III getiteld "De staat van beleg") persoon, ten aanzien van wie gegrond vermoeden bestaat, dat hij de uit- of inwendige veiligheid in gevaar zal brengen, in de bewaring van Onze Minister van Justitie, of, indien er zolang dit niet mogelijk is, in militaire bewaring te stellen.
- lid 2 t/m 8 -

Noot: De OWN diende ter vervanging van de uit 1899 daterende en op hetzelfde grondwetsartikel berustende Wet op de Staat van Oorlog en Staat van Beleg (SOB). Artikel 1 van deze wet bepaalde, dat de staat van oorlog c.q. de staat van beleg kon worden afgekondigd 1e wanneer er oorlog of oorlogsgevaar ontstaan was of 2e wanneer binnenlandse onlusten de in- of uitwendige veiligheid van het Rijk of van een gedeelte daarvan in dringend gevaar brachten. Artikel 33 kende het militair gezag de bevoegdheid toe tijdens de staat van beleg personen, wier aanwezigheid voor de rust en de algemene veiligheid geacht werd gevaarlijk te zijn in bewaring te stellen, indien althans de mogelijkheid tot externering niet aanwezig was.

C. Openbare orde, inwendige en uitwendige veiligheid

De begrippen openbare orde, inwendige en uitwendige veiligheid vormen de kern van het in de wet BBBG en de OWN geobjectiveerde stuk staatsnoodrecht. Een vraag van fundamenteel belang is dus, welke hun betekenis, inhoud in dit kader is. Gezien het onderwerp dezer nota zal ik in deze juridische strijd vraag geen stelling nemen, doch mij ertoe bepalen de in de praktijk gehuldigde opvatting weer te geven.

Het begrip openbare orde van de wet BBBG wordt gelijkgesteld met het begrip inwendige veiligheid van de OWN. (Noot: voor deze gelijkstelling is veel te zeggen, nu toch de considerans van de eerstgenoemde wet ook spreekt van de inwendige veiligheid). Onder openbare orde verstaat men de afwezigheid van onlusten, woelingen, wanordelijkheden, e.d. Deze openbare orde kan verstoord worden door het rechtstreeks veroorzaken van dan wel deelnemen aan onlusten, woelingen, wanordelijkheden, e.d., maar ook door anderen daartoe aan te zetten, als ook door het klimaat c.q. de mogelijkheden daartoe te scheppen of gunstig te maken.

Het begrip uitwendige veiligheid staat tegenover inwendige veiligheid. Kennelijk verstaat men hieronder die veiligheid, welke door een vreemde mogendheid gewapend en hand kan worden bedreigd. Spionage en sabotage zijn aspecten van deze bedreiging.

Op voet hiervan maakt men thans onderscheid tussen twee categorieën verdachten:

1. De z.g. "openbare-orde verdachten":
Zij kunnen zowel tijdens de BUT als tijdens de SVB worden geïnterneerd resp. in bewaring gesteld.
2. De z.g. "veiligheidsverdachten":
Zij kunnen alleen tijdens de SVB in bewaring worden gesteld.

(Noot: De wet BBBG spreekt van "interneren" en de OWN van "in bewaring stellen". Betekenisverschil is er niet).

D. Samenvatting

1. Voorwaarden voor toepassing van internering krachtens art. 24, lid 1, BBBG:
 - a. De BUT moet zijn ingesteld. Voorwaarde hiertoe is:
 - (ernstige vrees voor het ontstaan van) een stoornis van de openbare orde bestaande uit oproerige beweging(en), onlusten, e.d. die
 - en de rechtsorde en het volksbestaan bedreigen.
 - b. De Min.-Pres. moet van oordeel zijn, dat de sub a. genoemde omstandigheden een bedreiging van het volksbestaan inhouden. (Een zinledige voorwaarde, daar immers een bedreiging van het volksbestaan voorwaarde is voor instelling van de BUT).
 - c. Er moet zijn een gegrond vermoeden, i.e. een vermoeden steunend op vaststaande en eenduidige feiten, dat de te internen persoon
 - d. de openbare orde (in de zin van 1.a.) in gevaar zal brengen. (Dat iemand de openbare orde in gevaar kan brengen is dus een onvoldoende grond voor internering; relevant is slechts de mate van waarschijnlijkheid).

2. Voorwaarden voor toepassing van de inbewaringstelling krachtens art. 57, lid 1, OWN:

- a. De SVB moet zijn ingesteld. Dit kan slechts dan geschieden indien de uitvoering van de militaire taak ter handhaving van de uit- of inwendige veiligheid zulks noodzakelijk maakt.
- b. Er moet zijn een gegrond vermoeden, i.e. een vermoeden steunend op vaststaande en eenduidige feiten, dat de te interneren persoon
- c. de uitwendige veiligheid (vide par. II,C) of de inwendige veiligheid (= openbare orde in hogergenoemde zin) in gevaar zal brengen. (Ook nu dus wordt slechts rekening gehouden met de mate van waarschijnlijkheid).

III. NORMEN

A. Inleiding

Sinds het eind der veertiger jaren stelt de BVD jaarlijks een lijst samen met namen van personen, die in buitengewone omstandigheden dienen te worden geïnterneerd ("A-lijst"). De lijst wordt ter beschikking gesteld van O.O.&V. Het samenstellen geschiedt aan de hand van "normen" vervat in een "normenlijst". Zij worden zo dikwijls de omstandigheden dit wenselijk maken bijgesteld en ter goedkeuring aan de Minister voorgelegd. Deze normen dienen ter concretisering van de abstracte wettelijke normen. (Opm.: De term "norm" is, zoal niet onjuist, minder gelukkig gekozen. Beter ware het m.i. te spreken van "criterium" teneinde terminologische verwarring te voorkomen. Dat deze er is blijkt ook uit de normenlijsten zelf die immers veelal aanvangen met een "algemeen criterium"). Zoals reeds gezegd zijn de wettelijke normen in de loop der tijd gewijzigd en wel door vervanging van de uit 1899 daterende wet S.C.B. door de OWN in 1966 en invoering van de wet BBBG in 1952,

[thans ~~4/11/11~~ "Porseleinlijst" genoemd]

B. De normenlijsten van Dir. B.

De eerste lijst dateert van 1948. Zij bestond uit een zeer uitvoerige categoriale opsomming van communistische partij-, mantel- en hulporganisaties, waarvan de leiding en soms ook de leden voor inbewaringstelling ex art. 33 Wet S.O.B. in aanmerking kwam. Deze opsomming werd voorafgegaan door een zeer ruim geredigeerd algemeen criterium en gevolgd door twee rest.categoriën, waaronder randfiguren gebracht konden worden. Er werd nog geen onderscheid gemaakt tussen "openbare-orde"-en "veiligheidsverdachten" evenmin als tussen B- en C-figuren. De eerste op grondslag hiervan samengestelde A-lijst bevatte ongeveer 7000 namen. Nadat de Chef Gen. Staf te kennen had gegeven, dat arrestatie en afvoer van een dusdanig groot aantal personen volslagen onmogelijk zou zijn, werd het aantal gereduceerd tot ongeveer 1750, hetgeen bereikt werd door de leden van de afdelingsbesturen van de CPN en de EVC van de lijst te schrappen.

In 1951 werd de lijst aangepast aan de nieuwe situatie ontstaan door het komen en gaan van organisaties. Mutaties van betekenis werden niet aangebracht. Wel maakte men thans onderscheid tussen B- en C-figuren getuige de door de toenmalige afdeling C gegeven "aanwijzingen t.b.v. de samenstelling van de arrestatielijst". Deze blijven hier verder buiten beschouwing

In 1953 werd de lijst opnieuw geactualiseerd. In het voorgaande jaar had de wet BBBG het staatsblad bereikt, zodat er sindsdien twee wettelijke grondslagen waren t.w. art. 33 wet S.O.B. en art. 24 wet BBBG. Merkwaardigerwijs heeft deze ontwikkeling geen enkele invloed gehad op de redactie van de normenlijst 1953.

Van substantiële betekenis was de herziening van 1956. De oorzaak hiervan was gelegen in het teruglopen in betekenis en sterkte van de CPN en de aan haar geliëerde organisaties. Volstaan kon thans worden met een A-lijst, die slechts half zoveel namen bevatte als de voorgaande lijsten.

Ingrijpend was de herziening van 1959. Ofschoon de oorspronkelijke doelstelling - "het vleugellam maken van het communistische apparaat om in buitengewone omstandigheden van dreigend oorlogsgevaar een mogelijke aanranding van het wettige gezag door een georganiseerde binnenlandse vijand te voorkomen" - onverkort bleef gehandhaafd, kon volstaan worden met de eliminering van belangrijk minder personen, aangezien kennis en inzicht sinds 1956 in die mate was uitgebreid en verdiept, dat het gevaar van een in buitengewone omstandigheden van het communistische apparaat uitgaande bedreiging en het daarbij van belang zijnde element van verrassing belangrijk lager gewaardeerd kon worden

*1/ bijzondere
omstandigheden.*

Gebleken was immers, dat de CFN geen voorbereidingen had getroffen voor het optreden in ~~noodgevallen~~ en slechts een klein gedeelte van het topkader bekwaam was zelfstandig politieke leiding te geven. Met betrekking tot plaatsing op de A-lijst werd het enkele bekleden van een functie in een der op de normenlijst voorkomende organisaties niet langer voldoende geacht. Mede gelet zou worden op de aard der organisatie, op de plaats en de betekenis van de functionaris in die organisatie en op diens optreden als zodanig naar buiten. Voorts zou de politieke "hardheid", capaciteit tot leiding geven, leeftijd en lichamelijke conditie mede in aanmerking worden genomen. Deze criteria werden in de normenlijst samengevat in de kwalificatie "belangrijke" c.q. "belangrijkste" (leden van...); pas in 1969 zouden zij expliciet in de normenlijst worden opgenomen. Opgemerkt zij overigens dat de z.g. "wal-en-schip-norm" (nr. 24), die reeds sinds 1948 deel had uitgemaakt van de normenlijst, zij het in een enigszins andere redactie, bleef gehandhaafd. Langs deze weg konden dus toch nog altijd personen op de A-lijst worden geplaatst, die bij toepassing van de zojuist genoemde strenge criteria daarvoor niet in aanmerking zouden komen. Of van deze escape veel gebruik is gemaakt is niet meer na te gaan. Tenslotte zij vermeld, dat een aantal minder belangrijke organisaties niet meer werd opgenomen. Resultaat van dit alles was, dat het totaal aantal op de A-lijst geplaatste personen teruggebracht werd tot 273. (Gespecificeerde cijfers voor B en C heb ik niet kunnen achterhalen; een schatting van $\pm$ 225 voor B en $\pm$ 50 voor C zal er niet ver naast zijn).

In 1965 vond er wederom een herziening plaats, die er in hoofdzaak toe diende de lijst te actualiseren. Van meer belang was de splitsing van de zojuist ter sprake gekomen "wal-en-schip-norm" in twee nieuwe normen (nrs. 14 en 15). Van de eerste norm luidend: "personen t.a.v. wie over recente gegevens wordt beschikt op grond waarvan de gemotiveerde verwachting bestaat, dat zij onder moeilijke omstandigheden in bovengenoemde organisaties sleutelposities zullen innemen", heette het, dat de redactie was afgestemd op de tekst van de wet BBBG. Deze bewering is op zijn minst discutabel te achten. De tweede nieuwe norm luidde: "personen, niet vallende in de categoriën 1 t/m 14, t.a.v. wie, o.g.v. hun antecedenten, het vermoeden bestaat dat zij in tijden van binnenlandse moeilijkheden, oorlog of oorlogsgevaar, de openbare orde, rust en veiligheid in gevaar zullen brengen". Blijkens de toelichting was deze norm bestemd voor spionnen en saboteurs. Hiervan kan men slechts zeggen, dat deze bedoeling in de redactie nauwelijks terug te vinden is. Overigens is deze norm later gebruikt om trotskisten en anarchisten op de A-lijst te plaatsen. Hiertoe was zij inderdaad wel geschikt.

De lijst 1969 vertoont een geheel nieuwe opzet. Als resultaat van de over de betekenis van art. 24 wet BBBG en art. 67 OVN (welke wet in 1966 in werking getreden was) gevoerde discussie, welke geleid heeft tot het onderscheiden van twee categorieën verdachten t.w. de "openbare-orde-verdachten", op wie beide artikelen van toepassing zijn, en de "veiligheidsverdachten", die alleen onder het regime van art. 67 OVN vallen, heeft men voor elk van beide categorieën een afzonderlijk normenstelsel gecreëerd. (Noot: Tot goed verstaan zij erop gewezen, dat de "openbare-orde-verdachten" uitsluitend uit de B-hoek stammen, terwijl de "veiligheidsverdachten" zowel in de B- als in de C-sfeer liggen). Ik bepaal mij in deze paragraaf tot de eerste categorie. De lijst werd geopend met een "algemeen criterium". Hierin werden die factoren genoemd, die men sinds 1959 geacht had te zijn besloten in de kwalificatie "belangrijk(st)e". Voorts had men bij de redactie duidelijker dan ooit daarvoor aansluiting gezocht bij de tekst van de wet. Hoewel zij nog wel enige schoonheidsfoutjes vertoonde, die overigens in de editie 1976 verholpen zouden worden, betekende dit een belangrijke verbetering. Na het "algemeen criterium" volgde dan een achttal categorieën verdeeld in drie groepen t.w.:

- I. CPN en hulporganisaties;
- II. Pro-Chinese communisten;
- III. Overige politiek links-extremistische groeperingen.

Groep I omvatte vier categorieën, hetgeen in vergelijking met de dertien categorieën van 1965 een aanmerkelijke reductie was. De verklaring hiervan ligt niet zozeer in een strengere selectie doch in het feit, dat de verschillende hulporganisaties niet meer afzonderlijk opgenomen werden. De groepen II en III leken een uitbreiding t.o.v. 1965 te zijn. In werkelijkheid was dit niet het geval, aangezien de tot deze categorieën behorende personen (pro-Chinese communisten, anarchisten, trotskisten, e.d.) geacht werden onder de normen 14 en/of 15 van de lijst 1965 te vallen.

Ondanks het feit, dat de lijst inhoudelijk niet wezenlijk verschilde van de voorgaande vertoonde het aantal voor arrestatie in aanmerking komende personen een scherpe daling t.o.v. het voorgaande jaar, n.l. 160 tegen 275 in 1967/8. (Hierbij zij wel aangetekend, dat in het laatste cijfer medebegrepen waren die B-figuren - een twintig à dertig naar mijn schatting - die sinds 1969 als veiligheidsverdachten zijn aangemerkt ~~en onder de lijst 1969 zijn opgenomen~~.)

De jongste normenlijst tenslotte wijkt niet essentieel af van die van 1969. De schoonheidsfoutjes in de redactie van het "algemeen criterium" zijn verbeterd en in categorie 5 is de nominatieve opsomming vervangen door een genusaanduiding. De A-lijst bevat thans nog 132 namen van openbare orde-verdachten.

C. De normenlijsten van Dir. C.^{B.}

Zoals reeds gereleveerd is in 1969 de categorie "veiligheidsverdachten" ingevoerd, die uitsluitend onder werking van art. 57 OWN zou vallen. Voordien bestond slechts het onderscheid tussen B- en C-figuren.

In 1951 zijn door de toenmalige afd. C. "aanwijzingen t.b.v. de samenstelling van de arrestatielijst" opgesteld, welke uitsluitend bestemd waren voor intern gebruik.

Ministeriële goedkeuring hebben zij dus nimmer verkregen. De op basis van deze "aanwijzingen" geselecteerde kandidaten werden vervolgens op de A-lijst gebracht; dit kon echter alleen uit hoofde van een norm voorkomende op de officiële normenlijst. Een toepasselijke norm was er evenwel niet en daarom maakte men maar gebruik van de z.g. "wal-en-schip-norm", die er toe diende de geen functie bekleedende doch nochtans militante partijleden binnen het bereik van de A-lijst te brengen!

In 1969 is aan deze merkwaardige situatie een eind gemaakt. Voortaan zouden er twee normenlijsten (~~er dan ook twee A-lijsten~~) zijn, t.w. één t.b.v. de wet BBBG en de OWN (openbare-orde) en één uitsluitend t.b.v. de OWN (uitwendige veiligheid). Laatstgenoemde "lijst" bevat slechts één norm, "algemeen criterium" geheten, thans luidende: "Voor bewaring komen in aanmerking personen ten aanzien van wie op grond van hun huidige of vroegere, doch nog van actuele betekenis geachte activiteiten of gedragingen, de verwachting bestaat dat zij de vijand op enigerlei wijze hulp zullen verlenen".

In 1969 bevatte de betreffende A-lijst in totaal 37 namen, waarvan 21 uit de B- en 16 uit de C-hoek; thans is dit aantal geslonken tot 18, waarvan 16 uit de B- en 2 uit de C-hoek.

Van veiligheidsverdachten

25-2-77

ex. 1: H.BVD- PH.BVD
 2: HK
 3: HB
 4: HC
 5: KA/C

Aan: H.BVD d.t.v. HK
 i.a.a. HB en HC

Van: KA/C

Onderwerp: Bespreking operatie "Porselein" op 19 januari 1978 o.l.v. H.BVD.

Aanwezig: HK, HB, HC en KA/C.

1. De bespreking diende ter afronding van het besprokene op de bijeenkomst van 7 december 1977.
2. Centraal stond de vraag of het zinvol en opportuun is niet langer uit te gaan van slechts één casuspositie (de dreiging vanuit het Oostblok) doch van meer denkbare casusposities met als konsekwentie dat dan ook verschillende porseleinlijsten opgesteld worden, elk daarvan toegespitst op een dezer casusposities.
 Om twee redenen werd deze vraag ontkennend beantwoord:
 - a. Op 29 december 1976 heeft de Minister bevestigd, dat "de afkondiging van de BUT in samenhang met een grote politieke druk of een militaire dreiging van de Sovjet-Unie" nog steeds de casuspositie is, waarvan bij de operatie "Porselein" dient te worden uitgegaan.
 - b. Het hanteren van meer dan één porseleinlijst is praktisch nauwelijks uitvoerbaar vanwege de organisatorische, materiële en administratief-technische problemen die dit met zich meebrengt

Het onder punt b. genoemde bezwaar zou ondervangen kunnen worden door intern op verschillende casusposities toegespitste lijsten in gereedheid te brengen en te houden.
 Gezien echter de snelheid, waarmee de betreffende dienstonderdelen een dergelijke lijst kunnen produceren, is dit een volstrekt overbodige maatregel.

Voorts werd nog het denkbeeld geopperd de thans gebruikte porseleinlijst uitsluitend intern in gereedheid te houden ter vermindering van de telkens terugkerende en tijdrovende rompslomp, die het operationeel houden van de lijst met zich brengt. Dit denkbeeld vond geen ingang.

In een crisissituatie zal het, naar men moet aannemen, uitermate moeilijk zijn eerst dan de organisatorische en andere maatregelen treffen, die noodzakelijk zijn voor een effectieve uitvoering. Bovendien zou dit afbreuk doen aan de op de Minister van Binnenlandse Zaken rustende verantwoordelijkheid optimaal voorbereid te zijn op een situatie als waarvan de operatie "Porselein" uitgaat.

Conclusie:

De door de Minister op 29 december 1976 bepaalde casuspositie moet als uitgangspunt voor het opstellen van de lijst in verband met de operatie Porselein worden gezien.

Een pragmatische benadering van deze zaak is gewenst. Daarom is er geen aanleiding om de normenlijst d.d. 17 augustus 1976, die de goedkeuring van Minister

voor te leggen om daarin de wijzigingen, die strikt genomen in verband met de uitspraak van Minister van 29 december 1976 wenselijk zouden zijn, aan te brengen.

Deze uitspraak van Minister zal met zich brengen, dat in het vervolg in de Porseleinlijst (categorie art. 24 BBBG) in de bijdrage van de directie B niet worden opgenomen de in de nota aan de Minister van 17 augustus 1976 op pag. 3 sub B vermelde categorieën II en III (resp. pro-Chinese communisten en overige politiek links extremistische groeperingen).

Wat de opstelling van de Porseleinlijst voor toepassing van art. 57 OWN (de zgn. veiligheidsverdachten) aangaat verdient het aanbeveling de geloofwaardigheid daarvan te vergroten door wat meer namen dan thans geschiedt op te voeren. Dit heeft betrekking op hetgeen de directie C in dit opzicht doet.

3. De nieuwe Porseleinlijst dient voor 1 juni 1978 gereed te zijn.

KA/C, 24.1.1978

N O T A

Aan : HC
Van : PHB - BVO
No. : 1483
Betr. : Porseleinlijst 1977-1978
Bijl. : 4

In augustus a.s. zal door het bureau BVO dat, zoals U bekend, belast is met de coördinatie van de Porseleinlijst worden begonnen met de samenstelling van de lijst 1977-1978.

In september zal dan het overleg met de politieverbindingen kunnen plaats vinden.

In verband daarmee moge ik U verzoeken de personen die voor Uw directie op de lijst moeten worden geplaatst vóór 31 augustus 1977 aan BVO door te geven. De voorstellen dienen - mede in verband met het te voeren overleg met de politieverbindingen - te zijn voorzien van een korte motivatie.

Door de minister van Binnenlandse Zaken zijn eind 1976 nieuwe normen vastgesteld, zowel voor wat betreft artikel 24 wet BBBG als wat betreft artikel 57 Oorlogswet.
Te Uwer oriëntatie voeg ik een exemplaar van de oude en de nieuwe normenlijsten bij deze nota.
Uiteraard zijn voor de directie C uitsluitend de normen artikel 57 Oorlogswet van belang.

Voor de lijst 1976-1977 werden door Uw directie de volgende personen voorgesteld:

Met uitzondering voor die van en
werd de motivatie om bovengenoemden op de Porseleinlijst 1976-1977 te plaatsen door PH/BVD te zwak geacht om de voorstellen met succes bij de minister te kunnen verdedigen. Zij werden dan ook niet in de lijst opgenomen.

Voor C staan dus op dit moment alleen
op de lijst.

en

PHB
u

6 Juni 1977.

Gewijzigde normen van de operatie Diepvries ingevolge art. 24
Wet B.B.B.G. bij afkondiging van de Burgerlijke Uitzonderings-
toestand.

No. 950.267

A. Algemeen criterium:

Voor internering komen in aanmerking politiek extremistische personen van wie op grond van hun rol in een organisatie of groepering, hun politieke hardheid en activiteiten, leiderscapaciteiten en relevante persoonlijke omstandigheden zoals leeftijd, lichamelijke conditie e.d. verwacht mag worden, dat zij in een Burgerlijke Uitzonderingstoestand activiteiten zullen ontwikkelen, welke leiden tot verstoring van de openbare orde. Hieronder zijn begrepen het aanzetten tot verstoring van de openbare orde, het scheppen van het klimaat en het openen van de mogelijkheid daartoe.

B. Categorieën:

I. Voor de CPN en haar hulporganisaties:

1. Leden van het partijbestuur.
2. Hoofdbestuursleden van de hulporganisaties.
3. Leidinggevende functionarissen/leden in het partij-, propaganda- en publiciteitsapparaat.
4. Andere functionarissen en leden, die voldoen aan het algemeen criterium.

II. Voor de pro-Chinese communisten:

5. Functionarissen/leden van "De Rode Vlag", het "Marxistisch Leninistisch Centrum Nederland" (MLCN), en "Rode Jeugd", die voldoen aan het algemeen criterium.

III. Voor de overige politiek links-extremistische groeperingen:

6. Militante trotskisten.
7. Militante anarchisten.
8. Andere politiek-extremistische figuren, die voldoen aan het algemeen criterium.

31 maart 1969.

Over

Gewijzigde normen voor toepassing van artikel 57 Oorlogswet
voor Nederland voor de operatie Diepvries bij afkondiging
van de Staat van Oorlog of Beleg.

No. 950.267

Algemeen criterium:

Voor internering komen in aanmerking personen ten aanzien van wie een gegrond vermoeden bestaat, dat zij in tijden van oorlog of oorlogsgevaar betrokken zullen worden bij tegen Nederland of haar bondgenoten gerichte spionage- of sabotage-activiteiten dan wel op enigerlei andere wijze hulp aan de vijand zullen verlenen.

Hieronder zijn o.m. begrepen leidinggevende functionarissen van de pro-Russische organisaties "Nederland-U.S.S.R.", het reisbureau "Vernu" en de "Vereniging voor Culturele Uitwisseling" (V.C.U.) en dissidente communisten, die in vredes-tijd pro-Russische activiteiten ontplooien.

31 maart 1969.

Normen voor de operatie Porselein voor toepassing van art. 24
Wet B.B.B.G. bij afkondiging van de Burgerlijke Uitzonderings-
toestand.

A. Algemeen criterium:

Voor internering dan wel in bewaringstelling komen in aanmerking politiek extremistische personen van wie op grond van hun rol in een organisatie of groepering, hun politieke hardheid en activiteiten, leiderscapaciteiten en relevante persoonlijke omstandigheden zoals leeftijd, lichamelijke conditie e.d. verwacht mag worden, dat zij in een uitzonderingstoestand activiteiten zullen ontwikkelen, welke leiden tot verstoring van de openbare orde.

B. Categorieën:

I. Voor de CPN en haar hulporganisaties:

1. Leden van het partijbestuur.
2. Hoofdbestuursleden van de hulporganisaties.
3. Leidinggevende functionarissen/leden in het partij-, propaganda- en publiciteitsapparaat.
4. Andere functionarissen en leden, die voldoen aan het algemeen criterium.

II. Voor de pro-Chinese communisten:

5. Functionarissen/leden van pro-Chinese communistische organisaties, die voldoen aan het algemeen criterium.

III. Voor de overige politiek links-extremistische groeperingen:

6. Militante trotskisten.
7. Militante anarchisten.
8. Andere politiek-extremistische figuren, die voldoen aan het algemeen criterium.

December 1976.

Normen voor de operatie Porselein voor toepassing van artikel 57
Oorlogswet voor Nederland bij afkondiging van de Staat van Oorlog
of Beleg.

Algemeen criterium:

Voor bewaring komen in aanmerking personen ten aanzien van wie op grond van hun huidige of vroegere, doch nog van actuele betekenis geachte activiteiten of gedragingen, de verwachting bestaat dat zij de vijand op enigerlei wijze hulp zullen verlenen.

December 1976.

NOTITIE VAN CBSO.

Betr.: Diepvries vreemdelingen
(stand per 1.2.1964).

1. In het Algemeen Basisplan is aan de Minister van Binnenlandse Zaken opgedragen de verrassende arrestatie van veiligheidsverdachten (Nederlanders en vreemdelingen) voor te bereiden.
2. Door de afdeling C worden alleen die in Nederland wonende personen op de A-lijst geplaatst te wier aanzien - naar de formulering van art. 24 HBBG - een gegrond vermoeden bestaat, dat zij de openbare orde, rust en veiligheid in gevaar zullen brengen (welk vermoeden gebaseerd moet zijn op de antecedenten van betrokkenen).
3. Het voorbereiden van maatregelen tegen vreemdelingen - géén veiligheidsverdachten - behoort niet tot de taak van de B.V.D. maar ligt op het terrein van Buitenlandse Zaken (diplomaten) en Justitie (overige vreemdelingen).
4. Ten aanzien van de leden der buitenlandse (IJ.G.) Vertegenwoordigingen h.t.l. dient BuZa nauwkeurig aan te geven wie met betrekking tot internering wel en wie niet als "diplomaat" worden beschouwd. Met name geldt dit voor een tussencategorie waartoe o.a. de leden van de Oostduitse Handelsvertretung en de vertegenwoordiger van AEROFLOT behoren. Degenen van deze tussencategorie die door BuZa niet als "diplomaten" in de zo juist bedoelde zin worden beschouwd, zullen door de B.V.D. (ten behoeve van Justitie) op een lijst worden geplaatst. Het voorbereiden van maatregelen tegen deze personen behoort tot de taak van Justitie.
5. Van het "en bloc" arresteren en interneren van potentieel vijandelijke vreemdelingen zal worden afgezien.
Standpunt van Justitie: voor accommodatie, bewaking en verzorging van een dergelijk groot aantal geïnterneerden kan niet worden gezorgd; bovendien kan men bezwaarlijk de zich daaronder bevindende politiek betrouwbare vluchtelingen en staatlozen mede interneren.

Verdrag van Rome : sluit categorale internering van vreemdelingen niet uit; art. 15 lid 1 van dit Verdrag luidt: "In tijd van oorlog of in geval van enige andere algemene noodtoestand, welke het bestaan van een volk bedreigt, kan iedere Hoge Verdragsluitende Partij maatregelen nemen welke afwijken van zijn verplichtingen, ingevolge dit Verdrag, mits deze maatregelen niet verder gaan dan de toestandvereist en niet in strijd zijn met andere verplichtingen welke voortvloeien uit het internationale recht".

Verdrag van Genève van 12 aug. 1949 betreffende de bescherming van burgers in oorlogstijd: laat categorale internering toe in art. 42 luidende: "De internering van of de aanwijzing van een gedwongen verblijfplaats voor beschermde personen (hier: vreemdelingen op het grondgebied van een Partij bij het conflict) mag alleen dan worden gelast indien de veiligheid van de gevangenhoudende Mogendheid zulks volstrekt noodzakelijk maakt".

6. Door Mr. en Mr. is gesuggereerd dat - nu categorale internering van potentieel vijandelijke vreemdelingen niet uitvoerbaar is - de B.V.D. een lijst dient aan te leggen van verdachte vreemdelingen tegen wie dan in geval van bijzondere omstandigheden maatregelen zouden kunnen worden genomen. Voor plaatsing op deze lijst zou dan t.a.v. deze vreemdelingen een minder zwaar criterium dan dat vastgelegd in art. 24 BBBG moeten worden aangelegd. Deze suggestie dient te worden afgewezen want de Wet BBBG laat niet toe dat t.a.v. vreemdelingen een ander criterium wordt aangelegd dan t.a.v. de eigen onderdanen.
7. Zoals boven reeds gezegd is het voorbereiden van event. maatregelen tegen vreemdelingen - niet - veiligheidsverdachten een aangelegenheid van Justitie. Deze maatregelen kunnen gebaseerd worden op art. 19 van het Vreemdelingenreglement 1918 luidende (voor zover hier van belang): "Onze Minister van Justitie is bevoegd aan een vreemdeling, die gevaarlijk wordt geacht voor de openbare orde, veiligheid, gezondheid of zedelijkheid..... een bepaalde verblijfplaats aan te wijzen en hem daarheen te

doen overbrengen, of wel hem het verblijf op bepaalde plaatsen van het Rijk te ontzeggen en hem daaruit te doen verwijderen".

Door Justitie zouden dus maatregelen voorbereid kunnen worden t.a.v.:

- 1e. vreemdelingen die wel zijn verbonden aan een diplomatieke of handelsvertegenwoordiging van een IJ.G.-land maar geen diplomatieke status bezitten en t.a.v. wie dus door BuZa geen maatregelen worden voorbereid (de B.V.D. zal Justitie voorzien van een lijst waarop deze personen voorkomen);
- 2e. vreemdelingen die t.z.t. hier te lande worden aangetroffen in het bezit van een visum voor tijdelijk verblijf dan wel van een machtiging tot voorlopig verblijf maar zonder verblijfsvergunning (zodra bijzondere omstandigheden daartoe aanleiding geven zal Justitie (Mr.) een lijst aanleggen van IJ.G.-vreemdelingen aan wie een visum of machtiging tot voorlopig verblijf wordt afgegeven. H.BVD zal contact opnemen met Mr. zodra z.i. tot het aanleggen en bijhouden van een dergelijke lijst dient te worden overgegaan. Justitie zal dan tevens de buitenlandse posten opdragen geen visa meer af te geven zonder machtiging van het Hoofd van de Visadienst. Eventuele opsporing en aanhouding van de hier bedoelde vreemdelingen zal door Justitie aan de politie worden opgedragen).

3 februari 1964.

CBSO.

→ dossier 8

in co-keft
niet hand

28/11/78

HBVD

PHBVD

K/T

HB

HC

d.

Gelicht uit ACD 1408674 / CO 1407941

/

notitie HK d.d. 27-11-78

betr. bespreking met OO en V d.d. 24-11-78

Aanwezig: OO en V: mr.

de heren

en

BVD

: HBVD, K/T en HK

pt. 4 intemeringstg

4. Interneringslijst

H.BVD zegt dat de BVD voor het einde van dit jaar een nieuwe lijst aan Minister zal voorleggen. Van die gelegenheid zal worden gebruik gemaakt om de Minister te informeren omtrent een aantal zaken verband houdend met buitengewone omstandigheden. Het had in de bedoeling gelegen de lijst eerder gereed te hebben. De samenstelling daarvan is enigszins opgehouden door een interne discussie over wie als veiligheidsverdachten (artikel 57 O.W.N.) moeten worden opgebracht.

H.BVD zal de Minister voorstellen eenmaal per twee jaar een lijst doen vaststellen. Gaat deze daarmee akkoord, dan zal de komende lijst dus gelden voor 1979 en 1980. OO en V heeft dan slechts eenmaal per twee jaar de ronde naar de CdK's te maken.

De volgende bespreking wordt bepaald op 23 februari 1979 te 14.30 uur zoals gebruikelijk bij de BVD.
OO en V zorgt voor de agenda.

HK 27 november 1978

H.BVD,

3/5 79

Bijgaand de B-proeve voor de rechtse lijst, waarbij ik de volgende opmerking maak:

- a. aanduiding Operatie "Porselein" met art. vermelding (BBBG) 24 en 3 (categorie) is onjuist. Het geheel valt niet onder de wet BBBG-bepalingen in te passen, doch is een categorie sui generis (nl. nonsens);
- b. ik stel voor benaming Operatie
- c. onder de lijst zou een of andere formule moeten worden gesteld.

Vastgesteld en op te leggen bij de Binnenlandse Veiligheidsdienst voor het geval zich tijdens de BUT de wenselijkheid mocht voordoen tot interneering van de betrokkenen over te gaan.

DE MINISTER VAN BINNENLANDSE ZAKEN

Burgerlijke Uitvoerings

Plan

Toespraak

Gaarne vernemen ik Uw opvatting,

HK, 24.4.1979

ACD	1 4 2 3 3 4 1
datum	29 MAAI 1979
CO	1 4 1 2 5 4 1
b.	- d. -

ex.nr.: /

ex. 1 : CO
 2 : HK (map Porselein
 3 : KA/C
 mede t.k. KCP II

Notitie HK

Gesprek met de heer , Hoofd Sectie Veiligheid van de
 LAMID op 1 maart 1979.

Betreft: Operatie Porselein (ter voeging in PA/CO 1.412.541)

Ik heb de heer ter lezing gegeven de brief van de Minister van Binnenlandse Zaken, Directie OO&V, afdeling Pol. no. 56724 Kab. van 26 augustus 1965 en de brief van de Minister van Defensie in antwoord daarop van 6 oktober 1965, 37 D/Z.G. betreffende de aanwijzing van de heer

De heer zal onder de aandacht van de loco-S.G. Mr. brengen dat in deze een voorziening nodig is vanwege het feit dat de heer reeds enige jaren terug met f.l.o. is gegaan. Wij zullen worden ingelicht omtrent degene die in diens plaats wordt aangewezen.

Deze kan dan t.z.t. (zie brief BiZa d.d. 26.8.1965) worden geïnformeerd over de normen die thans terzake van Porselein gelden en eveneens kan met hem worden besproken op welke wijze en op welk tijdstip de bevelhebber van de landstrijdkrachten zal kennisnemen van de nominatieve lijst van de tijdens de staat van beleg te interneren personen.

Ik heb de heer reeds summier geïnformeerd over de beslissing van Minister van 29 december 1976 waarbij Hoofd BVD de verantwoordelijkheid voor het opstellen van de lijst en het aanbieden daarvan ter vaststelling aan de Minister van Binnenlandse Zaken werd toebedeeld.

6.3.1979

*Op 18.12.79 heb ik bij gelegenheid van een
 bezoek aan de Lamm. (sectie Veiligheid)
 dhr. aa. des op 1.3.79
 gevoerde gesprek herinnerd
 Hy 2m herinnerd aan mijn opmerkingen
 met de jols. 27. Ma.
 HK 18.12.79*

ACD 1 4 1 3 0 0 7

datum 12 Jan 1979

CC 1 4 1 2 5 4 1

ex.nr.: /

ex. 1: PA/CO

2: HK

Notitie HK

Datum : 10 januari 1979

Betreft : Operatie Porselein

van Binn. Zaken

1. Gesprek van H.BVD en HK met Minister
d.d. 9 januari 1979.

en S.G. Mr.

KAX
1412541

Aan de hand van de d.d. 4 januari 1979 aan de Minister gezonden notitie informeert H.BVD deze over de Operatie Porselein.

De Minister verklaart zich akkoord met het eenmaal per twee jaar opstellen van de lijst met namen.

De S.G. vraagt zich af of het om politieke motieven, wanneer onverhoopt iets naar buiten omtrent de lijst met namen en de normen die hiervoor worden gehanteerd, mocht bekend worden, niet verstandig zou zijn op de lijst ook namen van rechts-extremistische figuren op te nemen.

H.BVD merkt op dat de betrokkenen dan wel moeten voldoen aan hetgeen is gesteld in de artt. 24 BBBG en/of 57 OWN, de ter toepassing daarvan vastgestelde normen in relatie met de casuspositie die door Minister op 29 december 1976 werd aangegeven.

Na enige discussie hierover komen de Minister en de S.G. tot de vaststelling dat het toch wenselijk is dat een lijst met namen van rechts-extremistische personen wordt opgesteld, die voor het geval zich een situatie voordoet dat bij afkondiging van de BUT hun internering wenselijk en mogelijk is, aan deze maatregel zullen worden onderworpen.

De Minister krijgt deze lijst met namen voorgelegd om deze van zijn handtekening te voorzien. De lijst zal dan niet aan de CdK's worden gezonden, maar bij de Dienst worden opgelegd.

De Minister plaatst vervolgens zijn handtekening onder de namenlijst Operatie Porselein 1978.

2. Gesprek HK met CvGP
bare Orde van de Directie Politie.

, Chef van de Afdeling Open-

Na het gesprek met de Minister heb ik de lijst met namen Operatie Porselein in handen gesteld van de heer , met het verzoek hieromtrent de DG OO&V, Mr. te informeren.

Bij OO&V zal nu het nemen van de verdere administratieve handelingen worden begonnen en wordt zorggedragen dat de gegevens en papieren bij de CdK's worden gedeponneerd.

Ik heb de aandacht van de heer gevestigd op de brief van de Minister van Binnenlandse Zaken, OO&V Afd. Politie nr. 56724 Kabinet d.d. 26 augustus 1965 en het antwoord van de Minister van Defensie daarop d.d. 6 oktober 1965, waarbij de heer van de sectie G 2 aangewezen is als de hoofdamtenaar met wie terzake van de toepassing van art. 24 BBBG en art. 57 OWN overleg kan worden gepleegd.

Ik wees hem erop dat de heer de ambtelijke dienst sinds enige jaren heeft verlaten. Ik kwam met de heer overeen dat wij bij de LAMID zullen nagaan op welke wijze hierin kan worden voorzien. Hierbij speelt eveneens een rol dat formaler de verantwoordelijkheid voor de opstelling van de namenlijst door Minister op 29 december 1976 aan H.BVD is opgedragen, terwijl deze voordien bij de DG OO&V berustte.

De heer vroeg hoe het gezien deze positie moet worden gehandeld t.a.v. personen, die OO&V op de lijst geplaatst wil zien.

Ik zei hem dat het in onze bedoeling ligt eenmaal in de twee jaar na 1 september met de werkzaamheden van het herzien van de lijst aan te vangen. De eerstvolgende keer zal dus zijn 1 september 1980.

Ik heb de heer gevraagd eventuele namen van OO&V-zijde kort voor deze datum voor te brengen.

3. Naar ik heb begrepen was het in het verleden gebruikelijk dat omtrent het opbrengen van namen op de Porselein-lijst door ons overleg werd gepleegd met de gemeentepolitiechefs c.q. Chef van ID'en of met de Districtscommandanten van de Rijkspolitie en dat dezen later omtrent de namen van de personen uit hun district of gemeente, die op de lijst werden geplaatst, werden geïnformeerd. Gezien de ons door de Minister van Binnenlandse Zaken in december 1976 toegekende verantwoordelijkheid meen ik dat hiermede niet moet worden voortgegaan.

Dit ook met het oog op de geheimhouding van de operatie en tevens in aanmerking genomen het feit dat er geen stukken meer bij de Burgemeesters worden gedeponneerd.

Het lijkt mij niet nodig dat expressis verbis aan de betrokken politiechefs mede te delen.

Wel dienen de gegevens die na het laatst gepleegde overleg nog bij de Politie berusten, in de loop van het jaar bij gelegenheid van bezoeken van medewerkers van onze Dienst, te worden opgehaald.

10.1.1979

Het is mij gebleken, dat rekening moet worden gehouden met fouten, in de opgave van de namen, daarom beveel ik het volgende aan:

a. afbreken de lijst (bestaande uit de namen opgesteld door de Districten en de Districten) aan H.BVD wordt overgelegd dient deze aan de hand van de gegevens welke Rijk en de computer bevinden te worden gecontroleerd.

alv. overdracht!

KT/Th.

b. als er een typosummi van meer dan twee teksten tussen het lijst van H.BVD tot de lijst en het moment dat de lijst aan de Minister wordt overgelegd dient wederom van de presentatie van de lijst aan de Minister een zelfde controle met behulp van de computer te worden uitgevoerd.

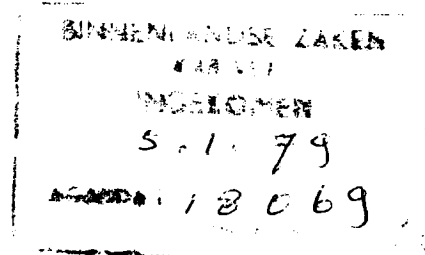
HK 28.2.79.

terug te Mm dd. 9.1.79

HK 10.1.79

*in 2 Lst bij my
mcp Porselein*

Operatie "PORSELEIN"

1. Wettelijke bevoegdheden

Tijdens de burgerlijke uitzonderingstoestand (BUT) is - indien de omstandigheden naar het oordeel van de Minister-President een bedreiging van het volksbestaan inhouden - de Minister van Binnenlandse Zaken en, indien onverwijld ingrijpen nodig is, de Commissaris der Koningin bevoegd eenieder ten aanzien van wie het gegronde vermoeden bestaat, dat hij de openbare orde in gevaar zal brengen, te doen interneren (art. 24, lid 1, Wet BBBG).

Bij KB van 25 november 1953 is voorts bepaald, dat de Minister en de Commissaris der Koningin de burgemeester opdracht kunnen geven bepaalde met name aangeduide personen te interneren door hen te (doen) aanhouden en overbrengen naar de bij die opdracht aangewezen interneringsinrichting.

Tijdens de staat van beleg is het militaire gezag bevoegd personen ten aanzien van wie het gegronde vermoeden bestaat, dat zij de uit- of inwendige veiligheid in gevaar zullen brengen, in de bewaring van de Minister van Justitie, of, indien en zolang dit niet mogelijk is, in militaire bewaring te stellen (art. 57, lid 1, OWN).

Indien de staat van beleg voorafgegaan is door een burgerlijke uitzonderingstoestand, blijft de in die toestand genomen maatregel van internering van kracht, met dien verstande dat zij alsdan beschouwd wordt als bewaring (art. 6 OWN).

2. Selectieprocedure

Op basis van de door de Minister van Binnenlandse Zaken vastgestelde normen stelt de Dienst een lijst samen met de namen van personen die voor de maatregel van internering c.q. inbewaringstelling in aanmerking komen. Deze lijst wordt door H.BVD ter goedkeuring aan de Minister voorgelegd.

Het ligt in de bedoeling in de toekomst de lijst eenmaal in de twee jaar opnieuw samen te stellen. Tot nu toe was het streven de lijst jaarlijks te wijzigen, doch dat blijkt moeilijk te realiseren. De opvoering op de lijst van namen en personen die voor inbewaringstelling op grond van art. 57, lid 1, OWN in aanmerking komen, geschiedt door de BVD ingevolge een in 1965 tussen de Ministers van Binnenlandse Zaken en Defensie gemaakte afspraak.

3. Selectienormen

- a. Tijdens de BUT kunnen die personen worden geïnterneerd ten aanzien van wie het gegronde vermoeden bestaat, dat zij de openbare orde in gevaar zullen brengen.

*) 1) Wet Buitengewone Bevoegdheden Burgerlijk
Gezag van 23 juli 1952.
2) Oorlogswet voor Nederland van 16 juli 1964

Dezelfde personen kunnen ook tijdens de staat van beleg in bewaring worden gesteld. De selectie geschiedt aan de hand van de volgende normen zoals laatstelijk in 1976 door de Minister vastgesteld:

"A. Algemeen criterium:

" Voor internering dan wel inbewaringstelling komen in aanmerking
" politiek extremistische personen, van wie op grond van hun rol
" in een organisatie of groepering, hun politieke hardheid en
" activiteiten, leiderscapaciteiten en relevante persoonlijke
" omstandigheden zoals leeftijd, lichamelijke conditie e.d. verwacht mag worden, dat zij in een uitzonderingstoestand activiteiten zullen ontwikkelen, welke leiden tot verstoring van de openbare orde.

"B. Categorieën

I. Van de CPN en haar hulporganisaties:

- " 1. Leden van het partijbestuur
- " 2. Hoofdbestuursleden van de hulporganisaties
- " 3. Leiding gevende functionarissen/leden in het partij-, propaganda- en publiciteitsapparaat
- " 4. Andere functionarissen en leden, die voldoen aan het algemeen criterium

II. Van de pro-Chinese communisten:

- " 5. Functionarissen/leden van pro-Chinese communistische organisaties, die voldoen aan het algemeen criterium

III. Van de overige politiek links-extremistische groeperingen:

- " 6. Militante trotskisten
- " 7. Militante anarchisten
- " 8. Andere politiek-extremistische figuren, die voldoen aan het algemeen criterium

Op 29 december 1976 heeft de Minister bepaald, dat de casuspositie waarvan bij de operatie PORSELEIN dient te worden uitgegaan, is "een afkondiging van de BUT in samenhang met een grote politieke druk of militaire dreiging van de Sovjetunie".

Op grond hiervan worden sindsdien geen namen meer op de lijst opgevoerd van personen die in de Categorieën II en III vallen.

- b. Op grond van art. 57, lid 1, OVN, kunnen personen ten aanzien van wie het gegronde vermoeden bestaat, dat zij de uit- of inwendige veiligheid in gevaar zullen brengen, in bewaring worden gesteld. De hier bedoelde personen worden in twee categorieën onderscheiden:
- 1) De eerste omvat diegenen die geacht worden een bedreiging te vormen voor de openbare orde en derhalve ook tijdens de BUT geïnterneerd zullen worden.
 - 2) De tweede omvat die personen die geacht worden een directe bedreiging te vormen voor de veiligheid van de Staat. De op deze categorie van toepassing zijnde selectie norm, zoals eveneens in 1976 door de Minister vastgesteld, luidt: "Voor bewaring komen in aanmerking personen ten aanzien van wie op grond van hun huidige of vroegere, doch nog van actuele betekenis geachte activiteiten of gedragingen, de verwachting bestaat dat zij de vijand op enigerlei wijze hulp zullen verlenen.

4. Uitvoeringsregelingen

Bij de te nemen maatregelen van internering of inbewaringstelling zijn drie Ministers betrokken t.w.: van Binnenlandse Zaken, van Defensie en van Justitie.

Terwille van de eenvormigheid en ter vermijding van organisatorische en administratieve problemen zijn deze Ministers destijds overeengekomen, dat de administratieve voorbereiding plaatsvindt onder beheer van de Minister van Binnenlandse Zaken, die hiermede de D.G. voor Openbare Orde en Veiligheid heeft belast. De D.G. OO&V ontvangt te dien einde de door de Minister goedgekeurde namenlijst van H.BVD. De feitelijke uitvoering van de administratieve voorbereiding/is door de D.G. OO&V in handen gesteld van de Chef van de Afdeling Openbare Orde van de Directie Politie.

Deze draagt zorg, dat alle voor de Commissarissen der Koningin, burgemeesters en politiechefs bestemde bescheiden (instructies, lastgevingen en modelbevelen tot internering c.q. inbewaringstelling) worden samengesteld. Alle bescheiden - ook die welke bestemd zijn voor de burgemeesters en politiechefs - worden in handen gegeven van de betrokken Commissaris der Koningin, die ze in bewaring houdt tot het moment dat tot uitvoering van de inbewaringstelling c.q. internering moet worden overgegaan. In de toekomst zullen deze bescheiden dus om de twee jaar worden ingenomen en door nieuwe worden vervangen.

4.1.1979

HBVD

PHBVD

K/T

HB

HC

29/11

30/11

4/12

6/12

7/12

Gelicht uit ACD 1408674 - CO 1407941

/
notitie HK d.d. 27-11-78

betr. bespreking met OO en V d.d. 24-11-78

/
aanwezig: OO en V: mr.
de heren en

BVD : HBVD, K/T en HK

4. Interneringslijst

H.BVD zegt dat de BVD voor het einde van dit jaar een nieuwe lijst aan Minister zal voorleggen. Van die gelegenheid zal worden gebruik gemaakt om de Minister te informeren omtrent een aantal zaken verband houdend met buitengewone omstandigheden. Het had in de bedoeling gelegen de lijst eerder gereed te hebben. De samenstelling daarvan is enigszins opgehouden door een interne discussie over wie als veiligheidsverdachten (artikel 57 O.W.N.) moeten worden opgebracht. H.BVD zal de Minister voorstellen eenmaal per twee jaar een lijst te doen vaststellen. Gaat deze daarmee akkoord, dan zal de komende lijst dus gelden voor 1979 en 1980. OO en V heeft dan slechts eenmaal per twee jaar de ronde naar de CdK's te maken.

KA/C

Notitie nr.: 56

Datum : 24 november 1978

Onderwerp : Operatie Porselein; nota PHC nr. 78/22 van 22 november 1978 met door de afdelingen CD, CR en CS samengestelde lijsten.

1. De door de Directie C voor opnemings in de operatie Porselein voorgestelde personen behoren allen tot de categorie der zogenaamde "veiligheidsverdachten".
(Noot: Ook in het verleden is de bijdrage van C steeds tot deze categorie beperkt gebleven.)
2. De op deze categorie van toepassing zijnde wettelijke norm is te vinden in artikel 57, lid 1, O.W.N. bepalend, dat het moet gaan om personen ter aanzien van wie het gegrond vermoeden bestaat, dat zij - tijdens de staat van beleg - de uitwendige veiligheid in gevaar zullen brengen.
3. In 1969 is deze wettelijke norm vertaald in een operationele norm. Zij luidt: "Voor bewaring komen in aanmerking personen ten aanzien van wie op grond van hun huidige of vroegere - doch nog van actuele betekenis geachte - activiteiten of gedragingen, de verwachting bestaat, dat zij de vijand op enigerlei wijze hulp zullen verlenen".
4. Gebleken is dat een strikte toepassing van deze norm juist ook vanwege het wel zeer ruim gestelde "op enigerlei wijze hulp verlenen" niet wel mogelijk is. Het gevolg hiervan is, dat de afweging noodzakelijkerwijs in hoge mate subjectief zal zijn. Door het aanscherpen van de norm kan dit subjectieve element enigermate teruggedrongen worden.
5. Er is al veel gewonnen indien de hulpverlening beperkt wordt opgevat in de zin van wat ik nu maar gemakshalve "spionage" en "sabotage" noem. Dit zijn immers bij uitstek de terreinen waarbij de uitwendige veiligheid in het geding is. Het aantrekkelijke van deze beperking is, dat deze beide terreinen min of meer afpaalbaar zijn en dat hier ook de specifieke deskundigheid van C ligt.
Een tweede beperking kan bereikt worden door de term "vijand" nader te bepalen. Ik meen dat het, gegeven de politieke constellatie, alleszins redelijk is uit te gaan van een casuspositie, waarbij een of meer Warschaupaktlanden als vijand aangemerkt moeten worden. Hierbij knoop ik aan bij een uitspraak van de Minister van Binnenlandse Zaken gedaan op 29 december 1976 met betrekking tot de BUT. Tenslotte wijs ik nog op het woord "zullen" in de wettelijke en de daarvan afgeleide operationele norm. Hiermee wordt de mate van waarschijnlijkheid uitgedrukt. Dit betekent derhalve, dat de gebleken activiteiten of gedragingen niet slechts voedsel dienen te geven aan de verwachting dat iemand de vijand wellicht hulp zal kunnen of willen verlenen, maar dat deze hulpverlening ook waarschijnlijk is.

6. Samenvattend: Een persoon kan eerst dan aangemerkt worden als veiligheidsverdachte in de zin van Porselein, indien het, gezien zijn huidige of vroegere - doch nog van actuele betekenis geachte - activiteiten of gedragingen, waarschijnlijk is dat hij tijdens de staat van beleg t.b.v. de communistische agressor spionage-en/of sabotageactiviteiten zal plegen.
7. Op 23 en 24 november 1978 heb ik - na overleg met PHC - de afdelingshoofden van CD, CR en CS verzocht de door hen samengestelde Porseleinlijster nog eens te bezien in het licht van de zojuist beproefde interpretatie van de operationele norm. Deze toetsing leidde tot een aanmerkelijke reductie van het aantal voorgestelde kandidaten, t.w. van 49 in de oorspronkelijke lijst tot 31 in de herziene versie; hierbij teken ik aan dat CR alsnog 3 kandidaten heeft opgebracht die niet in de oorspronkelijke lijst figureerden.

⁴
27 november 1978

ex. 1: H.BVD- PH.BVD
2: HK
3: HB
4: HC
5: KA/C

24-1-78

Aan: H.BVD d.t.v. HK
i.a.a. HB en HC

Van: KA/C

Onderwerp: Bespreking operatie "Porselein" op 19 januari 1978 o.l.v. H.BVD.

Aanwezig: HK, HB, HC en KA/C.

1. De bespreking diende ter afronding van het besprokene op de bijeenkomst van 7 december 1977.
2. Centraal stond de vraag of het zinvol en opportuun is niet langer uit te gaan van slechts één casuspositie (de dreiging vanuit het Oostblok) doch van meer denkbare casusposities met als konsekwenti dat dan ook verschillende porseleinlijsten opgesteld worden, elk daarvan toegespitst op een dezer casusposities.
Om twee redenen werd deze vraag ontkennend beantwoord:
 - a. Op 29 december 1976 heeft de Minister bevestigd, dat "de afkondging van de BUT in samenhang met een grote politieke druk of een militaire dreiging van de Sovjet-Unie" nog steeds de casuspositie is, waarvan bij de operatie "Porselein" dient te worden uitgegaan.
 - b. Het hanteren van meer dan één porseleinlijst is praktisch nauwelijks uitvoerbaar vanwege de organisatorische, materiële en administratief-technische problemen die dit met zich meebrengt

Het onder punt b. genoemde bezwaar zou ondervangen kunnen worden door intern op verschillende casusposities toegespitste lijsten in gereedheid te brengen en te houden.

Gezien echter de snelheid, waarmee de betreffende dienstonderdelen een dergelijke lijst kunnen produceren, is dit een volstrekt overbodige maatregel.

Voorts werd nog het denkbeeld geopperd de thans gebruikte porseleinlijst uitsluitend intern in gereedheid te houden ter vermindering van de telkens terugkerende en tijdrovende rompslomp, die het operationeel houden van de lijst met zich brengt. Dit denkbeeld vond geen ingang.

In een crisissituatie zal het, naar men moet aannemen, uitermate moeilijk zijn eerst dan de organisatorische en andere maatregelen treffen, die noodzakelijk zijn voor een effectieve uitvoering. Bovendien zou dit afbreuk doen aan de op de Minister van Binnenlandse Zaken rustende verantwoordelijkheid optimaal voorbereid te zijn op een situatie als waarvan de operatie "Porselein" uitgaat.

Conclusie:

De door de Minister op 29 december 1976 bepaalde casuspositie moet als uitgangspunt voor het opstellen van de lijst in verband met de operatie Porselein worden gezien.

Een pragmatische benadering van deze zaak is gewenst. Daarom is er geen aanleiding om de normenlijst d.d. 17 augustus 1976, die de goedkeuring van Minister verkreeg, aan Minister voor te leggen om daarin de wijzigingen, die strikt genomen in verband met de uitspraak van Minister van 29 december 1976 wenselijk zouden zijn, aan te brengen.

Wel dienen de directies B en C met inachtneming van deze uitspraak de Porseleinlijst aan een kritische beschouwing te onderwerpen, zowel terzake van de zogenaamde "openbare-orde-verdachten" (art. 24 BBBG en art. 57 OVN) als terzake van de zogenaamde "veiligheids-verdachten" (art. 57 OVN).

3. De nieuwe Porseleinlijst dient voor 1 juni 1978 gereed te zijn.

KA/C, 24.1.1978

Twee exemplaren vervaardigd.

ex.nr.1: Operatie Porselein

2: Operatie Extra

Aan: Hoofd B.V.D.

Van: KA/

Betreft: de Operatie Porselein en de Operatie ExtraI. De wettelijke grondslag.A. De Burgerlijke Uitzonderingstoestand.

Artikel 203 lid 1 van de Grondwet bepaalt dat in buitengewone omstandigheden de grondwettelijke bevoegdheden van organen van burgerlijk gezag t.o.v. de openbare orde en de politie geheel of ten dele kunnen overgaan op andere organen van burgerlijk gezag. De wet dient de wijze waarop en de gevallen waarin zulks kan geschieden alsmede de gevolgen daarvan te regelen. De door de Grondwet bedoelde wet is de Wet Buitengewone Bevoegdheden Burgerlijk Gezag (Wet BBBG), 1952. Artikel 1 van deze wet stelt dat ingeval van de rechtsorde en het volksbestaan bedreigende oproerige beweging, onlusten of soortgelijke stoornissen der openbare orde of van ernstige vrees voor het ontstaan daarvan, de toestand van verhoogde waakzaamheid dan wel de burgerlijke uitzonderingstoestand (BUT) kan worden ingesteld. Op grond van artikel 24 lid 1 van de Wet BBBG is tijdens de BUT de Minister van Binnenlandse Zaken en, indien onverwijld ingrijpen nodig is, de Commissaris der Koningin bevoegd ieder persoon ten aanzien van wie het gegrond vermoeden bestaat, dat hij de openbare orde in gevaar zal brengen, te doen interneren. Bij de algemene maatregel van bestuur van 25 november 1953 is voorts bepaald, dat de Minister en de Commissaris der Koningin de burgemeester opdracht kunnen geven bepaalde met name aangeduide personen te interneren door hen te (doen) aanhouden en overbrengen naar de bij die opdracht aangewezen interneringsinrichting.

B. De Staat van Beleg.

Artikel 202 lid 1 en 2 van de Grondwet bepaalt dat ter handhaving van de uit- of inwendige veiligheid, de staat van oorlog dan wel de staat van beleg kan worden afgekondigd. De wet dient de wijze waarop, de gevallen waarin alsmede de gevolgen daarvan te regelen. Bij die regeling kan worden bepaald dat de grondwettelijke bevoegdheden van het burgerlijk gezag ten opzichte van de openbare orde en de politie geheel of ten dele op het militair gezag overgaan en dat de burgerlijke overheden aan de militaire ondergeschikt worden. De door de Grondwet bedoelde wet is de Oorlogswet voor Nederland (OWN), 1964. Artikel 1 van deze wet stelt dat de staat van oorlog of de staat van beleg (SVB) kan worden afgekondigd in buitengewone omstandigheden indien de uitvoering van de militaire taak ter handhaving van de uit- of inwendige veiligheid dit noodzakelijk maken. Op grond van artikel 57 lid 1 OWN is het militair gezag tijdens de SVB bevoegd ieder persoon, ten aanzien van wie het gegrond vermoeden bestaat, dat hij de uit- of inwendige veiligheid in gevaar zal brengen, in bewaring van de Minister van Justitie of, indien en zolang dit niet mogelijk is, in militaire bewaring te stellen.

Volgens artikel 6 OWN blijven indien de SVB door de BUT is voorafgegaan de in die toestand genomen interneringsmaatregelen van kracht, met dien verstande dat zij alsdan beschouwd worden als bewaring.

II. De Porseleinlijst en de Extra lijst.

Teneinde indien de BUT dan wel de SVB zijn afgekondigd met betrekking tot de dan te nemen maatregelen van internering c.q. in bewaringstelling slagvaardig te kunnen optreden, is het noodzakelijk deze maatregelen administratief en organisatorisch voor te bereiden. Hiertoe dienen, uitgaande van een tweetal casusposities die tot het afkondigen van zowel de BUT als de SVB kunnen leiden, de Operaties Porselein en Extra. De administratieve kern van deze operaties vormen de Porseleinlijst en de Extralijst. Deze lijsten bevatten de namen van personen die bij de afkondiging van de BUT dan wel de SVB voor internering c.q. inbewaringstelling in aanmerking komen.

A. De Porseleinlijst.

Op 29 december 1976 heeft de Minister van Binnenlandse Zaken bepaald, dat de casuspositie waarvan bij de Operatie Porselein dient te worden uitgegaan is "een afkondiging van de BUT in samenhang met een grote politieke druk of militaire dreiging van de Sovjetunie". Uitgaande van deze casuspositie en op basis van de hierna te noemen door de Minister vastgestelde selectienormen stelt de BVD, in overleg met het Directoraat Generaal voor Openbare Orde en Veiligheid, eenmaal in de twee jaar, een lijst samen van personen die voor de maatregel van internering c.q. inbewaringstelling in aanmerking komen. Tijdens de BUT kunnen die personen worden geïnterneerd ten aanzien van wie het gegronde vermoeden bestaat, dat zij de openbare orde in gevaar zullen brengen. Dezelfde personen kunnen ook tijdens de staat van beleg in bewaring worden gesteld. De selectienorm voor deze zgn. "openbare orde verdachten", zoals laatstelijk in 1976 door de Minister is vastgesteld, luidt:

"a. Algemeen criterium:

" Voor internering dan wel inbewaringstelling komen in aanmerking
" politiek extremistische personen, van wie op grond van hun rol
" in een organisatie of groepering, hun politieke hardheid en
" activiteiten, leiderscapaciteiten en relevante persoonlijke
" omstandigheden zoals leeftijd, lichamelijke conditie e.d. verwacht mag worden, dat zij in een uitzonderingstoestand activiteiten zullen ontwikkelen, welke leiden tot verstoring van de
" openbare orde.

"b. Categorieën:

" I. Van de CPN en haar hulporganisaties:

- " 1. Leden van het partijbestuur
- " 2. Hoofdbestuursleden van de hulporganisaties
- " 3. Leiding gevende functionarissen/leden in het partijpropaganda- en publiciteitsapparaat
- " 4. Andere functionarissen en leden, die voldoen aan het algemeen criterium

" II. Van de pro-Chinese communisten:

- " 5. Functionarissen/leden van pro-Chinese communistische organisaties, die voldoen aan het algemeen criterium

" III. Van de overige politiek links-extremistische groeperingen:

- " 6. Militante trotskisten
" 7. Militante anarchisten
" 8. Andere politiek-extremistische figuren, die voldoen aan het algemeen criterium.

Gelet op de 20 december 1976 vastgestelde casuspositie worden overigens geen namen meer op de Porselein-lijst opgevoerd van personen die in de categorieën II en III vallen.

Tijdens de SVB kunnen personen ten aanzien van wie het gegronde vermoeden bestaat, dat zij de uit- of inwendige veiligheid in gevaar zullen brengen, in bewaring worden gesteld. De hier bedoelde personen worden in twee categorieën onderscheiden. De eerste omvat de "openbare orde verdachten", welke ook tijdens de BUT geïnterneerd zullen worden. De tweede omvat die personen die geacht worden een directe bedreiging te vormen voor de veiligheid van de Staat, de zgn. "veiligheidsverdachten". De op deze categorie van toepassing zijnde selectienorm, zoals eveneens in 1976 door de Minister vastgesteld, luidt:

"Voor bewaring komen in aanmerking personen ten aanzien van wie op grond van hun huidige of vroegere, doch nog van actuele betekenis geachte activiteiten of gedragingen, de verwachting bestaat dat zij de vijand op enigerlei wijze hulp zullen verlenen.

De opvoering op de Porseleinlijst van personen die voor inbewaringstelling in aanmerking komen, geschiedt door de B.V.D. ingevolge een in 1965 tussen de Ministers van Binnenlandse Zaken en Defensie gemaakte afspraak.

De Porseleinlijst wordt door H.BVD ter goedkeuring aan de Minister van Binnenlandse Zaken voorgelegd.

B. De Extralijst.

Op 9 januari 1979 heeft de Minister van Binnenlandse Zaken bepaald (vrij vertaald), dat de casuspositie waarvan bij de Operatie Extra dient te worden uitgegaan is "een afkondiging van de BUT in samenhang met verstoring van de openbare orde of vrees daarvoor door rechtsextremistische personen". Uitgaande van deze casuspositie dient de BVD in overleg met het DG O. O. en V. éénmaal in de twee jaar een lijst op te stellen van personen die voor de maatregelen van internering c.q. inbewaringstelling in aanmerking komen. Aangezien de Minister geen nadere selectienormen heeft vastgesteld, figureren alle rechtsextremistische personen in Nederland op deze lijst. De Extralijst wordt door H.BVD ter goedkeuring aan de Minister voorgelegd.

III. Verdere voorbereidende maatregelen

Bij de te nemen maatregelen van internering of inbewaringstelling zijn drie Ministers betrokken, t.w.: van Binnenlandse Zaken, van Defensie en van Justitie.

Terwille van de eenvormigheid en ter vermindering van organisatorische en administratieve problemen zijn deze Ministers destijds overeengekomen, dat de administratieve voorbereiding plaatsvindt onder beheer van de Minister van Binnenlandse Zaken, die hiermede de DG O.O. en V. heeft belast. De DG O.O. en V. ontvangt te dien einde de door de Minister goedgekeurde Porseleinlijst van H.BVD. De verdere administratieve voorbereiding van de operatie Porselein is door de DG O.O. en V. in handen gesteld van de Chef van de afd. Openbare Orde van de Directie Politie.

van enige betekenis

Deze draagt zorg, dat alle voor de Commissarissen der Koningin, burgemeesters en politiechefs bestemde bescheiden (instructies, lastgevingen en modelbevelen tot internering c.q. inbewaringstelling) worden samengesteld. Alle bescheiden - ook die welke bestemd zijn voor de burgemeesters en politiechefs - worden door hem in handen gegeven van de betrokken Commissaris der Koningin, die ze in bewaring houdt tot het moment dat tot uitvoering van de inbewaringstelling c.q. internering moet worden overgegaan. Voorts treedt hij in overleg met het Ministerie van Justitie over de aanwijzing van interneringsinrichtingen en de regeling van het vervoer naar deze inrichtingen van de te interneren c.q. in bewaring te stellen personen. Met betrekking tot de Operatie Extra heeft men het niet nodig geoordeeld verdergaande voorbereidende maatregelen te treffen dan het opstellen van een lijst van personen die voor internering c.q. inbewaringstelling in aanmerking komen. De Extralijst wordt dan ook opgelegd bij de BVD en wordt niet in handen gesteld van de DG O.O. en V.. De ratio hiervan is dat de casuspositie waarvan bij de operatie Extra wordt uitgegaan weinig reëel wordt geacht. De Extralijst is uitsluitend om politieke redenen opgesteld, nl. om indien onverhoopt iets van de Porseleinlijst, waarop uitsluitend linksextremistische personen voorkomen, bekend mocht worden, ook over een lijst met namen van rechtsextremistische personen te kunnen beschikken.

15 oktober 1980.

Betreft: Internering c.q.
in bewaringstelling.

De heer Minister,

Tot uw verantwoordelijkheid behoort de regeling met betrekking tot de internering van bepaalde personen wanneer er sprake is van een burgerlijke uitzonderingstoestand.

Het Militair Gezag kan een soortgelijke regeling afkondigen (in bewaringstelling) wanneer er sprake is van een staat van beleg.

In het verleden is met uw ambtgenoten van Justitie en Defensie afgesproken dat onder uw beheer de administratieve voorbereiding en uitvoering van deze materiële plaatsvindt.

Tot nu toe worden éénmaal per twee jaar de voor de procedure benodigde stukken welke in beheer zijn bij de Commissarissen der Koningin, verwisseld met van actuele persoonsgegevens voorzien stukken.

Deze persoonsgegevens worden door de Binnenlandse Veiligheidsdienst verstrekt op basis van door uw ambtsvoorganger vastgestelde normen en geven slechts een momentopname weer.

Personen die in de loop van de periode van twee jaar daarvoor in aanmerking zouden komen, worden pas op een volgende lijst verwerkt als zij op dat moment tenminste nog onder de normen vallen, terwijl het ook voorkomt dat personen ten onrechte op de lijst blijven staan. In feite kan gezegd worden dat er sprake van een verouderde lijst is, de dag nadat deze is opgesteld en dat, al naar gelang de periode voortschrijdt de gegevens aan waarde inboeten.

Het arbeidsintensieve karakter van de huidige procedure is er echter de reden van dat een hogere omwisselingsfrequentie in de praktijk niet gerealiseerd is, en dat noodgedwongen met een niet-geactualiseerde lijst genoegen is genomen.

Gelet op het belang dat gehecht moet worden aan een optimale uitvoering van de interneringsprocedure, hebben wij gezien of het mogelijk is aan de hiervoor gesignaleerde bezwaren tegemoet te komen.

In de hierbij gevoegde notitie treft u een voorstel aan dat naar onze mening zo veel mogelijk tegemoet komt aan de wens een zo actueel mogelijke lijst te gebruiken als grondslag voor de internering/in bewaringneming.

Indien u zich kunt verenigen met deze gedachte dan gelieve u de bijgevoegde minuut aan de Commissarissen der Koningin af te doen.

Hoofd B.V.D.

D.G.-O.O.V.

Bijeenkomst Directeur-Generaal voor Openbare Orde en Veiligheid met het
Hoofd van de Binnenlandse Veiligheidsdienst op 7 oktober 1983.

Aanwezig waren de heren: mr (voorzitter), en
van de B.V.D..
mr , mr ,
en van O.O.V.

1. Procedure "Porselein".

De actualisering van de "lijst" is het enige agendapunt.

De door de heren De Lange en Van den Berg opgestelde concept-nota (met bijlagen), gericht aan de Minister van Binnenlandse Zaken, wordt besproken.

In deze nota wordt aangegeven op welke wijze de "lijst" die thans in principe éénmaal per twee jaar door de B.V.D. wordt opgesteld en daarna door de Minister van Binnenlandse Zaken vastgesteld, zo actueel mogelijk kan worden gehouden, zonder dat de uitvoering van de bestaande procedure aan efficiëncy en zorgvuldigheid inboet.

Het gaat nu om ongeveer 150 personen in + 50 gemeenten.

Cruciaal is het tijdstip waarop wordt beslist, dat de procedure gestart moet worden en de wijze waarop de distributie van de stukken zal plaatsvinden.

In geval van een burgerlijke uitzonderingstoestand of van een Staat van Beleg beschikt de B.V.D. niet over koeriers.

De vergadering besluit na ampele overwegingen de bedoelde nota (met bijlagen) de Minister van Binnenlandse Zaken aan te bieden, onder restrictie dat de passage over de "B.V.D.-koeriers" en de "normering d.d. 09.01.1979" worden geschrapt.

De aanvankelijke gedachte de procedure te derubriceren wordt om verschillende redenen afgewezen.

Een minuut aan de Commissarissen der Koningin terzake zal bij de nota worden gevoegd.

De B.V.D. draagt zorg dat de "lijst" éénmaal per jaar, krachtens de daarvoor geldende criteria, wordt geactualiseerd.

De administratieve bewaking van de lijst met namen heeft de aandacht van de B.V.D.

De beschikbaarheid van de benodigde interneringsruimten wordt door O.O.V. met Justitie geregeld.

Tenslotte wordt van gedachten gewisseld over de aanstaande collectieve acties van de bonden van overheids personeel, waaronder de politiebonden.

Duidelijk is dat de B.V.D. in dit conflict een uiterst gevoelige positie inneemt.

De volgende vergadering wordt gehouden op 14 december 1983, te 14.30 uur, in kamer H 1540 in het gebouw Schedeldoekshaven 200 te s-Gravenhage.

15.11.83/

Telecon

4/2 - Nieuwe datum volgt.

MINISTERIE VAN BINNENLANDSE ZAKEN *in nota wordt*D.G.-O.O.V./Dir.Pol./O.B.Z. *op enkele details*

Ex.nr .

1 ex. vern.

Nr 25048II S.G./Kab.

*aangetekend. Op heten is voor de
op het op pag. 4. D.G.O.O.V.
pleitte voor de enige te*

Annotatie ten behoeve van het overleg B.V.D./O.O.V. dd 7 oktober 1983
met betrekking tot *harnhaven Kaan*
procedure operatie Porselein. *te plaatsen*

Zoals in de bespreking van 2 juni 1983 afgesproken, is door de heren
De Lange en Van den Berg gezien hoe tegemoet gekomen kan worden aan de
wens van het Hoofd van de Binnenlandse Veiligheidsdienst de "lijst" zo
actueel mogelijk te houden, zonder dat de uitvoering van de procedure
aan efficiëncy en zorgvuldigheid inboet.

Het hierbij gevoegde praatstuk biedt een oplossing, waarbij aangetekend
wordt dat cruciaal is op welk tijdstip beslist wordt de procedure te
starten.

Als dit echt op het laatste moment is, zijn er risico's gelegen in de
problemen welke ontstaan bij het uitzetten van de stukken door de mogelijk
gespannen situatie (slechte verbindingen en dergelijke).

Als het te vroeg is, dan zal de actualiteitswaarde verminderd zijn.

Het voordeel van het voorstel is onder meer gelegen in het feit dat de
bestaande procedure blijft gehandhaafd.

Een nog niet uitgewerkt alternatief zou kunnen zijn het derubriceren van
de procedure (nu als Zeer Geheim gerubriceerd).

Als de procedure "open" gemaakt wordt zal volstaan kunnen worden met het
per telex verzenden op het laatste moment van de actuele, operationele
informatie.

Van belang hierbij is echter de beveiliging van de politietelex met name
de computer bij de Politieverbindingsdienst te Bilthoven.

Dit alternatief is ook niet uitgewerkt omdat de vraag opgeroepen kan
worden of dit zo wenselijk is, gelet op mogelijk politieke discussies nas
aanleiding van deze openbaarmaking.

Betreft: Verbetering procedure
Operatie Porselein

Deze nota bestaat uit bladzijden.

1. Probleemstelling.

Bezien is of en zo ja hoe operatie porselein meer effectief gemaakt zou kunnen worden.

Gezocht is naar een mogelijkheid om zeer actuele gegevens in een zo kort mogelijke tijd bij de uitvoerende instanties te krijgen, met inachtneming van de bestuurlijke verantwoordelijkheden, zonder dat de noodzakelijke zorgvuldigheid in het gedrang komt.

2. Huidige situatie.

2.1. Bevoegdheden.

De Minister van Binnenlandse Zaken en, indien onverwijld ingrijpen noodzakelijk is, de Commissaris der Koningin is bevoegd iedere persoon te doen interneren, ten aanzien van wie gegrond vermoeden bestaat, dat hij de openbare orde in gevaar zal brengen (art. 24 Wet B.B.B.G.). Internering kan alleen geschieden nadat de burgerlijke uitzonderings-toestand is afgekondigd en de omstandigheden, naar het oordeel van de Minister-President, een bedreiging voor het volksbestaan inhouden. Tegen de internering staat beroep open.

De wet regelt onder meer ook de materiële belangen van de geïnterneerd. De Minister mag de internering niet langer doen duren dan strikt noodzakelijk is.

De uitoefening van de interneringsbevoegdheid is nader door de Kroon geregeld in het besluit van 25 november 1953, Stbl. 554.

De Minister en de Commissaris der Koningin kunnen de burgemeester opdracht geven bepaalde met namen aangeduide personen te (doen) interneren. Die personen moeten worden overgebracht naar een bij die opdracht aangewezen interneringsinrichting.

De burgemeester kan ook zelf, bij gegrond vermoeden dat een bepaalde persoon de openbare orde in gevaar zal brengen, bij de Commissaris der Koningin een (met redenen omkleed) voorstel indienen om deze persoon te doen interneren. De Commissaris der Koningin licht de Minister in.

Het Militair Gezag is bevoegd iedere persoon, ten aanzien van wie gegrond vermoeden bestaat dat hij de uit- of inwendige veiligheid in gevaar zal brengen, in bewaring van de Minister van Justitie of, indien en zolang dit niet mogelijk is, in militaire bewaring te stellen (art. 57 Oorlogswet Nederland).

De bewaring kan alleen geschieden, nadat Nederland (of een gedeelte van het land) in staat van beleg is verklaard.

Ten aanzien van de beroepsmogelijkheid vóór en de verzekering van de materiële belangen van de in bewaring gestelde, alsmede van de duur van de bewaring gelden overeenkomstige bepalingen als die ten aanzien van de internering.

2.2. Coördinatie, voorbereiding, uitvoeringsmaatregel.

Bij de afwikkeling van de bovengenoemde procedures zijn primair drie bewindslieden betrokken, te weten:

- De Minister van Binnenlandse Zaken (en de Commissarissen der Koningin en burgemeesters) voor wat betreft de internering;
- de Minister van Defensie (het Militair Gezag) voor wat betreft de in bewaringneming;
- de Minister van Justitie voor wat betreft de onderbrenging van en de zorg voor de verdachten in de interneringsinrichtingen.

Het ligt voor de hand, dat destijds is gestreefd naar één uitvoeringsprocedure om te voorkomen, dat zowel bij de voorbereiding als bij de

- feitelijke -

feitelijke uitvoering van de maatregelen, ernstige organisatorische en communicatieproblemen ontstaan.

De toenmalige Ministers van Defensie en van Justitie hebben er hun instemming mee betuigd dat ter vereenvoudiging van de procedure en in het belang van een goede uitvoering van de nodige maatregelen - die overigens alle door één orgaan in casu de politie wordt verzorgd - de van de zijde dezer beide departementen te treffen administratieve voorbereiding en uitvoering in beginsel plaatsvinden onder beheer van de Minister van Binnenlandse Zaken, in casu de chef van de afdeling Operationele Beleidszaken van de directie Politie.

2.3. Selectie internerings- en bewaringsverdachten.

De Minister van Binnenlandse Zaken stelt de normen vast op basis waarvan de voor internering c.q. bewaring in aanmerking komende personen worden geselecteerd.

Voor beide categorieën verdachten bestaat een eigen normenlijst, bevattende een algemeen selectie criterium - alleen voor art. 24 Wet B.B.B.G. - een categorie-aanduiding van in aanmerking komende groepen van personen. De normenlijst gaat vergezeld van een toelichting. Op 29.12.1976 ~~en 09.01.1979~~ is de huidige normenlijst vastgesteld.

De selectie van de verdachten geschiedt door de B.V.D. Alvorens het Hoofd B.V.D. een volledig uitgewerkte lijst aan de Minister ter goedkeuring voorlegt, vindt vooroverleg met D.G.-O.O.V. plaats over eventuele aanpassingen van de lijst met openbare orde-verdachten. De beslissing van de Minister wordt aan Hoofd B.V.D. en D.G.-O.O.V. meegedeeld.

De als zeer geheim gerubriceerde interneringslijst komt alleen in handen van de Minister, de S-G, de betrokken B.V.D.-functionarissen, de D.G.-O.O.V., de chef van de directie Politie, de chef van de afdeling Operationele Beleidszaken, de Beveiligingsambtenaar (beheer) en mw . Nadat de chef van de afdeling O.B.Z. de gegevens van de lijst heeft verwerkt (doen verwerken), wordt de lijst geborgen in de kluis van het bureau Kabinet.

2.4. Uitvoeringsregelingen en -maatregelen.

De operatie draagt de codenaam "Porselein".

De chef van de afdeling O.B.Z. draagt, op basis van de laatste goedgekeurde interneringslijst, er voor zorg dat alle gegevens in de nieuwe voor de Commissarissen der Koningin (en burgemeesters en politiechefs) bestemde operationele bescheiden worden verwerkt.

Eénmaal per twee jaar draagt hij persoonlijk ook zorg voor de uitreik van de nieuwe bescheiden aan de Commissarissen der Koningin en het innemen van de oude. Een complete set van deze bescheiden wordt, eveneens tegen inlevering van de oude stukken, in handen gesteld van de Ministers van Justitie en van Defensie, alsmede van het Hoofd van de B.V.D.

De Commissarissen der Koningin houden (sinds 1973) de voor de betrokkene burgemeesters en de politiechefs bestemde bescheiden uit veiligheids- en praktische overwegingen zo lang mogelijk onder eigen berusting.

3. Het belangrijkste bezwaar tegen de huidige procedure.

Het is onmogelijk een lijst met te interneren, dan wel in bewaring te nemen personen op te stellen, welke twee jaar lang zijn geldigheid volledig blijft behouden.

De huidige lijst geeft een momentopname weer. Of de daarop vermelde personen gedurende twee jaar aan de door de Minister van Binnenlandse Zaken gestelde normen voldoen, is sterk afhankelijk van allerlei invloeden in de maatschap in het algemeen en/of hun privé-omstandigheden.

Niet uit te sluiten is dat een deel van de op de lijst voorkomende personen in de loop van de twee jaar dat deze lijst geldig is, van deze lijst geschrapt dan wel andere personen aan de lijst toegevoegd zouden moeten worden. Hoe verder in de periode, hoe meer vraagtekens gezet kunnen worden bij de waarde van de lijst.

De huidige procedure voorziet er niet in dat de onderhavige lijst frequent geactualiseerd wordt.

De belangrijkste reden daarvoor is gelegen in de uiterst bewerkelijke afwikkelingsprocedure.

Gelet op de grote belangen die in het geding zijn dient de procedure met de grootst mogelijke zorgvuldigheid behandeld te worden en dientengevolge kan niet volstaan worden met globale richtlijnen maar zullen uiterst concrete richtlijnen verstrekt moeten worden.

Te meer daar de kennis over deze materie (inhoud en procedure) bij de mees (zo niet alle) behandelende functionarissen uiterst gering is.

De huidige procedure vergt dat de Commissarissen der Koningin ontvangen:

1 aanbiedingsbrief, met globale instructies

1 verzegelde enveloppe met concrete instructies voor de Commissaris der Koningin

1 procedure-beschrijving algemeen

1 afschrift van de brief aan de burgemeesters

1 instructie ten behoeve van de burgemeesters

1 instructie ten behoeve van de ambtenaar GP/RP

1 model van twee lastgevingen

x verzegelde enveloppen ten behoeve van betrokken burgemeesters en politiechefs.

Het is de bedoeling dat de Commissarissen der Koningin als daar aanleiding voor is (codewoord/eigen initiatief) zorgen dat de stukken zo spoedig mogelijk bij de uitvoerende instanties terecht komen.

4. Voorstellen ter verhoging van de effectiviteit.

Gezocht is naar een procedure waardoor òn aan de actualiteit van de lijst (en dus de effectiviteit) òn aan de gewenste zorgvuldigheid van de procedure recht wordt gedaan.

Door toepassing van moderne verwerkingstechnieken kan de B.V.D. binnen 1 d een volledig bijgewerkte lijst produceren. Het grote voordeel hiervan is dat daarop de, op grond van de meest actuele gegevens geïndiceerde personen kunnen worden geplaatst, waardoor het rendement van de operatie aanzienlijk hoger is dan wanneer gewerkt moet worden met een op globale indicaties opgestelde lijst, die in de loop van de periode aan waarde inboet.

Het nadeel van dit systeem is dat, daar de nodige administratieve handelingen pas afgerond kunnen worden na goedkeuring van de lijst, alle voor de uitvoering van de regeling benodigde stukken nog bijgewerkt en gedistribueerd moeten worden.

Bezien is of het mogelijk is de procedure te vereenvoudigen. Gelet echter op de grote belangen die in het geding zijn en het feit dat de uitvoerende instanties de materie nauwelijks beheersen, is daarvan afgezien.

Vervolgens is bezien of de procedure versneld zou kunnen worden door gebruikmaking van facsimile- of telexapparatuur.

De facsimile-procedure werkt te langzaam en vergt een kostbare investering. Bovendien zijn de te gebruiken telefoonlijnen niet beveiligd.

Met gebruikmaking van telexapparatuur zou de procedure wel versneld kunnen worden.

De huidige in gebruik zijnde telexapparatuur is niet beveiligd en bovendien is de apparatuur bij de Commissarissen der Koningin niet altijd "bewaakt", zodat met voorwaarschuwingen gewerkt zou moeten worden.

Daarnaast moet er rekening mee gehouden worden dat het "spuien" van een fors stroom berichten met zeer veel spoed tot storingen aanleiding kan geven en (last but not least) het is de vraag of de met de verzending van de berichten belaste functionarissen over zodanige vaardigheden beschikken dat een en ander snel, storingvrij en foutloos verzonden kan worden. Zolang de telexapparatuur niet door fulltime telexpersoneel behandeld wordt, zit daar te veel risico's op menselijke fouten in.

Alles overwegende is uiteindelijk ervoor gekozen voor te stellen de huidige procedure te handhaven, met dien verstande dat de stukken pas "uitgezet" worden bij de Commissarissen der Koningin, wanneer het zich laat aanzien dat daar op niet al te lange termijn aanleiding voor zou kunnen zijn. (oplopende spanningen; niet wachten tot moment van BUT/staat van beleg).

Wil het dan echter mogelijk zijn de stukken binnen één week verspreid te hebben, dan zal aan een aantal voorwaarden voldaan moeten worden:

1. de lijst dient de juiste gegevens te bevatten van de verdachte personen (voor het natrekken van personalia, geboorteplaats, woonplaats e.d. zal geen tijd beschikbaar zijn) en zodanig zijn ingericht dat daaruit al blijkt tot welke categorie zij behoren. Overige details kunnen te zijner tijd in overleg tussen BVD/OOV nader uitgewerkt worden.
2. de te verzenden stukken dienen in voldoende oplage, in voorbereide vorm bij het bureau Kabinet aanwezig te zijn.
(N.b. door fungerende Minister getekend "moeder"-exemplaar zonder namen en dergelijke dient als basis voor de voorbereide stukken).
Dit betekent onder meer dat periodiek (b.v. éénmaal per jaar) aangegeven moet worden hoeveel Commissarissen der Koningin, burgemeesters, politiechefs en verdachte personen bij de afwikkeling betrokken zouden zijn als de procedure gestart zou worden.
3. indien de procedure zodanig vroeg start dat het nog niet opportuun is de stukken bij de burgemeesters uit te zetten, geschiedt de verspreiding door de zorg van de D.G.-O.O.V.
Indien echter de stukken direct naar en de Commissarissen der Koningin en de burgemeesters/politiechefs gebracht moet worden, zal een beroep gedaan moeten kunnen worden op koeriers van de B.V.D.

Als aan de hiervoor genoemde voorwaarden voldaan wordt, en ook overigens aan de afwikkeling door alle betrokkenen (inclusief de Minister) de hoogste prioriteit gegeven wordt, lijkt het mogelijk in 5 werkdagen de stukken te bestemder plaatse te brengen.

Een globaal tijdschema zou er als volgt uitzien:

- 1e dag: B.V.D. produceert lijst,
door zorg van O.O.V. wordt de administratieve voorbereiding voor de procedure gestart en worden de nodige werkafspraken gemaakt. Het bureau Kabinet controleert en completeert zo nodig de uit te zetten sets stukken.
- 2e dag: Overleg B.V.D./O.O.V. over lijst,
lijst voorleggen ter goedkeuring aan Minister,
Minister doet zaak af.
Op basis van concept-lijst begint bureau Kabinet aan de invulling van de concrete gegevens in de voorbereide stukken.
- 3e dag: administratieve afwikkeling van de uit te zetten stukken op basis van definitieve lijst
(controle, kopiëren, bundelen, verzegelen).
- 4e en
- 5e dag: rondbrengen van de stukken.

Dit schema is uiterst strak en zal slechts nagestreefd moeten worden als de procedure geen uitstel vergt.

Indien de tijd dit toelaat ware ervan uit te gaan dat er twee werkdagen meer nodig zijn, om een en ander met meer rust (en betere controle) te verwerken.

DEN HAAG — Minister Beernink weigert te zeggen of de BVD lijsten opmaakt van mensen, die zullen worden gearresteerd als het in Nederland gaat spannen. Dit „om redenen van staatsbelang”, legde de minister uit aan de Tweede Kamer. Daar hebben de regeringspartijen zich gisteren ook, licht protesterend, neergelegd bij het voorstel de Buitenlandse Inlichtingendienst (BID) over te hevelen in militaire handen.

Het socialistische kamerlid Franssen vindt het niet-willenzeggen van Beernink een 'onbegrijpelijk en veelzeggend antwoord'. 'Ik maak er uit op, dat die arrestatielijsten er al zijn. Anders had de minister toch duidelijk 'nee' kunnen zeggen.'

KVP-fractie leider Schmelzer steunde de conclusie van Franssen met zijn uitspraak: 'Ik vind het begripelijk dat de minister het weigert te zeggen, maar ik zou het vreemd vinden als zulke lijsten niet zouden worden opgesteld.'

Het kamerlid Franssen vindt dat wel vreemd: 'Op het moment dat er niets aan de hand is, worden de lijsten aangelegd van gevaarlijke personen. Niemand weet er iets van, niemand kan er zich tegen verdedigen, niemand weet of hij er op staat of niet.'

Goedhart verklaarde mede namens het nieuwe PvdA-kamerlid Schuitemaker (beiden zijn lid van Democratisch Appél), dat de BVD-lijsten geen aanslag op de democratie betekenen. 'Zij zijn een natuurlijke zaak om staatsgrepen van uiterst links of rechts te voorkomen,' zo vond hij. Voor die woorden kreeg hij van de VVD'er Wiegel het compliment: 'Uitermate verstandig.'